



مانگای مور

سیس گودین

به نوازده بیوونی کالاکت کارهکت باشتربکه

وهرگترانی: بهمؤعه بدولعه زیز

Purple

COW

Seth Godin



238

posts

19.2k

followers

7

following

Promote

Edit Profile

پەرەز فەرمی کتابی PDF

Public Figure

لێره

باشترین و بەسودترین و پڕ خوێنەرترین کتێبەکان

بە خوێنەری و بە شۆوێ PDF داگیرە

Ganjyna

لینکی کتێبەکان 📌 ئەم لینکە بکەرەوه بۆ داگیرتی کتێبەکان

drive.google.com/folderview?id=1gk8e3nSJGJLu36xeLUjwdbjgTSVslbo_



Ktebi_PDF



نۆڤی کتێب : با لیئورده بیت

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : رومان



نۆڤی کتێب : سەحەر

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : چیزووت



نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید



نۆڤی کتێب : ژێڕانی یەفەسمەیران

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : ژێڕانی



نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید



نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی نووسەر : عەبدولمەجید عەبدولمەجید

نۆڤی کتێب : عەبدولمەجید عەبدولمەجید



مانگای مۆر

Purple Cow

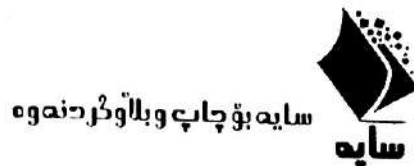
به ناوازه بوونی کالاکهت کاره کهت باشتربکه

سیس گۆدن

© 2018

وه رگپانی له ئینگلیزییه وه: به مۆعه بدولعه زیز





سایه بۇ چاپ و بلاؤۇر دىھو

مانگاي مۇر

ناوى كىتب: مانگاي مۇر

نوسىنى: سىس گۇدن

بابەت: گەشەى بازاري

وەرگىراني: بەمۇ عەبدولعەزىز

دىزايىن: فازىل كەولۇسى

چاپخانى: تاران

نۆرەى چاپ: چاپى يەكەم ۲۰۱۸

تىراژ: ۱۰۰۰ دانە

نرخ: ۳۰۰۰ دىنار

لە بەرئوبەرايەتى گشتى كىتبخانه گشتىيەكان ژمارەى سپاردنى (۱۶۹۶) سالى ۲۰۱۸
پىندراو.

بۇ دەسكەوتنى بلاؤكر اوەكانى ناوەندى ساىه بە تاك و كۆ..

ئاونىشان: سلىمانى - شەقامى پىرەمىرد

Email: saya.book@yahoo.com Tel: 07512460583

مافى لە چاپدانى پارىزراوہ بۇ ناوەندى ساىه

© 2018

دەربارەى نوسەر

سىس گۆدن نوسەرى چوار پەرتووكى پىرفروشى جىهانىيە، بەم
پەرتوكانە شەو: بازار كىردنى مۆلەتدار، بلاو كىردنەو ەى قايرۆسى بىرۆكە،
پىزگار بوون بەس نىە.

ئەم كەسە وتارىيىژىكى بەناوبانگە و سەرنوسەرى گۆقارى
(Fast Company) بوو.

لە يادى (ليۆنىل پۆيلان) دا،
بە ھەموو شىو ەيەك ناوازەيە

وتنى "تامى مريشك دەدات"
ھىچ ستايش نىە

"ھىچ كەس بە نوكتەى كۆن پىناكەنىت"
ماكس گۆدىن

تۆ بەكاربەرى پاش كىرىنى بەرھەمىت (پۆست كۆنسەمپشن) ئەو ەى
پىويستە دەستت دەكەوئىت. ئەو ەى دەتەوئىت زۆربەيت دەست دەكەوئىت.
تەنھا كات نەبئىت.

— "بازارگه‌پی زۆر له‌وه گرنگ تره ته‌نها کاری به‌شی بازارگه‌پی بیت"

ده‌یقد پاکارد

— "ئه‌وه‌ی ده‌کرا دابه‌ینریت داهینراوه"

چارلز ه. دوئل، ۱۸۹۹

کۆمسیاری ویلایه‌ته‌یه‌کگرتوه‌کان بۆ پیدانی مافی داهینان

پیرست

- ۷.....پیشەکی وەرگێڕ
- ۸.....پایەى زیاترمان پێویستە
- ۱۰.....پایە نوێیەکی
- ۱۱.....وشەى قەبارە گەورە و واتای قول
- ۱۴.....مەزن ترین شت لە پاش سەموونی قاشکراوی کیسە
- ۱۵.....ئایا تێبینی شوێنەکان کرد؟
- ۱۹.....کەى پێویستت بە مانگای مۆر دەبێت؟
- ۲۶.....مەرگی سەردەمی پیشەسازی تەلەفیزۆن
- ۳۵.....ئەى چى سەرکەوتوو دەبێت؟
- ۳۹.....هۆشدارى و سەرنجراکێشان کرۆکی بابەتەکی نێ
- ۴۰.....ویست و پێگەچارە
- ۴۱.....لێکۆڵینەوێک لە بابەتێکی سەرکەوتوو
- ۴۳.....لێکۆڵینەوێک لە کۆمپانیای (Tide-تایت)
- ۴۹.....ئەو بیرۆکانى بلاو دەبنەو، سەرکەوتوو دەبن
- ۵۲.....هەلە لێک تێگەشتنە گەورەکی
- ۵۴.....کى گوی لە بانگەشەکان دەگرێ؟
- ۵۷.....گزیکردن
- ۵۹.....کى گرنگیت پێدەدات؟
- ۶۲.....هەموو کەسەکان و بەکاربەرەکان وەک یەک نین
- ۶۴.....یاسای ژمارە گەورەکان
- ۶۸.....کێشەى مانگاکی
- ۷۶.....دوای پێشەڕ بکەو
- ۷۹.....لێکۆڵینەوێک لە کوردسیی جۆری Aeron
- ۸۲.....کالای بى خەوش و قازانجدار و کالای ناوازه‌کان
- ۸۴.....لێکۆڵینەوێک لە باشترین دوکانى کارى هەویر
- ۸۸.....لێکۆڵینەوێک لە کۆمپانیای Logitech
- ۸۹.....کى لە جیهانى کالای ناوازه‌کاندا براوه‌یه ؟

- ۹۰..... لىڭكۆلىنەۋە لە جۆرىكى نوپى مېۋەى كىۋى
- ۹۱..... سودەكانى كالاي ناۋازە
- ۹۴..... لىڭكۆلىنەۋە لە گۆشت فروشە ئىتالىيەكە
- ۹۵..... وال سترىت و كالاي ناۋازە
- ۹۶..... پىچەۋانەى ناۋازە
- ۹۷..... موروى ناو بوتلەكە
- ۹۹..... دانىشە، لەخۆتەۋە شت مەكە !
- ۱۰۱..... لىڭكۆلىنەۋە لە خزمەتگوزارى پۈستەى ويلايەتەيەكگرتۈەكان
- ۱۰۳..... گەپان بەدوى Otaku دا
- ۱۰۵..... پىۋسە و پلانەكە
- ۱۰۷..... ھىزى دروشم
- ۱۰۸..... ئەۋە بفروشەكە خەلكى دەيكپن (باسىشى بىكە !)
- ۱۰۹..... كىشەى سازان
- ۱۱۰..... لىڭكۆلىنەۋە لە مۇتۇرۇلا و توكيا
- ۱۱۱..... سوپى كالاي ناۋازە
- ۱۱۲..... بازارگەپىۋون لەمپۇكەدا واتاى چىيە؟
- ۱۱۳..... ئىمە چىتر بازارگەپ نىن، بەلكو دىزايىنەرىن
- ۱۱۵..... كاتىك بەدوى كاردا دەگەپىت
- ۱۱۷..... لىڭكۆلىنەۋە: زۇر بەناۋبانگە، بەلام چىتر خەلكى سەردانى ناكەن
- ۱۲۰..... ئايا ئەۋەى دەيكەين برىتىيە لە جۆش و ھەز؟
- ۱۲۲..... بىرۇكە باران

پيشه كى وه رگير

به ناوى خوداي گه وره، ئه م په رتووكه خوى له خويدا كۆكراوهى
بیركردنه وه و ليكۆلینه وهى نوسه ره و ده كرىت وه كو پي به رينامه يه ك
به كار بيّت، به لام وه كو نوسه ر جه ختى له سه ر ده كاته وه، ليكۆلینه وهى
خوت له سه ر بازار و ده كات سه ركه وتوو بيت و قازانچ بكه يت.

له پووى وه رگيرانه وه ده ستكارييه كى زۆرم تيدا كردووه تا له گه ل
كه لتورى كوردیدا بگونجیّت به لابردي چەندان بابەت و كالا و به ره م
به هوى ئه وهى يان له كۆمه لگه ي ئيمه دا بوونى نيه، يان نه ماون له
ئىستادا. ووشه ي بازار و كۆمه ل زۆر به كارهيتراون، نوسه ر مه به ستي له م
دوو ووشه يه برىتيه له چينيكي ديارىكراوى كۆمه لگه، جا ئه و چينه
مندالان بيّت، پياوان بيّت، خانمان بيّت، پاريزه ران بيّت، سه رۆك كاران
بيّت يان هه ر چينيكي تر.

بيگومان هيچ وه رگيرانيك بى كه موكوپى ناييّت. هيوادارم به دلى خويته ر
بيّت.

"به مۆعه بدولعه زيز"

پایه‌ی زیاترمان پیویسته

بازارگه‌پان (بانگه‌شه‌کارانی به‌رهمه‌کان) بۆ چه‌نده‌ها سال باسیان له‌وه ده‌کرد ته‌نها پینج پایه‌ی بازارگه‌پی هه‌یه. له پاستیدا زۆر زیاتره له پینج دانه، به‌لام هه‌رکسه‌و ژماره‌یه‌کی به‌لاوه باشه. هه‌ندیک له پایه‌کانی تر بریتین له:

- به‌رهم
- نرخ
- بانگه‌شه
- ناوبانگ
- پیچانه‌وه
- گه‌یاندنی بانگه‌شه
- مۆله‌ت

ئه‌مه‌ش هه‌موو کاری بازارگه‌پییه، پیگه‌یه‌کی خیرایه بۆ ئه‌وه‌ی دلتیابیت کاره‌که‌ت ئه‌نجام داوه، پیگه‌یه‌که بۆ ئه‌وه‌ی به‌هۆیه‌وه باسی ئه‌وه بکه‌یت چۆن وا له خه‌لکی بکه‌یت ئه‌و شته بکړن که تازه کارگه‌که‌ت دروستی کردووه. ئه‌گه‌ر لایه‌نه‌کان هیچ په‌یوه‌ندیان به‌یه‌که‌وه نیه (بۆ نمونه ژمه خواردنی نه‌رمکراو که تۆ بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌که‌یت له‌لای هاوالتیانی

ما نكاي مۆر

بەتەمەن بەلام تامى خواردنى مندالى ساوا دەدات) ئەم كاتە پەيامى
بازارگەرەكە لىلە و كارىگەرى نامىنىت.

بازارگەرى ھەمىشە گرنتى سەرگەرتنى نىيە ئەگەر تۆلەسەر شىۋازە
كۆنەكە ھەولە ئەنجامدان و جىبە جىكردنى پاىەكانى بازارگەرى بدەيت،
دەلنىابە ئەگەرى سەرگەرتن زۆر كەمە.

ئەم پەرتووكە باسى ئەو دەكات پاىەى بازارگەرى نوى پىۋىستە
دەبىرىت و كارى پىبىكرىت، پاىەيەك كە لەپرى بوو بە كوپى!

پایه نوئییه که

پایه نوئییه که ش بریتیه له "مانگای مۆر" ... له وانه یه به لاتوه سهیر بیت.
 کاتیک خۆم و خیزانه کهم به ناو فەرهنسادا گه شتمان ده کرد به ئۆتۆمبیل
 چهند سالتیک له مه و پیش، مانگا قه له وه کانی لا پینگاکه سه رهنجی
 پاکیشابوین که به هه مان شیوه ی په رتووکى چیرۆکه کان خه ریکی
 له وه پاندن بوون. ئەم دیمه نه بۆ چهنده ها کیلۆمه تر درێژ ده بووه،
 هه موومان ته ماشامان ده کردن و جوانیی و دلرفینی دیمه نه کان هزی
 پاکیشابوین. پاش

۲۰. خوله کورده ورده ده ستمان کرد به پشتگوێخستنی مانگا کان.
 وایله ها تمانگانوئییه کانیشوه کوکۆنه کانوابوونوسه ره نجیان پانه ده کیشاین.
 ئەوه ی پیشتر زۆر نایاب بوو ئیستا بوو به شتیکی ساده و باو. به لکو
 بووه شتیکی وه پرزکار.

له وانه شه مانگا کان زۆر باش و نایاب بووین و زۆر جوان بووین له بهر
 تیشکی خۆره که دا، به لام زۆر دووباره بوونه وه و سه ره نجراکیشیان تیدا
 نه مابه لام ئەى نه گهر مانگایه کی مۆرمان بدیبا؟ به راستی سه رهنج پاکیش
 ده بوو... ئەمیش هه ر بۆ ماوه یه ک.

کرۆک و جه و مه ری مانگای مۆر ئەوه یه که ناوازه بیت، له راستیدا
 لیکچواندننیکى سه یرترم ده ست نه ده که وت ده رباره ی ئەوه ی دیمان
 ئەگینا باسی مانگای مۆرم نه ده کرد.

ئەم په رتووکه باسی هۆکار و چۆنیه تی و ناوازه بوون ده کات و باسی ئەوه
 ده کات ناوازه بوون چیه.

وشه‌ی قه‌باره گه‌وره و واتای قول

شتانی ناوازه شایسته‌ن قسه‌یان له‌سه‌ر بکریّت. شایسته‌ن تییبینی بکریّن، چونکه به‌ناوه‌که‌ی خۆیاندا دیاره، ناوازه و تایبته و نوێ و سه‌ره‌نجراکێشن. مانگای مۆر سه‌ره‌نجراکێشه تا ماوه‌یه‌ک. مانگای قاوه‌یی بۆته باو و زۆر دووباره بۆته‌وه .

بازارگه‌پری ناوازه بریتیه له هونه‌ری بنیادنانی شتانیک شایسته‌ی تییبینی کردن بن. نه‌ک شتانیک له‌کو‌تا ساته‌کاندا دروستکراون و په‌له‌په‌لیان پێوه دیاره و نازانیت بۆ ئه‌نجامت داون. ده‌بیّت تیبگه‌یت له‌وه‌ی ئه‌گه‌ر ئه‌و شته‌ی پیشکه‌شی ده‌که‌یت ناوازه نه‌بیّت، ئه‌وا له‌به‌رچاوانیش دیار نابیّت و نابینریّت.

پیشه‌سازی ته‌له‌فیزۆن بریتی بوو له‌جه‌وه‌ری په‌یوه‌ندی نیوان به‌کاربه‌ر و داواکاری، بانگه‌شه‌ی سه‌ر ته‌له‌فیزۆن و کۆمپانیاکان که له‌سه‌ر وه‌به‌ره‌یتان داده‌مه‌زران هه‌مووی په‌یوه‌ندیان به‌ته‌له‌فیزۆنه‌وه هه‌بوو. به‌کاربه‌ری پاش-کپین شتی‌ک نه‌ماوه بیکریّت. ئه‌وه‌ی پێویستمانه هه‌مانه و شتی ترمان زۆر که‌م ده‌ویّت، وه‌کاتیشمان زۆر که‌مه و زۆر سه‌قالێن تا دابنیشین خه‌ریکی گه‌ران بین به‌دووی شتانیکدا له‌بازاردا هه‌بن.

به‌شی بازارگه‌پری، به‌ره‌م و کالایه‌کی نیمچه ته‌واوکراو ده‌هینێت و پاره‌ی تێدا خه‌رج ده‌کات بۆ بانگه‌شه‌کردن و پیشاندانی تایبه‌تمه‌ندیه‌کانی بۆ خه‌لکی، ئه‌م پێگه‌یه‌ش تازه سوودی نه‌ماوه و کاری خۆی ناکات.

من باوه پم وایه گه یشتوینه ته قوناغیک که ناکریت پاسته وخو بانگه شه بر
 کالاکان بکهین. نیمه جیهانیکمان دروستکردوو تیایدا زۆربه ی کالاکان
 نادیارن. له ماوه ی بیست سالی پابردودا نوسه رانی کارسازی ژیر باسی
 ئه وه یان کرد کاری بازارگه پی له گۆرپانکاریدایه. بازارگه پان باسی ئه م
 بیروکانه یان کرد و ته نانه هه ندیکیشیان لی به کاره یان، به لام هیشتا
 جه وه ری ستراتیژی ته بازارگه پیه کۆنه که یان هیشتۆته وه. شیوازه
 ته قلیدییه کان به که لکی ئیستا نایه ن. بیروکه ی سه دسال له بازارگه پی تیا
 چوو. شیوازه جیگره وه کانیش هینده نایاب نین، به لام هه ر ئه مانه مان
 له به رده ست ماون.

ئه م په رتوکه باسی ئه وه ده کات بۆچی پیویسته ناوازه بوون بکهیت به
 به ری هه موو ئه و شتانه ی دروستیان ده کهیت، بۆچی ته له فیزقن و
 پاگه یاندنی گه وره چیت به که لکت نایه ن و بۆچی کاری بازارگه پی
 به ته واوه تی گۆرپانکاری به سه ردا هاتوو.

بانگه شه کردن بوه ستینه و ده ستبکه به داهینان.

پیش سه رده می بانگه شه و له کاتی سه رده می بانگه شه و له
 پاش سه رده می بانگه شه

پیش سه رده می بانگه شه کردن، کالاکان ده ماو ده م و له زاری خه لکیه وه
 بلاو ده بوونه وه. به ره م و خزمه تگوزاریه کان باس ده کران و پاش
 ناساندیان ده کپدران.

به م هۆیه وه باشتین کالافرووش باشتین ناویانگی هه بوو وه دوکان و
 شوینه که ی هه میشه پر بوو له خه لک.

لەكاتى سەردەمى بانگەشەدا، تىكەلەيەك لە زيادبوونى داھات و خواستى
نەپراۋەى كړپيار و ھىزى لەيەكدراوى تەلەفیزۆن و پاگەيانندنەكان بوونە
دروستکردنى ھاوکیښەيەكى نایاب، ئەگەر راستەوخۆ بانگەشەت بۆ كړپيار
بکړدايە، ئەوا فروشت راستەوخۆ بەرز دەبۆوہ.

ھاوبەشیتی نیوان دەزگای بانگەشەى شیاو و بانكى شیاو دەبووہى ھوى
ئەوہى کۆمپانیا و شويىنى کارەکەت بە شیوہیەكى ئەندیشە ئامیزگەشە
بکات و گەورە ببیت.

لە پاش سەردەمى بانگەشە، گەراوینەتەوہ سەردەمى پيش بانگەشە.
بەلام لەبرى ئەوہى کالاکان دەماودەم و لە زارى خەلکیەوہ بناسرین،
ھىزى تۆرەکانمان وادەکات بىرۆکەى نایاب دروست ببن بۆ بلاو بونەوہ لە
نیوچینە جیاوازەکانى خەلکیدا بە شیوہیەكى زۆر خیرا.

وہکو بازارگەر، دەزانين شتە کۆنەکان چیتربى سودن. دەشزانين بۆ،
چونکہ کړپيارەکانمان زۆر سەرقالن ئاگادارى بانگەشەکان ببن، بەلام
ئیمەش عەودالى ئەوہين چارەسەرى باش بۆ کیشەکانمان بدۆزینەوہ.

مه زن ترين شت له پاش سه موونی قاشكراوی كيسه.

له سالی ۱۹۱۲ دا، (ئوتوفريدريكوويدەر) سه موونی قاشكراوی داهینا. به پاستی بیرۆكه یه کی ناوازه بوو، ئامیژیکی ساده ی دروست کرد و سه موونی قاش ده کرد، خودی ئامیره كه شكستی هینا .

ئمه له سه ره تاي سه رده می بانگه شه دابوو، ئه مه ش واته ئه گهر كالاكه شت باش بووایه به لام بانگه شه كه ت خراب بووایه ئه وا سه ركه وتنی كه مت به ده ست ده هینا.

بیست سال دواتر، براندیکی نوی به ناوی (وه ندهر) هوه دهستی کرد به بانگه شه بو سه موونی قاشكراو، سه ركه وتنی به ده ستهینا به هوی پیچانه وه و بانگه شه كه یه وه.

سه ركه وتنی به هوی بانگه شه كه یه وه به ده ستهینا نهك به هوی قاشكردنی سه موون و داهینانه كه یه وه.

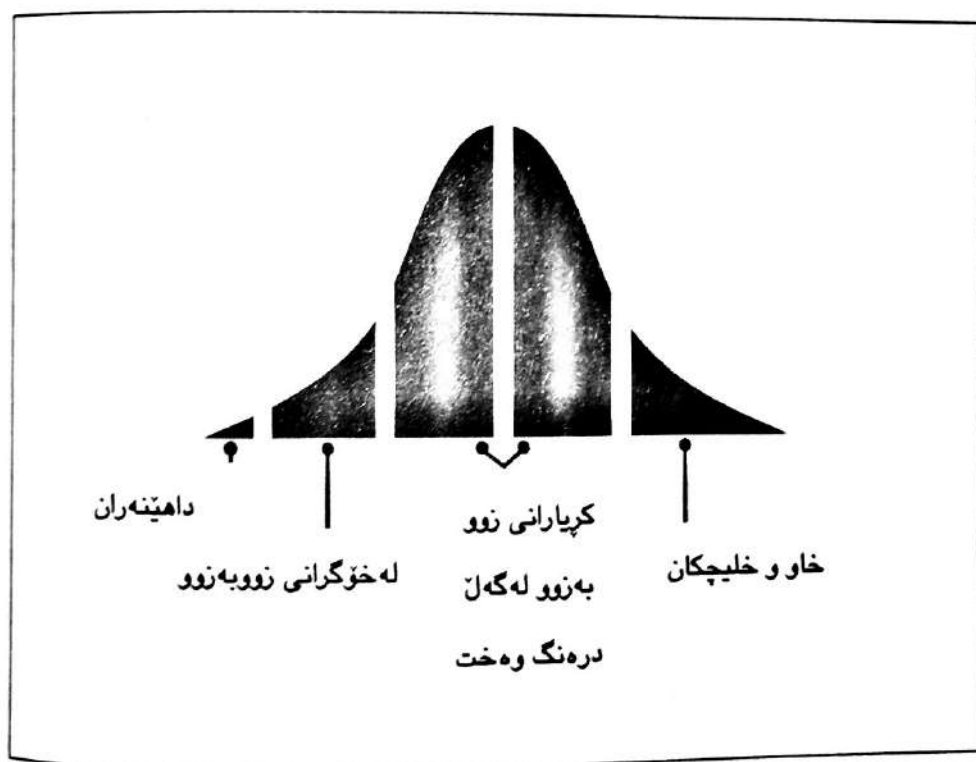
ئايا تېبىنى شۆرشەكەت كرد؟

لەماوہى بىست سالى رابردودا، شۆرشىكى بىدەنگ دەستى كرد بە گۆرانكارى لە شىۋازى تىروانىنى خەلكى بۆ بانگەشە.

(تۆم پىتەرس) لە پەرتووكە ناوازەكەيدا بە ناوى (بەدەستەينانى سەرسامكردن) كە پەرتووكىكى پوانگە ئامىز بوو باسى ئەوہى دەكرد بۆچى تاكە كالا كە سەركەوتن بىننىت و داھاتووى ھەبىت برىتيە لەوانەى لەلايەن كەسانى بەجۆشەوہ دروست دەكرىن. زۆر جار كۆمپانىا گەورەكان دەترسن و ھەمەچەشنىتيەكان كەم دەكەنەوہ، بەو شتانەشەوہ كە كەسانى خەمخۆر و بەجۆش دروستيان دەكەن و دايان دەھىنن .

(پىپەرس) و (پۆجەرس) لە پەرتووكى (داھاتووى يەك بە يەك) باسى پاستىەكى سادە دەكەن، ئەوہش برىتيە لەوہى ھىشتەوہى كپيارىكى كۆن ھەرزانتەرە لە بەدەستەينانى كپيارىكى نوئى، پاشان باسى تەواوى بەرپۆھەردنى پەيوەندى كپياران دەكات. لە پەرتووكەكەياندا باسى ئەوہ دەكەن تەنھا چوار جۆرى خەلكى بوونيان ھەيە (كپيارى موختەمەل، كپيار، كپيارى بەوہفا، كپيارى پىشوو)، كپيارى بەوہفا ئەوانەن دلخۆشن بەوہى پارەكەيان لەلاى تۆ خەرج بكەن.

لە پەرتووكى (پەپىنەو بەسەر كەلپنەكەدا) نوسەر (جىۋف موور) باسى
ئەو دەكات چۆن كالا نوپپەكان و بىرۆكە نوپپەكان بەنىو خەلكىدا بلاو
دەبنەو. بەھىللىكدا دەپۆن لە سەرەتاو داھىنەران و پاشان لەخۆگران و
پاشان گەشەكردنى بەناوبانگىتى و پاشان گەشتن بە كەسانى خاو
خلىچك. نوسەر لەم پەرتووكەدا باسى كالا تەكنۆلۇژىيەكان دەكات، بەلام
تېببىيەكانى دەكرىت بەسەر ھەموو كالاو خزمەتگوزارىيەكدا جىيەجى
بكرىت بۆ ھەر جۆرە كىپارىك بىت.



ھىلكارىيەكەى موور سەرکەوتوويى داھىنەرايەتى كار پىشان دەدات لە
چەپەو بۆ راست، پاشان كارىگەرى دەكاتە سەر بەكارىيەران تا ھەموو
كەسىك دەگرىتەو و دەكاتە ھەمووان. بەشى خوارەو كۆمەلە

جياوازهكان پيشان ديدات له گهل نهو كه سانهى بىرؤكه كانيان پيډه گات،
به شى سهره وه پيژهى كه سه كان پيشان ديدات له كومه له كاندا.

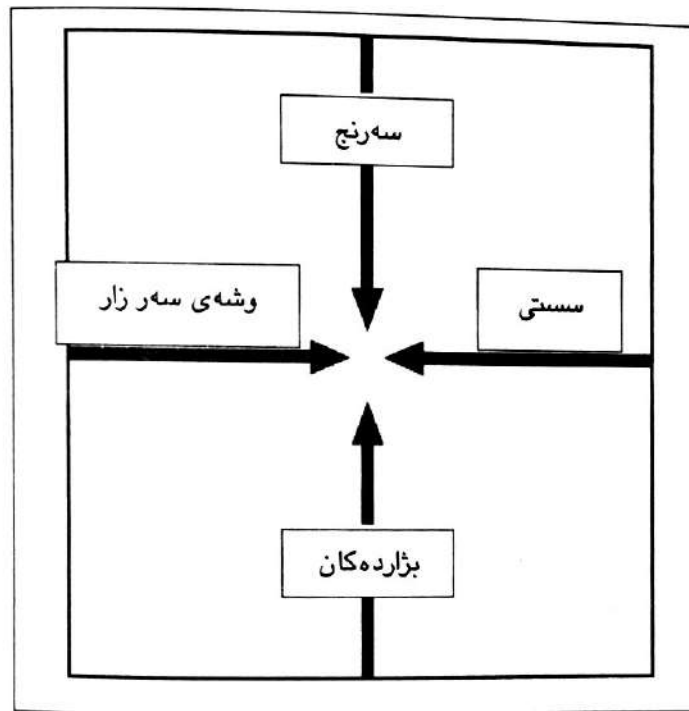
له په پرتووكى (نوكى لوتكه) دا، نوسهر (مالكؤم گلا دويل) به پوونى باسى
دهكات چؤن بىرؤكه كان به نيو خه لكيدا بلاو ده بنه وه له كه سيكه وه بو
كه سيكى دى. له په پرتووكى (بلاو كردنه وهى قايرؤسى بىرؤكه) دا، خؤم
نهم بىرؤكه يه م زياتر باس كردوه چؤن كاريگه رترين بىرؤكه كارسازيه كان
نهمانن كه بلاو ده بنه وه به نيو خه لكيدا.

پاشان له په پرتووكى (بازارگه پى مؤله تدار) دا باسى نهو كه مېونه وهى
سهره نچراكي شيه ده كه م كه بازارگه پان پوويه پووى ده بنه وه. هه روه ها
باسى نهو م كردوه چؤن كؤمپانيا كان سهركه وتوو ده بن كاتيځ وه كو
مولكيځ له م لايه نه ده پوانن نهك وه كو سهرچاوه يهك پارچه پارچه بكرىت
و كه كه لكى نه ما به جى بهيډلدرىت.

له زؤربهى كؤمپانيا كاندا، زؤرينهى نهم بىرؤكانه وه كو شتانيكى نوئ
مامه له يان له گهل كراوه. "نانسى" ى هاوپيځم يه كيځكه له سه روكى "ميدىاي
نوئ" له يه كيځكه له گه وره ترين كؤمپانيا كانى كالائى پيچراوه دا. ده زانى
چى؟ نهم كه سه بهرپرسه له به شيځكه ته نها خوى تيايدا كار دهكات و
كارى نهم به شه برىتیه له بىرؤكهى نوئ. "ميدىاي نوئ" واى ليها ت بوو
به هاوواتاى "دانه نانى بوجه."

له برى قايل بوون به وهى پيځكه كؤنه كان ورده ورده به ره و نه مان ده چن و
به خيرايش، زؤرينهى كؤمپانيا كالاداره كان به شيوه يهكى
سهره نچراكي ش مامه له له گهل نهم ته كنېكه نوياننه دا ده كه ن، دووباره

تەماشايان دەكەنەۋە و بەكاريان دېننەۋە بەلام نايكەنە سەنتەرى
ستراتىژىيە تەكانى خۇيان.



ھىلكارىي (squeeze play). بازارگەپان ناتوانن وشەى سەر زار بنەبېر
بكەن چونكە بەكاربەرانى بىزار پەزامەند نىن ويست ونيە تەكانيان
بەشدارى پىيىكەن. بەكاربەران پشت دەبەستن بە دابىنكارە (فروشياري)
راستگۇ و تاقىكراۋەكانيان لە تۆپى ناسياۋەكانى خۇياندا لەبرى ئەۋەى
تەماشاي بانگەشەكانى سەر تەلەفىزۇن بكەن.

كەي پيويستت بە مانگای مۆر دەبيت؟

چوار سال لە مەوبەر، (پۆن سيمەك) خاوەنی باری (تومستۆن تاپ) كە بە ناوی گۆرستانىكەو ناونراوە بريارى دا پیتزای بەستوو پیشكەشی كریارەكانى بكات. ئەم كارە سەرکەوتوو بوو وە بوو هۆی دروستبوونی (تومستۆن پیتزا) و لە هەموو دوكانەكاندا بلاو بۆوه. كۆمپانیای (كرافت فوود) لە سالى

١٩٨٦ دابەشیوەیەكیزۆرچربانگەشەییۆكردوملياره هادۆلار قازانجیكرد. ئەمە بوو چیرۆكىكىئەمرىكىیە سەرسەرکەوتن، كە بریتىە لە داھینانىكالاىەكە هەمووان بیانەویت و بە شیوەیەكى چریش بانگەشەى بۆ بكە و قازانجىكى باش بكە. ئەم ستراتیژیە تەنھا سەرکەوتوو نەبوو لەگەڵ پیتزادا. بەلكو بۆ زۆرىنەى كالاكانى ناو ماله كانمان كارى خۆى كرد. بە حەبى ئەسپرىنیشەو.

بیهێنە پیش چاوت یەكەم كەس كە كارى بازارگەرى كرد بۆ ئەسپرىن چەندىك دلخۆش بوویت. چونكە بازارگەرى بۆ كالاىەك كەردوو كە هەموو تاكىكى سەر گۆی زەوى پيويستى پى بوو و ویستویەتى. كالاىەكى هەرزان و بەكارهینانى ئاسان و سوودبەخشیكى راستەوخۆ.

بیگومان سەرکەوتنىكى نایابى بە دەست هیناوه.

بەلام ئەمپۆكە ئەگەر سەردانى هەر دەرمانسازىك بكەیت راستەوخۆ ئەم ئازار شكێنانەت دیتە پیش چاو:

Advil, Aleve, Alka-Seltzer Morning Relief, Anacin, Ascription, Aspergum, Bayer, Bayer Childrens, Bayer Regimen, Bayer Womens, BC, Bufferin, Cope, Ecotrin, Excedrin Extra Strength, Goodys, ...Motrin, Nuprin, St. Joseph, Tylenol, Vanquish

بيگومان ئەمانە ھەمووشيان قەبار و جۆر و تايبەتمەندى جياوازيان ھەبە و ئەمەش وادەكات سەدان كالای تر زياد بکات لەوەى دەمانەوێت ھەلى بيزۆرين و بيکپرين. بەپای تۆ ئەمپۆكە ئاسانە ببیتە بازارگەپى حەبى ئەسپرين؟

ئەگەر تۆ دەرمانىكى ئازارشکينى نویت دروست کرد، تەنانەت ئەگەر کەمیکيش لە ھەموو ئەوانەى سەرەوہ باشتر بێت، چى دەکەیت؟
وہ لāmە پوونەکە ئەمە دەبێت: ئەگەر پارەت پيە و باوەرت بە کالاکەت ھەبە ئەوا ھەموو پارەکەت خەرج بکە لە کرپنى بانگەشەى چاپکراو و بانگەشەى سەر تەلەفیزۆنى ناوخۆيى. ليرەدا چەند کيشەيەکت تووش دەبێت. سەرەتا پيويستت بە کەسانیکە دەرمانى ئازارشکين بکپن. ھەرچەندە ئەم جۆرە دەرمانە بازارپيکى گەرەى ھەبە بە لām ھەموو کەس ئەم جۆرە دەرمانەى ناوێت.

کاتیک ئەو کەسانەت دەستکەوت بيانەوێت دەرمانى ئازارشکين بکپن، ئينجا ئەو کەسانەت پيويست دەبن بيانەوێت جۆريکى نوێى دەرمانى ئازارشکين بکپن. وا ديارە زۆر کەس جۆريکى "ئەسلى" بيان دەوێت، ئەو جۆرەى لەگەلى گەرە بوون و پيى ئاشنان. ئەگەر کەسيک دەرمانىکى ئازارشکينى متمانە پيکراوى ئاسان بە کارھيتنانى بى کيشەى دەست بەوێت ئەوا بيگومان نايەوێت کاتى خۆى بە فيرۆ بدات لە گەرەپان بەدوى

جۆرىكى تىرى دەرمانى ئازار شىكىندا. لە كۆتايىدا دەبىت ئەو كەسانە
 بدۆزىتەو ئەمادە بن گویت لىبگرن كاتىك باسى دەرمانە ئازار شىكىنە
 نوپىيە كەت دەكەيت. زۆرىنەى خەلكى زۆر سەرقالڭ و ئەگەرى زۆرە
 پىشتگویت بخەن، ئىتر گىرنگ نىە چەندىك پىژەى بانگەشە دەكپىت.
 كەواتە، كپىارانى موختەمەلى كالاكەت لە پىژەىيەكى زۆرەو ھاتە سەر
 بېرىكى زۆر كەم، لەگەل ئەو ەى دۆزىنەو ەى ئەم جۆرە كەسانە زۆر سەختە
 كە ئەمادەن گویت لىبگرن، بەلام لە ھەمان كاتدا ئەم كەسانە كەسانىكى
 زۆر پاران و بە ئاسانى شتەكان ھەلئابزىن.

يەكەمبۇون لە پۆلىنى پىتزاى بەستۇودا بىرۆكەيەكى باش بوو.
 يەكەمبۇون لە ھەبى ئازار شىكىندا بىرۆكەيەكى باشتىر بوو. بەلام بەداخەو ە
 ھەردو بىرۆكەكە گىراون و ئەنجامدراون. با تەماشايەكى پەرتووكى
 ۋەرزىى يۇگا بكەين. كىشەى ئەم جۆرە پەرتووكانە لەسەر چۆنىەتى
 ئەنجامدانى ۋەرزىى يۇگا ئەو ەى چەندەھا جۆرى ئەم پەرتووكە ھەيە.

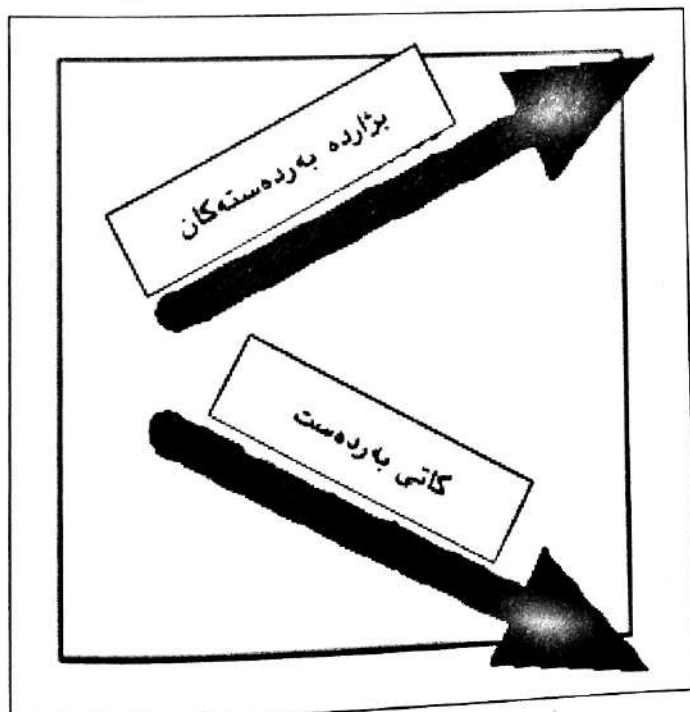
چەند سالىك لەمەو پىش، كاتىك پەرتووكى يۇگا زۆر كەم بوو، ئەو ەى
 كەسىكى چاپكار لەسەرى بوو ئەنجامى بدات بۆ ئەو ەى پەرتووكەكى
 بفرۆشىت تەنھا برىتى بوو لە باش بوونى پەرتووكى يۇگا كە. ئەگەر
 خەلكى كىشەيەكيان لەسەر يۇگا ھەبووايە، ئەو سەردانىكى
 پەرتووكخانەى ناوچەكەيان دەكرد و كەمىك دەگەرەن و ئەو ەى
 پىوستان بوو لە پەرتووكى يۇگا دەيانكپى.

بەلام لەمپۆكەدا، زياتر لە پىنج سەد پەرتووك لەسەر يۇگا بوونيان ھەيە.
 ھىچ كەسىك دانانىشىت تەماشايەكى ھەموو ئەم پەرتووكانە بكات ئەگەر
 زۆرىش ھاندراو و بەجۆش بىت. كەواتە ئەگەر تۆ پەرتووكىكت لەسەر

يۆگا نوسيوه، ئەوا ئامادهي بەربەست و ئاستەنگيەکانی داھاتووت بیه. چونکە لەگەڵ بوونی بریکى زۆر پکابەریدا، خەلکی هیچ کیشەیهکی یۆگایان نەماوه تا چارەسەری بکەن. هەموو ئەو کەسانەى چەند سالیان لەمەو بەر پەرتووکی یۆگایان کړی و وایان کرد ئەم پەرتووکه بەناوبانگ بیت، چیتەر پەرتووکی یۆگا ناکرێنەوه! راستیهکی خەمناک هەیه لەسەر بازارگەری بۆ کالاکان، گرنگ نیە کالاکە بەرھەمێکە یان خزمەتگوزاریکە، گرنگ نیە بانگەشەى خەلکی بۆ دەکەیت یان کۆمپانیاکان:

زۆرینەى خەلکی ناتوانن کالاکانت بکړن، جا یان پارەیان پى نیە، یان کاتیان نیە، یان هەر کالاکەیان ناوێت. ئەگەر خەلکەکە پارەیان پى نەبێت بۆ کړینی ئەوێ تو دەیفروښیت بەو نرخەى پێویستە بيفروښیت، ئەوا بازارت ناوێت. ئەگەر خەلکەکە کاتیان نەبێت گۆیت لیبگرن و تیبگەن لە بانگەشەکەت، وەکو ئەو وایە نادیار بیت.

ئەگەر خەلکەکە کاتیان تەرخان کرد گۆی بگرن لە بانگەشەکەت بەلام بریارێاندا نەیکړن... ئەوا دووبارە هیچت ناوێت بە هیچ.



جېھان گۆڭۈر. بىزاردەكان زۆر زىادىيان كىردۈۋە، بەلام لەگەلدا كات تا بىت كەمتر دەبىتتەۋە بۇ جودا كىردنەۋە و دەستىنىشان كىردنى بىزاردەكان.

ئەمە تەنھا بىست سال لەمە و پىش وانە بوو. لەو كاتەدا بەكاربەران كاتىكى زۆر باشيان لەبەردەستدا بوو لەگەل ئەمەشدا بىزاردەكانيان زۆر كەم بوو. پىنگەى زۆر كەمترمان لەبەردەستدا بوو بۇ خەرج كىردنى داھاتەكانمان، كەواتە ئەگەر كۆمپانىيەك داھىنانىكى ناۋازەى ئەنجام بىدایە (بۇ نەمۇنە مۇبایل)، ئەوا زوۋ بە زوۋ پارەكەمان بۇ خەرج دەكرد.

چەند سالىك لەمە و بەر، ئابوۋىيە زىدە بەرھەمدارەكەمان پىنگەيەكى دۆزىۋە بۇ چۆنىەتى پىكرىدەۋەى پىۋىستىيەكانى ھەموۋان. پاشان بارودۇخ گۆڭۈردا، ۋاى لىھات بابەتەكە بوو بە پىكرىدەۋەى ئەو پىۋىستىيەنى دەمانەۋىن. كۆمەلگەى بازارگەرى فىرى كىردىنتا زىاترو زىاترمان بوۋىتتەمەش بەھۋى بانگەشەيەكى زۆرى سەر تەلەفىزۆنەۋە، بەكاربەرانىش بە باشى گۆڭۈرپايەلى بوون.

لەنئو ئەو كەسانەى ئەگەرى ھەيە كالاكەت بىكپن، زۆرىنەيان ھەر ھىچيان نەبىستۈۋە دەربارەى كالاكەت. ئەمۈكە ھىندە كالاكەن و جۆرەكانيان زىادى كىردۈۋە ۋاى لىھاتۈۋە پاگەياندىن و بانگەشە ناگاتە ھەموۋكەس. بەكاربەرە سەرقالەكان پەيام و بانگەشە نەۋىستراۋەكان پىشتگۈى دەخەن و پىكەبەرەكەشت (كە دەبىت بەرگى لە بازارپەكەى خۆى بىكات) ئامادەيە پارەيەكى زىادە خەرج بىكات لە بەرگىكردن لە بازارپەكەى خۆى.

ھەرۈەھا خىراپتر لەمە، ۋاى لىھاتۈۋە خەلكى بە سەختەر بانگەشەى مۇلەتداريان پىدەگات. ھەر لەبەر ئەۋەى تۆ ئىمەيل و ژمارە تەلەفونى

كەس يېكت لايە واتاي ئەو نە بىيەنە وىت گوى لە بانگەشەكەت بگرن! خۇ
ئەگەر لىرەدا كىشەي ئىمەيلى سپام (ئىمەيلى نەخوازراو) یش چارەسەر
كرا و خەلكى ئامادە بوون گوى لە بانگەشەكەت بگرن لەپى تەلەفون و
پۆستە و ئىمەيلەو ئەو ئەگەرى زۆر كەمە كالاکەت بگرن. ئەو
بەكاربەرەنەي كالاکەت يان كړيوە نايانە وىت چىتر بانگەشەكانت بىيستن،
چونكە پىويستىيەكەي خويانيان پىر كړدۆتەو. كۆمپانيكان باشترو
باشترو تىدەگەن لەوەي چى پىويستىيەكانى بەكاربەرەكانيان پىر دەكاتەو
(واديارە توانيويشيانە بە سەرکەوتويى ئەم كارە ئەنجام بدەن)، بەم
هۆيەو هیللى سەرکەوتنيان بەرەو بەرز بوونەو دەروا بەهوى ئەو
دەزانيت كام بانگەشە بىيىرت بۆ بەكاربەرەكانت و بىيىتە هوى
پىر كړدەو پىويستىيەكانيان. كە من پىيشتىر باسى وتەي سەرۆكى
فەرمانگەي داهىنان و پاراستنى مافى ويلايەتە يەكگرتوەكانم كړد هېچ
مەبەستم ئەو نەبوو گالته جارى پىيىكەم، كاتيك دەلئيت زۆرينەي ئەو
پىويستمانە داهىنراو.

كۆتا هەول بريتە لەوەي تۆرەكانى بلاو كړدەو پىرۆكەكان بە سەختى
دەتوانن پىويستىيە هەندىك خەلكى و بازار پىر بگەنەو. چونكە
بازارگەرەن هيندە بانگەشەيان كړدووە بەكاربەرەكانيان تاساندووە و
بىزاريان كړدوون. ئەگەرى زۆر كەمە خەلكى لەكاتى خويان بگرن و باسى
كالايەك بۆ هاورپىيەكان بگەن، مەگەر زۆر دلنيا بن هاورپىيەكان ئامادەيە
گوييان بۆ بگريت و دلخۆش بىت بە بىيستن. كۆتا جار كە بىيو كەس يېكت
باسى جۆرىكى نووى حەبى ئازار شكىنى بۆ كړد بىت؟ بابەت يىكى بىزاركارە
وايە؟ كەواتە هاورپىيەكانىشت كاتى خويان و تۆش ناكورن بە باسكردنى

جۆرئىكى نوئى حەب. جەنجالييهكى زۆر لە ئارادا مەيه و بەكاربەرانىش
ناقەتى ئەم جەنجاليه يان نيه.

ئەمە تەنھا بۆ كالا بەكاربەر يەكان پاست نيه، بەلكو بۆ كالا كارسازى و
پيشە سازيه كانيش پاستە. ئەوانەى كالاى كارسازى دەكەن جا بانگەشە
بىت، پارچەى يە دەگ بىت، خزمە تگوزارى و دلتياىى و مولك بىت، وەكو
جاران پئويستى زۆريان نيه. ئەوانەى پيش تۆ كالا پئويستە كانيان
دروست كردوو كە وتونە تە سەر پئى خۆيان و پيشكە وتوون، تۆش ئەگەر
بە ویت بازارێك بۆ خۆت دروست بكەيت يان كالا يەك بخەيتە گەر ئەوا
دلتيا بە ئاستەنگىەكى بەرچاو و سەخت چاوەرپێت دەكات.
پوختەى بابە تەكە ئەمەيه:

• مەموو كالا پئويستەكان دروست كراون، لەبەر ئەوە خەلكى كيشە و
پئويستى سەختيان نيه بيانە ویت پرى بكەنەو.

• بانگەشەكان بە ئاسانى ناگەنە بەكاربەرەكان لەبەر ئەوەى بەكاربەرەكان
پشتگویت دەخەن.

• ئەو كریارەنەى دلخۆشن بە كالاكانيان ئەگەرى كەمە باسى بکەن لەلای
هاورپێكانيان.

• ياسا كۆنەكان چیتى كاری خۆيان ناکەن وەكو جارەكان. بانگەشەكردن
مردوو.

مەرگى سەردەمى پىشە سازىي تەلەڧىزۇن

سەردەمى خۇي لە ويلايە تەيەكگرتوۋەكانى ئەمريكا سەردەمى سەربازى بوو. بىرۆكەي پشت ئەم سەردەمە زۆر سادە بوو. حكومت پارەي بۆ چەك خەرج دەكرد. كۆمپانىياكان پارەي باجيان وەردەگرت بۆ دروستكردنى چەك. ئەم كۆمپانىيايەنە دەستى كارىيان پىۋىست دەبوو. ئەم دەستى كارەش باجيان دەدا بە حكومت. ئەم باجانە بۆ كپرینی چەكى زياتر خەرج دەكرا. ئەمەش بوو ھۆي دروستبوونى سورپىكى بەھىزى ئەنجامدار. حكومت گەورەتر بوو، خستەنەسەركار زيادى كرد، واديار بوو ئەم دۆخە بۆ ھەمووان سەرکەوتن بوو.

سەردەمى سەربازى بە راستى بەرپرسە لە زۆرىنەي كىشەكانى ئەم جىھانەمان، بەلام ھىشتا سىستەمىكى بەھىزە و كارى خۇي ھەر دەكات. كاتىك نىوہى ئەم سىستەمە گەورە بوو ۋە گەشەي كرد، نىوہەكى ترىشى گەشەي كرد و تەشەنەي كرد.

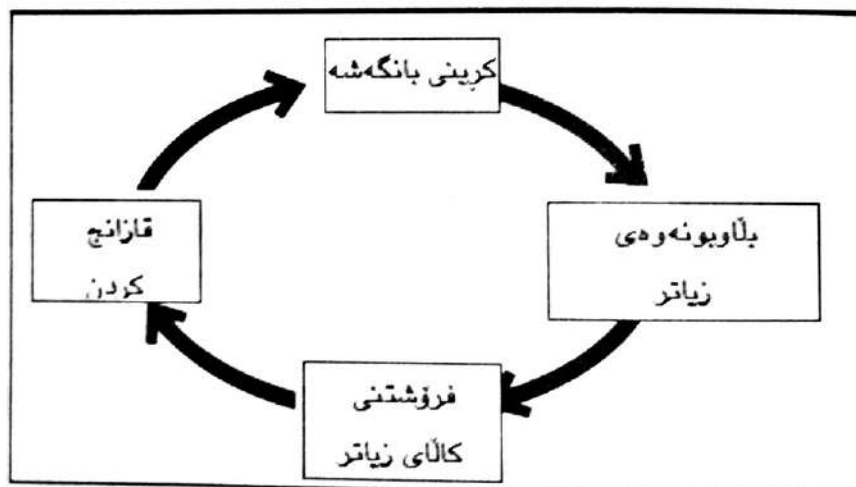
ئەوہى لەماوہى پەنجا سالى پابردوودا زۆر بە كەمى تىبىنى كراوہ ئەوہى سىستەمىكى ترى ھاوشىۋە دروست كرا بەلام سامانىكى زۆر زياترى دروست كرد (بىگومان ئەمىش كاريگەرى لاوہكى گەورەي ھەبوو) ۋەك لە سىستەمى سەربازى. ئەمەش من پىي دەلیم سەردەمى پىشە سازىي تەلەڧىزۇن. ھۆكارى ئەوہى پىۋىستە خەمى ئەم سىستەمەمان بىت ئەوہى بەرەو مردن دەچىت. ئىمە بەھۆي ئەم سىستەمەوہ ئابورىەكى زۆر گەورەمان دروستكردوۋە، بەلام ئەم سىستەمە بەرەو نەمان دەچىت.

مردنى ئەم سىستەمە بەرپرسە لە نۆزىنەى ئەو كىشانەى دووچارى
كۆمپانىياكانمان دەبنەوہ.

ئەم سىستەمە بىرۆكەيەكى نۆز سادەى ھەبوو. بىرىتى بوو لە نۆزىنەوہى
بازاپىكى گەورە كە لە گەشەكردندايە و ھىشتا دەستى بەسەردا نەگىراوہ. *Niche market*

كارگەيەكى بۆ دروست بكە و بانگەشەى تەلەفىزۆنىي نۆز بكپە. ئەم
بانگەشانە دەبنە ھۆى بلاو كوردنەوہى كالاكە بە دوكانەكاندا و *Per Lam*

دەفروشران. فروش كارگەكەى بە زىندوويى دەھىشتەوہ و ئەمەش
دەبووہ دروستبوونى قازانچ. *benefit*



كارەسازە ژىر و بىر تىژەكان ھەموو قازانجەكەيان لە كۆپىنى بانگەشەى
زىاتردا خەرج دەكرد. ئەمەش دەبووہ ھۆى بلاو بونەوہ زياتر و
دروستبوونى كارگەى زياتر. وردە وردە سوپە بەھىژەكە دروست دەبوو
وہ ئەمەش دەبووہ ھۆى دروستبوونى براندىكى گەورە و قازانجدار.
لەگەل دروستبوونى برانندەكەدا، نرخەكەشى بەرز دەبووہ و ئەمەش
قازانجى زياترى دروست دەكرد و پارەى زياتر دەمايەوہ بۆ كۆپىنى
بانگەشەى سەر تەلەفىزۆنى زياتر. بەكاربەران وا پاهىنرابوون ئەوہى

"يېنىرا لەسەر تەلەڧىزۇن" بەلگەيە بۇ جۇرئىكى باشى كالا، بەم ھۆيەو
بەكاربەرەن تەماشاي تەلەڧىزۇنيان دەكرد بۇ كىرىنى كالاكان. ئەو
براندانەي بانگەشەيان بۇخۇيان نەدەكرد كالاكانيان بلاو نەدەبونەو
بەمەش زەرەريان دەكرد.

نەخىر ئەمە عىلمى ڧەلەك نىيە! بەلام ئەم سادەبوونەشى ھۆكارى
سەرکەوتنەكەي بوو. بانگەشەكارانى گەرە و بەجەرگ (وہکو پىرۆكتەر و
گامبل) توانيان دەست بگرن بەسەر چەندان كالادا تەنھا بە بەكارھىنانى
ئەم بىرۆكە سادەيە.

ئەم سىستەمە كۆنە سەرکەوتوو بوو بۇ براندىكى وەكو (Revlon).
(چارلز رېڧسەن) يەكك بوو لە يەكەمىن گەرە بانگەشەكارەكانى سەر
تەلەڧىزۇن، بانگەشەكردنىش بوو ھۆي ئەو ھى كۆمپانىياكەي بە
شىۋەيەكى بەرچاۋ گەشە بكات. ئەم كەسە قازانجەكانى لە چىدا خەرچ
دەكرد؟ لە بانگەشەي زىاترى سەر تەلەڧىزۇندا.

لە سالى ۱۹۶۲دا، دەزگايەكى ژىرى بانگەشە
(جەيۋارد) يىبەكرىگرت، ئەمكەسە دامەزىنەرى (Bullwinkle) ە،
دەزگاگە داۋاي لەم كەسە كرد بانگەشەيەك دروست بكات. ئەم كەسە
براندى دانەۋىلەي بەرچايى (Capn Crunch) ى دروست كرد و پاشان
بانگەشەيەكى كارتۇنىشى بۇ دروست كرد. پاش ئەو ھى بانگەشەكە
دروستكرا و پەخش كرا، ئىنجا كۆمپانىياكە دەستى كرد بە دروستكردنى
دانەۋىلەي بەرچايى. كۆمپانىيائى (Quaker) زانىان ئەگەر ئەمانىش
بانگەشەيان ھەيىت، دەتوانن (Capn) بناسىنن بە ھەموو مىنداللىك لە
ئەمىركادا. براندەكە گرىگرت بوو لە خودى دانەۋىلەي بەرچايىكە.

ئەگەر ئەمپۇ بوايە، ھەرگیز نە دەتوانرا ئەم براندە بناسیئریت، جا گرنگ نەبوو کى بانگەشەکەت بۆ دروست دەکات. چونکە ئەمپۆکە نە مندالان نە کەسانی پیگەشتوو گوئى لە بانگەشەکان ناگرن.

بەکاربەرەن جاران وەکو مندالیک وابوو لە دوکانی شیرینیدا و پارەى باشى پیییت. ئیمە شتمان دەکپى لە پىی تەلەفیزۆنەکان و دوکانەکانیشەو. زۆرمان پەلەبوو مال و بەفرگر و گەرچەکانیشمان پەرکەین لە کالاً.

ئەگەر تەماشایەکی خیرای لیستی کالاکانی پڕۆکتەر و گامبل بکەین بە پوونى بوونى سەردەمى بانگەشەى تەلەفیزۆن دەبینین. لەگەل تەماشاکردنى ئەم کالایانەدا ئاستەمە بتوانیت پریگريت لە دروستبوونى وینای بانگەشەکانیان لە میشتکدا:

Bold, Bounce, Bounty, Cascade, Charmin, Cheer, Cover Girl, Crest, Dawn, Downy, Folgers, Head & Shoulders, Herbal Essences, Ivory, Max Factor, Miss Clairol, Mr. lean, Nice n Easy, Noxzema, NyQuil, Oil of Olay, Old Spice, Pampers, Pepto-Bismol, Pringles, Safeguard, Scope, Secret, Tampax, Tide, Vicks, Vidal Sassoon, Zest.

لەگەل بانگەشە بیزارکارەکانى کالاکانى وەکو

Wisk and Irish Spring

بانگەشەکردن بەم جوهرەى سەرەو جاران کارى خۆى دەکرد زۆر بە باشى و گرانه بەلامەوە باس لە کاریگەریتی ئەم سیستەمە بکەم. ھەركاتیک بۆ نمونە دانەوێلەى بەرچایی بکريت راستەوخۆ بانگەشەکەیت وەبیر دیتەو کە پەنگە ۳۰ سال لەمەو پيشبینى بیت، بە ھۆى ئەو بانگەشەىو تۆ ئامادەیت نرخیکى زیاتر بەدەیت بەوھى لە بانگەشەکەدا

دیوتە. ئەگەر ئەمە کۆبکەینەو بە درێژایی تەمەنت دەبینیت ھەزاران
دۆلارت خەرج کردوو تەنھا بە ھۆی بانگەشەییەکی خواردنی بەرچاییەو.
بێگومان ئەمە تەنھا بۆ کالاکانی ناو سوپەرمارکێتەکان نەبوو، بەلکە
بانگەشە بۆ ئەم کالاکا و کەسانەیی خوارەویش دەکرا:

Prudential, Archer, Merrill Lynch, John Hancock
.Daniels Midland, Jeep, Ronald Reagan

بانگەشەیی سەر تەلەفیزۆن کاریگەرترین ئامرازى فرۆشتن تا ئیستا
دروست کرابێت. بەشیکی گەرەیی سەرکەوتنی ئەم سەردەمەیی ئەمریکا
دەگەرێتەو بۆ شارەزابوونی کۆمپانیاکان لە بەکارھێنانی ئەم ئامرازەدا و
بەکارھێنانی تا ئەوپەڕی توانا.

ئۆتۆمبیل و جگەرە و پۆشاک و خۆراک و ئەوھیی ھەیی و نیە کە باشترین
شیوە و کاریگەرترین شیوە بانگەشەیی بۆ کرابوو لە سەر تەلەفیزۆن
بە ھۆی ئەم ئامرازەو گۆرانیکاری بە سەردا ھات. بازارگەران تەلەفیزۆنیان
تەنھا بۆ برەودان بە کالاکانیان بە کارنەھێنا، بەلکە تەلەفیزۆن خودی
خۆشی بوو ھۆی گۆرینی ئەو پێگەییە کالاکانی پێدروست دەکرا و
بانگەشەیی بۆ دەکرا. لە دەرەنجامدا، ھەموو پایەکانی بازارگەری
گۆرانیاریان بە سەردا ھات بۆ قۆستەوھیی پەییوەندیەکانی نیوان
کارگەکان و توانایی کەسەکان لە پراکیشانی سەرنجی خەلکیدا.

بێگومان ئەو ھەر تەلەفیزۆن نیە خەریکە بەرەو کال بونەو و نەمان
دەچێت. بەلکە پۆژنامە و گۆزارەکان و ھەر میدیا و پراگەیانندیک بێتە
ھۆی داچرانی بە کاربەران لە کارەکانی خۆیان بەرەو کال بونەو و نەمان
دەچن. تاکەکان و کارسازەکان چیتەر سەرنجی شتەکان نادەن.

سەردەمى بانگەشەي تەلەڧىزۇن نىزىكەي نىو سەدە مايەو، ئەمەش
ماوئەيەكى زۆرە. ھىندە زۆرە ئەو كەسانەي ستراتىژىيە تە سەر كە وتوۋەكانى
بانگەشەي سەر تەلەڧىزۇنيان دروست كرد ھەموو لەناوچوون و مردن.
كەسى سەردەمى كالاكانى

Philip Morris يان General Foods نەماون كە لەياديان بىت
سەردەمى پىش تەلەڧىزۇن چۆن بوو چۆن بانگەشە كراو. ئەمەش
كىشەيە. سەردەمى بانگەشەي تەلەڧىزۇن خويىنى لەبەردە پروات و بەرەو
نەمان دەچىت و زۆرىنەي بازارگە پانىش ھىچ بىرۆكەيە كيان نىە چۆن ئەم
كىشەيە چارەسەر بكن. پۆژانە كۆمپانىياكان مليۇنان دۆلار خەرج دەكەن
لەوئەي سەردەمى شكۆمەندى بانگەشەي تەلەڧىزۇن دروست بكنەو و
ھەموو جارىكيش شكست دىنن.

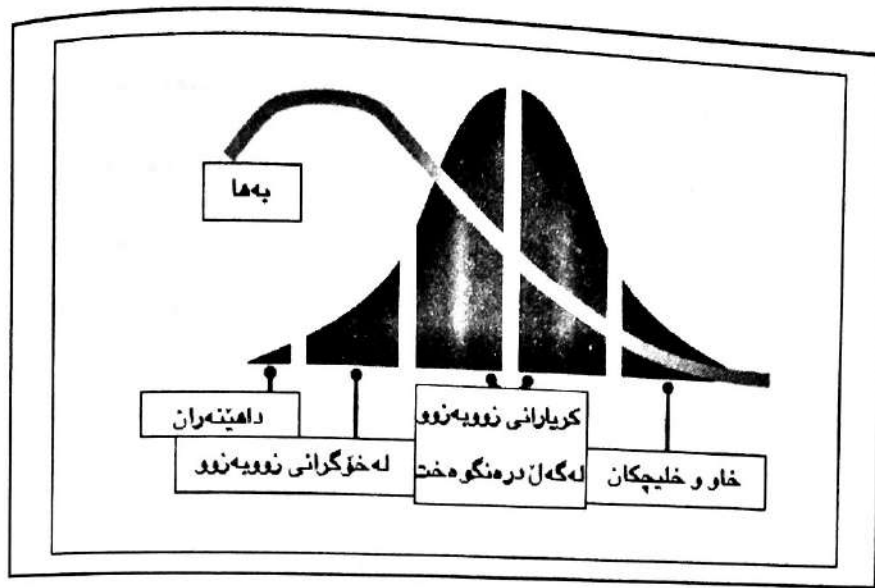
ياسا كۆنەكە ئەمە بوو:

كالاي باش و ئاسايى دروست بكنە و بانگەشەيەكى مەزنى بۆ ئەنجام بدە.

ياساي نوئى برىتيە لەمە:

كالاي ناوازه دروست بكنە بۆ ئەو كەسانەي پىويستيانە و بەدوويدا
دەگەرپىن.

دەتوانىن ھەمان شت بىيىن لەم نەخشە سادەيەي خوارەوئەدا:



بازارگەپى سەردەمى كۆن قەدرى ئەو بېرە خەلگەى دەگرت و پىزى دەگرت كە دەيزانى بانگەشەى كالاگانى دەبينن. سەنتەرى ھىلە چەماۋەكە برىتى بوو لە ئامانجى بازارگەپان. بازارگەپى پىژە بەرزە شىۋەيەكى گشتى ئامانجى لە كړيارانى زوو بەزىو لەگەل درەنگوخت دەگرت چونكە ئەم دوو كۆمەلەيە برىتیبوون لە زۆرتىن كەس. بەلام لە زۆرىنەى بازارگەپاندا بەھاي كۆمەلەك كەس پەيۋەندى نىە بە قەبارەكەيەو، بەلكو بەھاكەى پەيۋەندىە بە كاريگەرىتەكەيەو. لەم بازارگەپاندا بۆ نمونە، كړيارانى زووبەزىو بە شىۋەيەكى زۆر گەورە كاريگەرى دەكەنە سەرگشت كۆمەلەگانى تر و چەماۋەكە، كەواتە ھاندانى ئەم كۆمەلەيە زۆر شايستەترە لە خەرجكردنى ھەر بېرە پارەيەك بۆ ھاندانى كۆمەلەگانى تر.



ئەو بانگەشەيەي بوۋە ھۆي ناساندنى ئەم ئۆتۆمبىلە بە ھەموۋان.
يەكەم جۆرى ئەم ئۆتۆمبىلە ھىندەي ئىستا بە ناۋبانگ و ديار نەبوۋەك
لەۋەي لە ياد تە. خەرىكبوۋ فروشى نەمىنى و بىيىتە زەرەر، بەلام
بانگەشە كارىكى ژىر ئەم ئۆتۆمبىلەي پىزگار كىرد. بانگەشەي سەر
تەلەفېزىئون و پۆستەرى بۆ كىرد و واىكىرد لە ئەمىركادا بۆ زياد لە پازدە
سال پەۋاجىكى باشى ھەيىت. ئەو وىتەيەي سەرۋە بەلگەيەكە لە سەر
بانگەشەي بە ھىز و سەر كەۋتوۋى سەردەمى تەلەفېزىئون.

سەرکەۋىتى جۇرى نوۋى ئەم ئۆتۈمبىلە بەھۋى قەبارە و شيۋەى
 ئۆتۈمبىلەكەۋە بوۋ نەك بانگەشەكە. جۇرى نوۋى ئەم ئۆتۈمبىلە
 سەرنجراكىش بوۋ بەھۋى شيۋەكەى و ھەستى لىخۆپىنەكەيەۋە. خەلكى
 تىببىنى باشيان لەسەردا و بە باشى قسەيان لەسەركرد و شيۋەيەكى
 ناۋازەى ھەبوۋ، ئەمانە ھەموو ھۆكار بوۋن بۆ سەركەۋىتى جۇرى نوۋى
 ئەم ئۆتۈمبىلە. ھەركاتىك ئەم ئۆتۈمبىلە بە شەقامىكى پىر لە ئۆتۈمبىلى
 شيۋە سىندوقىدا بىرۆشتايە ھەموو سەرنجى بۆ شيۋەكەى خۆى پادەكىشا،
 ئەمەش بانگەشەيەكى ناۋازە بوۋ خۆى لە خۆيدا. پاش بانگەشەكردن بۆ
 جۇرى نوۋى ئەم ئۆتۈمبىلە بۆ ماۋەى تەنھا ۳سال، كۆمپانىيائى فۆلك
 سفاگن ئىستا ھاندەرى نوپىشكەش دەكات و شيۋەى نوپىتى ھەيە و
 تايىبەتمەندى باشتى ھەيە، ئەمانە ھەموو ۋادەكەن ئۆتۈمبىلەكە ۋەكو
 جاران سەرنجراكىش بىت. ئەمەش ۋەكو مانگا مۆرەكەى لىھات، بەلام
 بەداخەۋە ھىشتا ۋەكو سەردەمى بانگەشەى تەلەقىزۆن بەھىزو
 سەركەۋىتوۋ نابىت و بۆ ماۋەيەكى درىژ نامىنىتەۋە.

كالاكانى سەردەمى پىشەسازى تەلەقىزۆن

BARBIE, PRELL, HONEYWELL, UNITED AIRLINES,
 McDONALD'S, MARLBORO, CAP'N CRUNCH, BATTLING
 TOPS, EXCEDRIN, THE ORIGINAL BEETLE

كالا ناۋازەكان (مانگا مۆرەكان)

STARBUCKS, MAGIC CARDS, DR. BRONNER'S, LINUX,
 JETBLUE, OUTBACK STEAKHOUSE, MOTEL 6, MP3,
 DR. BUKK, PROZAC, THE NEW BEETLE

a Niche market + a Standout + early adopters = Success

ما نڱاي مور
not monopolized

unique or extreme
Prices quality or
Convenience etc

Find their hangout
and spot

ئەي چي سەرکەوتوو دەبیت؟

يەككە لە پيگەکان بۆ زانینی بێردۆزەیهکی سەرکەوتوو ئەوەیە بزانیت چي کاری خۆی دەکات و سەرکەوتوو دەبیت لە جیهانی واقعیدا و بزانیت پيگە سەرکەوتووکان چي ھاوبەشە لە نێوانیاندا.

بەلام لە بازارگە پێدا، ئەمە شتیکی مەتەلای و پيچ و پەنادارە. ئایا ئوتیلی (Four Season) و (Motel 6) چي ھاوبەشە لە نێوانیاندا؟ جگە لە و راستیەي هەردووکیان سەرکەوتنیکی نایابیان بە دەست هێناوە لەبۆاری ئوتیلسازیدا. یاخود Wal-Mart و Neiman Marcus چي ھاوبەشە لە نێوانیاندا؟ ئەم دووانە هەردووکیان لە هەمان سەرەدەدا گەشەیان کردوو. یان کۆمپانیای (Nokia) کە هەر ٣٠ پۆژجاریکگۆرانکاری لە هاردویرە کەیدا دەکرد، لە گەڵ Nintendo کە بازارگە پێ بۆ هەمان ئامیری Game Boy یاری دەستی دەکات لەماوەی پازدە سالی پابردوووە.

ئەمە وەکو ئەوەیە شۆفیپری بکەیت بەلام تەماشای دواوە بکەیت. راستە ئەمانە سەرکەوتوو بوون و کاری خۆیان کرد، بەلام ئایا یارمەتیدەرن لەوەی پیشبینی بکریت چي ئەگەری هەیە سەرکەوتوو بیت بۆ داھاتووش؟

ئەوەی ھاوبەشە لە نێوان ئەم کۆمپانیایاندا ئەوەیە هیچ شتیکی ھاوبەش نیە لە نێوانیاندا. ئەمانە لە سەر لیوار و پۆخەکان دەژین. یان زۆر خێران

يان زۆر خاون. يان زۆر گران به هان يان زۆر هه زانن. يان زۆر گه ورنه
يان زۆر بچوك.

هۆكاري نه وهى واده كات زۆر سهخت بىت بتوانرئيت دواى كهس و لايه نه
سهركه وتوووه كان بكه وئيت نه وهيه ئهم لايه نانه پيشكه وتوون چونكه
شتئيكى ناوازه يان نه نجام داوه. ئهم شته ناوازه يه ش چيتر ناكريئت
دروست بكرئته وه، چونكه ناوازه يه تيه كهى نابيئت.

بۆچى پۆژنامهى (The Wall Street Journal) زۆر بىزارم ده كات؟
ئهم پۆژنامه يه بريتيه له بانگه شه كاري بىرۆكه كۆنه كان. هه موو پۆژئيك به
به هاى مليونان دۆلار بانگه شه له سه ر ئهم پۆژنامه يه بلاو ده كريته وه،
ئهمه ش واته بازارگه پره ته قليديه كان هيشتا باوه پريان وايه رئگه كۆنه كان
كاري خويان ده كهن و گونجاون.

يهك بانگه شه له سه ر يهك په ره ي ئهم پۆژنامه يه به به هاى خانويه كه له
ناوچه ي به فه لۆ له شارى نيويۆرك! په ره دواى په ره پره له بانگه شه ي
بىزاركار بۆ كالاياكه ي بىزاركار له لايه ن كۆمپانيايه كى بىزاركاره وه! نه گه ر
به ريزه ي سه دا ۹۰ لۆگۆيكۆمپانيا كانئالۆگۆريكه يته هيشتاكه سپيئنازانئيت!
به رۆيئنه يكه سيك به ته پله يه كه وه بگۆره جيى وئنه ي فه رمانبه ريكي
ئاسياوى كه زه رده خه نه بكات، هيشتا كهس پيى نازانئيت.

به يانيه كيان له ئوتئيلئيكى ناياب بووم و ئيش و كارم نه بوو خه ريكي كات
به سه ربردن بووم، چومه لاي كۆمه لئيكه وه كه خه ريكي خويئنده وهى ئهم
پۆژنامه يه بوون و ناني به يانييان ده خوارد، خويئنده وه كه يانم پيى به رين
باش نه وهى به شى يه كه مى پۆژنامه كه يان خويئنده بووه، داوام ليكردن ئايا

دەتوانن تەنھا دوو ناوی کۆمپانیا پى بلىن كە بانگەشەى لە سەرەتاي پۇژنامە كە دا كەردبوو، كەسيان نەيانزانى.

پاشان بانگەشەكانم هينا و ناوی كۆمپانیاكەم نوشتاندهوه و داوام لىكردن ناوی كۆمپانیاكانم پى بلىن، هەر نەيانزانى.

پاشان داوام لىكردن پىم بلىن تايا كەسيان بەهوى بانگەشە مليۆن دۆلار يەكانى ئەو پۇژنامە يەوه پەيوەندييان بە كۆمپانیاكانەوه كەردوه بۆ زانيارى زياتر؟

واى بۆ دەچم بزانيت وه لāmەكەيان چى بووه !
لەم سەردەمە دا هەر تەلەفیزۆن نيه كە بانگەشەكانى كارناكات و سەرکەوتوو نابیت. بەلكو هەموو ئەو پىگەيانەى بانگەشەكاران برەوى تيا دا دەدەن بە كالاكانيان جا بۆ بەكاربەران بىت يان بۆ كارسازان ورده ورده كاريگەریتى نامینیت.

ئەمەى لای خوارەوه دەقى تەواوى بانگەشە يەكە لە پۇژنامەى

The Wall Street Journal دا:

"پیشكەشكردنى ناوی نوێى KPMG بۆ پراویژكاری و سەردەمى بەهیزكردن

ئیمە زیاترمان ئەجامداوه وهك لەوهى تەنھا ناوهكەمان گۆرپیت. ئیمە چوینە تە سەردەمىكى نوێوه. سەردەمىكى بەهیزكردن، كە وادەكات (BearingPoint) كە پیشتر بە (KPMG) بۆ پراویژكاری) ناسرابوو ئامادەبیت جلهوى جیهان بگريته دەست وهكو كاريگەرترین و بەپزترین پراویژكاری كارسازى و سیستەمى يەكخستنهوه. راسته ئیمە ناوهكەمان گۆرپوه بۆ BearingPoint بەلام ئەوهى نەمان گۆرپوه بریتیه لە

شیوازی بیرکردنه وه مان، بریتیه له خواستمان بۆ ئەنجامدانی کاره کان به شیوهیه کی راست و دروست. ئامانجی ئیمه بریتیه له وهی بینه بژاردهی یه که می هه مووان له لوتکه دا بیگومان. ئیمه ئەم ئامانجه به دهست دینین به هه مان ئەو شیوازه ی ماوه ی . . . (ساله کاری تیدا ده کهین. قۆلی لیله لده مالین و پچکه ی کرداره کی به کاردینین به جۆش و خرۆشه وه. به مهش زۆر زیاتر له پاوێژکاری پیشکەشی به کاربه رەکانی ئیستا و داهاتوو مان ده کهین. به یارمه تیدانی به کاربه رانمان له یه کهستنی کار و سیسته مه کانیاندا تا بتوانن ئامانجه کانیان به دهست بینن. به دابینکردنی زانیاری دروست بۆ به هیژکردنی کاره کانیان. چونکه زانیاری دروست ده بیته پاکیشانی زانین. زانینیش ده سه لاته. به شداری پییکردن به هیژکردنه."

لیژنه یه که ئەم بانگه شه یه ی نویسه وه و لیژنه یه کیش په زامه ندی ده رپروه له سه ری! به لام هیچ که سیك له یادی نامینیت و هیچ که سیکیش له لای هاوپی و هاوپی شه کانی باسی ناکات. هیچ پیویست ناکات بانگه شه کردن بهم شیوازه خراپ بیت، به لکو ده بیت ناوازه بیت، ده بیت وابکات خه لکی به هویه وه باسی کالایه کی ناوازه بکه ن.

ته نها به هوی ئەوه ی شته که بانگه شه یه به واتای ئەوه نیه ناکریت ناوازه بیت. ئەگه ر ئامانجی بانگه شه کار بریتیه له دروستکردنی کاریگه ری که ببیته هوی داچله کاندنی خه لکی و تبیینیکردن و باسکردنی له لای هاوپی شه کانیان ئەوا ده بیت بانگه شه کان زۆر باشت ر بن له وه ی ئەمۆ هه ن. به لام هیشتا ئەمهش به س نیه.

ھۆشدارى و سەرنجراكيڭشان كرۆكى بابەتەكە نىيە

بەكارھىنەرە كۆنەكانى بازارگەپى خىرا و زوو بە زوو بەرگى دەكەن لە ھىزى بانگەشەى سەر تەلەفىزۇن. زۆر بە جۆشەوە باسى چىرۆكى سەرکەوتنى بانگەشەكانى سالانى پابردوو دەكەن و بە دلخوشىيەوە باسى دەكەن چۆن تەلەفىزۇن دەتوانىت ھۆشدارى بە پىژەى پىويست بەرزىكاتەوە بۆ ناساندنى كالايەكى نوئى يان ھىشتەوەى كالايەكى ھەبوو بە ناسراوى.

بەلام (Sergio Zyman) ى شارەزا لە بازارگەپىدا كە پۆلى سەرەكى ھەبوو لە دووبارە بانگەشەكردنەوەى كۆكاكۆلادا، باسى دەكات كە دوو بەناوبانگىترىن بانگەشەى سەر تەلەفىزۇن بۆ كۆكاكۆلا كە برىتى بوون لە (ھەزدەكەم جىھان فىرى گۆرانى وتن بكەم) لەگەل (Joe Greene) ى سەقەت) چۆن نەيانتوانىوە ھىچ كۆكاكۆلاى زىاتر بفروشن، دەلىت بەلى پاستە ئەم دوو بانگەشەى سەرنج و ھۆشدارى خەلكى بەرزكردەوە بۆ كۆكاكۆلا، بەلام نەبوونە ھۆى زىادكردنى داھات. ئەم كەسە بە گالتهجاريەوە دەلىت دەبوایە بانگەشەىەكيان بەم جۆرە بوایە (ھەزدەكەم جىھان فىرى چۆنىەتى خواردنەوەى كۆكاكۆلا بكەم). وەك ئەم كەسە خۆى دەلىت (جا خۆ كۆمپانىاي زنجىرە سوپەرماركىتى Kmart ىش ھۆشدارى بەرزكردنەوەى زۆرى ھەيە، بەلام سوودى نىيە!)

ويست و پىگه چاره

به بېرواى من ئىمه له بىرۆكهى ناوازه مان كه منيه. به پاى من كاره كهت
ههلى زۆر گه ودهى ههيه تا كالاى ناوازه بهرهم بپنيت. ئه وهى كه وونه و
نيه برىتى نيه له بىرۆكه كان، بهلكو نه بوونى ويست و ئيرادهيه له
جىبه جىكردنى بىرۆكه كاندا.

ئامانجى من له م په رتووكه برىتیه له پوونكرده وهى ئه وهى سه لامه تره
پووبه پووى مه ترسيه كان ببته وه، برىتیه له توندوتۆلكردنى ويست و
ئاره زووه كانت له ئه نجامدانى شتانی ناوازه و سه رنجراكيش. هه ركات
دركت به وه كرد پىگه كۆنه كان چىتر سه ركه وتوو نابن و شكست دىنن، ئه وا
بۆت پوون ده بپته وه كه گرنگتره شتانیك دروست بكريت و بهرهم بپت كه
شايه نى باسكردن و قسه له سه ر كردن بن.

يه كىك له باوترين پاساوه كانى هاوپيشه كانت له وانه يه برىتى بپت له وهى
تواناى دۆزینه وهى بىرۆكهى مه زن و نايابيان نيه، ياخود ئه گه ره شيان
بپت نازانن بىرۆكهى مه زن له بىرۆكهى هيج و لاواز جودا بكه نه وه. ئه م
په رتووكه هينده دوور و دريژ نيه من بتوانم باسى هه موو بىرۆكه باران و
بىرۆكه دۆزینه وه و ته كنিকে داهينه ره كان بكه م تيايدا كه له لايه ن
كۆمپانيا سه ركه وتوووه كانه وه به كارديت له سه رتاسه رى جيهاندا. به لام
ده توانم نوكه بىرۆكه كان بخه مه بهرچاو، ئه و شتانهى تۆ بتوانيت
به خيراى به هويانه وه بكه وپته سه ركار و بىرۆكه ناوازه كهت (مانگا
مۆره كهت) بدۆزینه وه. ئه گه ر ويستت هه بپت، پىگه چاره ش ده دۆزینه وه.

ئەسانسۆر = elevator (sue)

مانگای مۆر

لېكۆلېنە وە يەك لە بابەتتېكى سەرکە وتور

ئەسانسۆر بېگومان كالايەكى ئاسايى و ھەرزان نىيە. ھېچ نەبىت نىزىكەى
مليۇنىك دۆلاريان تىدە چىت و لەگەل بنىادنانى بىناكەدا دادە نرىت و
ئەگەر بىناكە چەند قاتىك بەرز نەبىت ئەسانسۆر ھېچ سودىكى نىيە.

ئەى كەواتە كۆمپانىياكانى دانانى ئەسانسۆر چۆن پىكابەرى دەكەن؟ تا
ئەم دوايىانە فروشتىنى ئەسانسۆر چەندە ھا لايەنى تىرى لەخۇ گرتىبوو
و ەكو گەشت و خوانى ئىوارە و پەيوەندى پتەو لەگەل خاوەن بىنا و بالە
خانە گەورەكاندا. راستە ئەمە كارى خۇى دەكات، بەلام كۆمپانىياى
ئۆتىس بۆ ئەسانسۆر ئەم لايەنەى بە شىۆەيەكى پىشەيى گۆپى و
(مانگايەكى مۆرى دروست كرد.

ئەگەر بچىتە ئۆففىسى كۆمپانىياى (Cap Gemini) لە گۆرەپانى تايمز،
دەبىنىت چارەسەرىكى زۆر ناوازە دانراو، بۆ چى كىشەيەك؟ بۆ كىشەى
ئەسانسۆرەكان، بىروانە، ئەسانسۆر تا دەگاتە ئەو نھۆمەى تۆ دەتەوئىت
دە جارىان پازدە جار دەوەستىت، ئەمەش زۆر بىزاركارە، بەلام
كىشەيەكى زۆر گەورە و گران بەھايە بۆ بالەخانەكە. لەكاتىكدا
ئەسانسۆرەكە لە زۆربەى نھۆمەكاندا دەوەستىت، ئەو خەلكەشى
چاوەرپى دەكەن تا دىت زياتر بىزار دەبن. لىرەدا پەنگە بلىيت دەبىت
بالەخانەكە ئەسانسۆرى زياتر دابنىت، بەلام پارەش ھىندە نەماوە بۆ
دانانى ئەسانسۆرى نوئى و جىگەش نىيە لىيى دابنرىت. ئەى كەواتە
كۆمپانىياى ئۆتىس چى كردووە؟ كاتىك لە ئەسانسۆرەكە نرىك دەبىتەو،

كلىلى ژورەكەت دەكەيتە ناو سىندوقىكى كۆنترۆلەۋە و ئەۋىش پىت

دەلىت كام ئەسانسۇر بۇ نەۋمەكەى تۆ دەچىت

بەم چارەسەرە تا رادەيەك سادەيە، كۆمپانىيائى ئۆتيس توانى وابكات ھەر

ئەسانسۇرىك وا كار بكات وەكو ئەۋەى تاييەت كرابىت بە نەۋمىك. بەمە

بالەخانەكان دەكرىت درىژتر دروست بكرىن و ئەسانسۇرى كەمتر دابىرىت

و پىژەى چاۋەپىكردەنەكانىش كورتتر دەبىتەۋە و بالەخانەكەش شۈيتە

زىادەكان بۇ شتى تر بەكاردىنيت نەك بۇ ئەسانسۇرى زىادە. بەپاستى

ئەمە چارەسەرىكى سەرکەوتوۋانە و كەم تىچۋە.

ئايا لە جىھاندا كۆمپانىيائەكى بىناسازى ھەيە ئاگادارى ئەم چارەسەرە

ناۋازەيە نەبىت؟ باۋەپناكەم. كۆمپانىيا ئەسانسۇرەكانى تر گرنگ نىە

چەندىك بانگەششتى ئىۋارە خوان و نىۋەپۇ خوان دەكەن، تازە كۆمپانىيائى

ئۆتيس پىكابەرىەكەى بىردەۋە.

لەبرى ئەۋەى ھەۋلى ئەۋە بەدەيت تەكنۇلۇژيا و شارەزايى بەكاربىنيت بۇ

دروستكردى كالاىەكى باشتىر بۇ بەكارھىنەرەكانت، داۋالە

بەكارھىنەرەكانت بىكە پەفتارىيان بىگۆپن بەرامبەر كالاكە تا كالاكە زۆدبە

باشتر بەكاربىنن.

Possible Solution

لېكۆلېنە وە يەك لە كۆمپانىيائى (Tide-تايىت)

بىي گومان تايىت يەككە لە ھەرە باشتىن پاكىزكارەكانى جىلشۇرىن لە مېژۇودا. ھەموو سالىك پىرۇكتەر و گامبل مىيۇنان دۆلار وە بەرھىنان دەكەن تىايدا و تىمىكى ھەرە شارەزائى كىمىيائى دەويت تا باشتىر و باشتىر پەرە بە تايىت بدەن.

بەلام ئايا ئەمە كاريكى گونجاوہ ؟

تايىت ھەر زوو سەرکەوتنى بە دەستھىنا چونكە تىكەلەيەكى باشى ھەبوو لە بانگەشەي سەر تەلەفىزۇن و بلاو كىردنە وە يەكى باش و لەگەل ئەمەشدا كالايەكى زۆر باش. لەگەل شكستھىنانى سەردەمى بانگەشەي تەلەفىزۇنىدا، بانگەشەكانىش وردە وردە گرنگيان نەما. ئىستا لەگەل سەرکەوتن و بلاو بوونە وەي كۆمپانىيائى زنجىرە سوپەرماركىتى (والمارت) دا، بلاو بوونە وە بۆتە لايەنىكى ھەرە گرنگ. تەنھا يەك زنجىرە دوكان لەم سوپەرماركىتەندا بەرپىرسە لە يەك لەسەر سىي فروشى تايىت. كەواتە بەبىي والمارت، تايىت شكست دىنىت و نامىنىت.

ئەي باشە پىرۇكتەر و گامبل دەبىت چى بكەن؟ ئايا دەبىت داھىنانىكى نوي ئەنجام بدەن و كالايكى ناوازە بەھىننە كايە وە كە ببىتە ھوي سەرنجراكىشانى كپىارانى پاكىزكارەكان؟ ياخود بەرە وپىشچوونە پلەبەندىەكان تەنھا شتانىكى بەجىھىلپراوى سەردەمىكى ترن؟ سەردەمىك كە تىايدا خەلكى بە پاستى گرنگيان دەدا بە پاكىزكارەن بۆ شۇردنى پۇشاكەكانيان؟ كەسانى بىرمەندى ناوازە پىشېبىنى ئەو دەكەن پىرۇكتەر و گامبل چى قازانجىكيان كىردووە ھەلى بگرن و خەرجىيەكانى

ليكۆلئىنەۋەكان پابگرن و چەندىك توانىيان نرخی كالاكانى تايت بەرز
بەنەۋە و قازانجەكان بىخەنە بواری دروستکردنى كالایەكى ناوازهى
ترەۋە. ئەگەر بەشى ليكۆلئىنەۋەى ئىستای كۆمپانىيای تايت ناتوانىت
قازانجىكى بەرچاۋ بەدەست بېنىت ئەى سودى ئەم بەشە چىە؟!

- ئەگەر داھاتوۋى كالایەك ئەگەرى نىە ناوازه بىت

- ئەگەر ناتوانىت داھاتوۋىەك بېنىتە پىش چاۋت كە تىايدا خەلگى
سەرسامىن بە كالاكەتتەۋا كاتى ئەۋە ھاتوۋە درك بەكەيت بەۋ پاستىي
سەردەمەكە گۆپاۋە. لە برى ۋەبەرھىتانکردن لە كالایەكدا كە بەرەۋ
شكست و نەمان دەچىت، قازانجەكان بەكاربىنە لە ۋەبەرھىتانکردن لە
بنیادنان و دروستکردنى كالایەكى نویدا.

ئەگەر تەماشای ھىلكارى بىرۆكەكە بەكەين، دەبىنين برى زۆرى فروشى
كالایەك لە پاش ئەۋەۋە دىت كە بەكاربەران ئامادەبوون شتانىكى نوئ
تاقى بەنەۋە. ئەم لەخۆگرە زووبەزووانە ژىنگەيەك دروست دەكەن كە
تىايدا كړپارانى زووبەزوو لەگەل درەنگوخت ھەست بە سەلامەتى بەكن
و كالاً نوئىيەكە دەكړن. ئەۋ فروشى گرنگە پاش تىپەراندنى لای چەپى

ھىلكارىكە دروست دەبىت

ئەۋەى شاينى تىبىنىيە لىرەدا برىتيە لەۋەى زۆرىنەى چەماۋەكە كالاً
بانگەشەكەت پىشتگوى دەخەن. ھەموو جارىك كړپارانى زووبەزوو لەگەل
درەنگوخت گوى لە ھاۋتا شارەزاكانيان دەگرن و تۆ پىشتگوى دەخەن.
لەۋانەى ئەم كۆمەلەى سەرنج پابكىشىت و كۆمەلەكانى تر پىشتگوى
بىخەيت بەلام ئەمە چىتر سەرکەوتوۋنىە و كارى خۆى ناكات. بى گۆيدانە

جۆرى پىشە سازىيەكە، كالا و خزمە تگوزارىيە سەرگە وتوۋەكان ئەم
 ھىلكارىيە لەم سەرەۋە تا ئەوسەر پەيرەۋ دەكەن پاش ئەۋەى ناسىنران.
 سەرەتا كالاكان لەلايەن داھىنەرانەۋە دەكېردىن. ئەم كەسانە ئەۋانەن
 كالاكان دەۋىت بەبى ئەۋەى پىۋىستىيان بىت. تەنھا ھەز دەكەن كالاكان
 بېكېن. ئەم كەسانە ئەۋانەن لە پىزى پىشەۋەى نەمايشى پۆشاكا
 دانىشتوون لە پارىس و سەردانى كۆنگرەى تەكنۆلۇژى دەكەن و پۇژنامە
 ناۋازەكانى بازىرگانى دەخویننەۋە.

ھەرۋەھا لە تەنىشت داھىنەراندا، لەسەر ھىلكارىيەكە كۆمەلەى لەخۇگران
 ھەيە. لەخۇگرانى زوۋ بە زوۋ ئەۋانەن كە بە پاستى سوود لە كالا
 نوپىيەكان ۋەردەگىن و خوازيارن لە پىش ھەموۋانەۋە بن بە ھەبوۋنى كالا
 و خزمە تگوزارى نوئ. كالاكان دەكرىت ۋەبەرھىنانىكى نوئ بىت ياخود
 تەنانەت بەرنامەيەكەى تەلەفىزۇنى نوئ بىت. ئەم كۆمەلەيە بۆ ھەر
 بازىرېك كۆمەلەيەكى گىرگىن و ئامادەن پارە خەرج بېكەن.

لە پاش ئەم كۆمەلەيەش كۆمەلەى كىپيارانى زوۋبەزوۋ لەگەل درەنگوۋەخت
 دىت. ئەم بەكاربەرانە ھەزىيان لە كالاى نوئ و خزمە تگوزارى نوئ نىيە
 تەنانەت ئەگەر سوودىشى ھەبىت. بەلام ئەگەر ھاۋتاكانيان لە كۆمەلەى
 دوۋەم بە باشى باسى كالا نوپىيەكان بېكەن، ئەمانىش ئامادەن بىيانكېن و
 بەشدارى بېكەن.

گىرگە درك بە دوۋشت بىكرىت لەم كۆمەلە گەۋرە ۋ قازانجەينەرەدا.
 يەكەم ئەۋەيە ئەم كەسانە زۆر باشن لە پىشتگوى خستنى بانگەشەكانتدا.
 كىشەكانى ئەم كەسانە زۆر گەۋرەترە لەۋەى كالا و خزمە تگوزارىيەكانى

تۆ بتوانىت پىريان بىكاته وه و چاره سەريان بىكات، لە گەل ئەمە شىدا ئاماده
 نىن كاتى خۇيان تەرخان بىكەن بۆ گۆيگرتن لە بانگەشەكانى تۆ.
 دووهم شت ئەو ەيە ئەم كەسانە گۆي لە كۆمەلەي يەكەمى ەيلىكارىەكە
 (دامىنەران) ناگرن. ئەم كۆمەلەيە پىسا و سىستەم و كالا يەكيان دەويىت
 كە بەدەگمەن كالا نوپىەكان پىشكەشى دەكەن. چەندەها كالا و
 خزمەتگوزارى ەيە كە ناتوانىت بىكاتە ئەم كۆمەلەيە، چونكە وەك وتمان
 ئەم كۆمەلەيە ئامادەنىن گۆي لە ەاورپىكانى خۇشيان بگرن، ئەي چۆن
 گۆي لە تۆ دەگرن.

لە كۆتايىشدا كۆمەلەي خا و خلىچكەكان ەيلىكە تەواو دەكەن، كاتىك
 ئەمان بىريار دەدەن كاسىتتىكى گۆرانى بىكپن ئىمە چوینەتە سەردەمى
 سى دىيەو! ئەم كۆمەلە كەسە شتىكى نوئ بەكار ناھىنن تا زۆر كۆن
 دەبىت و بى كەك دەبىت، جارى وا ەيە ەەر بونيان نامىننىت لە
 بازارىشدا!

كەس بە جۆش و خروشه وه خۆي ناگونجىننىت لە گەل كالا و
 بەرمەكەتدا. زۆرىنەي بەكاربەران لە بنەپەتدا دلخۆشن و گىريان
 خواردو و بەو ەي كىپويانە و ەيانە پازىن. بەدووى كالاى جىگرەو ەدا
 ناگەپن و حەز ناكەن خۇيان بگونجىنن لە گەل كالاى نويدا. ئىمەش ەيچ
 دەسەلاتىكمان نىە زۆريان لىيكەين. تاكە ەلى تۆ لىرەدا برىتتە لە
 فروشتنى كالاكانت بە كەسانىك حەزىان بە گۆرانكارى بىت و حەزىان لە
 بابەت و كالاى نوئ بىت، كەسانىك بە چالاكانە بگەپن بەدووى ئەو ەي
 دەيفروشتىت. پاشان تۆ ەيواخواز دەبىت بىرۆكەكەت بلاو بىتتەو ە لە
 لەخۆگرانى زووبەزوو ەو بلاو بىتتەو ە بۆ كۆمەلەكانى تر. پاش ئەو ەي

ئەم كۆمەلەيە كالاكەي تۆيان لەخۆ گرت، ئەم كۆمەلەيە باسى دەكەن و
 دەكو ئەوئەيە ئەمان كارى فروشتەكەت بۆ بكەن بۆ كۆمەلە گەرەكان،
 نەك تۆ! بەلام لەوانەيە كاريكى فروشياري لاواز ئەنجام بدەن. (موور بە
 دوور و دريژى باسى چۆنيەتى بانگەشەكردن بۆ كۆمەلەكانى ترى سەر
 ھىللەكە دەكات، من پيشبيني ئەم پەرتووكەي دەكەم)

دەبىت كالايەك دروست بكەيت و بەرھەمبەيت ھىندە ناوازە بىت كە
 سەرنجى لەخۆگرانى زووبەزوو رابكيشييت و ھىندەش گونجاو و
 سەرنجراكيش بىت وا لەم كۆمەلەيە بكات دلخۆش بن لە باسكردنى
 كالاكەت و بلاو كردنەوئەي بىرۆكەكەت بۆ كۆمەلەكانى تر.

كاميراي دیجيتالى بۆ ماوئەي چەند سالىك نرخی زۆر گران بوو. لە
 سەرەتادا تەنھا خوازياراني تەكنۆلۆژى و كۆمپيوتر ئەم كالايەيان
 دەكرى. ئەم كاميراiane كەمىك لىزانىنى دەويست لە سەرەتادا، لەگەڵ
 ئەمەشدا جۆرەكەيان زۆر باش نەبوو. بە تىپەپوونى كات، كاميراسازان
 سەرقالبوون بە چارەسەر كردنى كيشەكانى ئەم كالايەو، بەمەش
 فروشيان زۆر باش زيادى كرد. كاميراي دیجيتالى لە پىگەدان بۆ
 جىگرتنەوئەي كاميراي فليم بە تەواوئەتى. ئەم گۆرانكارىيە لەپى ھەلمەتى
 بانگەشەي چاك و گونجاوئە نەبوو، بەلكو بەھۆى ئەوئەوئە بوو كە
 لەخۆگرانى زووبەزوو بە سەر كەوتوانە بىرۆكەي ئەم كالايەيان بۆ
 ھاوپىكانيان باس دەكرد و بلاو دەكردەو.

كاميراي دیجيتالى بلاو بۆو چونكە ئاسان بەكاردەھىتران و نرخیان لە
 كاميراي فليم ھەرزانتربوو. ئاشكرايە لايەنە باشەكانى ئەم كالايە چيە، بە
 ئاسانى باس دەكرا و بە ئاسانى نمايش دەكرىت و پيشانى كەسەكانى تر

دەدریّت چۆن کار دەکات و ھەركاتێك لەخۆگرانی زووبەزوو کەسیکی
کۆمەلەیی خاوەن خلیچکانی بدیبا کامیڤرای فلیم بەکاربێنیت ئەمان
راستەوخۆ کامیڤرا دیجیتالیە کەیان پیشان دەدان یان بۆیان باس دەکردن.
ناوازه‌بوون بە شیوەیەکی گونجاو بە دوو پێگە یارمەتیدەرت دەبێت.

یەكەم، وادەکات زۆر بە ئاسانتر سەرنجی کۆمەلەکانی بەشی چەپی
ھێڵکاریە کە رابکێشیت. دووھەم، وادەکات ئاسانتر لەخۆگرانی زووبەزوو
باسی کالاکە بکەن بۆ ھاوتاکانیان لە کۆمەلەکانی تردا.

ئەو بىرۆكانى بلاو دەبنەو، سەرکەوتوو دەبن.

براندېك يان كالايەك ھىچ نىيە لە بىرۆكەيەك زىاتر. ئەو بىرۆكانەى بلاو دەبنەو ئەگەرى زىاترە سەرکەوتوو بن وەك لەوانەى بلاو نابنەو. من بەو بىرۆكانەى بلاو دەبنەو دەلېم (فايرۆسى بىرۆكە). *basically meme*. خەلكانى پژمىو (ئەوانەى بىرۆكەكان بلاو دەكەنەو وەكو ئەوئەى توش بووبن بە فايرۆسى ھەستىارى) باشتىن كەسن بۆ بلاو كرنەوئەى بىرۆكەكان. ئەمانە ئەو پىسپۆرانەن كە باسى كاللا نوئىيەكان و خزمەتگوزارىيە نوئىيەكان بۆ ھاوپىشە و ھاوپى و خوازىارەكان دەكەن. پژمىوئەكان ئەوانەن بىرۆكەكان وەكو فايرۆس بلاو دەكەنەو و پارىزگارى لەم بلاو بونەوئەى ش دەكەن. داھىنەران و لەخۆگرانى زووبەزوو لەوانەىيە يەكەم كەس بن كالاكەت بكېن، بەلام ئەگەر پژمىوئەى ش نەبن، ئەوا بىرۆكەكەت بلاو ناكەنەو. ياخود ھۆكارى ئەوئەى خۆپەرستىن و دەيانەوئەت تەنھا خۆيان كالاكانيان ھەبىت، يان تاقەتى بلاو كرنەوئەى بىرۆكەيان نىيە. بە ھەرحال، ئەمانە وەكو پىگەيەكى داخراوان و بىرۆكەكەت دەمرىت لەلايان.

ھەموو بازارىك چەند پژمىوئەكىيان ھەيە. زۆر جار ئەمانە لەخۆگرانى نووبەزوون، بەلام ھەموو كاتىك نا. دۆزىنەو و ھاندانى ئەم پژمىوانە ھەنگاويكى زۆر گرنگە بۆ دروستكرىنى فايرۆسى بىرۆكە.

كەواتە چۆن بتوانىت بىرۆكەيەك دروست بكەيت تواناي بلاو بونەوئەى ھەبىت؟ ھەول مەدە كالايەك دروست بكەيت بگونجىت لەگەل ھەموواندا، چونكە شىتى وا ئاستەمە و دوايى كەس نايەوئەت. تازە ئەو كالايانەى

گونجاۋون بۇ ھەموۋان ھەموۋى دروستىكراون و گىراون. پىژمىۋەكان لەم بازارپە زەبەلاھەدا چەندەن بىژاردەيان لەبەردەستدايە و زۆر ئاسودەن و ئەگەرى زۆر كەمە بتوانىت سەرنجيان پابكىشيت.

بۇ ئەۋەى بتوانىت بىرۆكەكەت بلاۋ بىتەۋە و بىتە جىى باس و خواس، باشتىن پىگە بىتە لە بە ئامانچ گرتنى بازارپە و كۆمەلىكى بچوك ۋەك لە بازارپىكى گەرە. لە بازارپە بچوكەكەدا دەتوانىت بەشەك لە سەرنج بۇخوت پابكىشيت و بىرۆكەكەت بلاۋ بىتەۋە، ئەم بىرۆكەيە سەرنجى تەۋاۋى ئەم كۆمەلە بچوكە پادەكىشيت بە شىۋەيەك ھەرچىەك بفرۆشيت دەيكىن. لەخۇگرانى زوۋبەزۋى ئەم بازارپە بچوكە بەجۆش گۆيت لىبگىن و بزانن چىت پىيە بۇ فرۆشتىن. پىژمىۋەكانى ئەم بازارپە بچوكە ئەگەرى زۆر زىاترە باسى كالاكەت بىكەن و باشتىن شتىش ئەۋەيە تەنھا چەند پىژمىۋىكى كەمت پىۋىستە بۇ ئەۋەى بىرۆكەكەت بلاۋ بىكەنەۋە و بىگەيەننە كۆمەلە گەرەكان.

پاشان ئەگەر لە كارەكەت زانى و بەخت ياۋەرت بوو، كالاكەت سەركەوتوۋ دەبىت. پاش ئەۋەى كالاكەت تۋانى بازارپە بچوكەكە داگىر بىكات، وردە وردە بەرەۋ كۆمەلە گەرەكانى تر دەپوات.

شتىكى بى ھۆنىە كە ھەندىك كالا سەركەوتوۋ دەبن و ھەندىك سەركەوتوۋ نابن. كاتىك قايرۆسى بىرۆكە دروست دەبىت زۆرجار بەھۋى ئەۋەيە ھەموۋ لايەنەكانى تر كارى خۇيان كردوۋە. ئايا پىژەى ئاسان بلاۋ بونەۋەى بىرۆكەكەت چەندىكە؟ ئايا تا چەند خەلكى بىرۆكەكەت بلاۋ دەكەنەۋە بۇ ھاورپىكانيان؟ ئەۋ كۆمەلەيەى تۆ بە ئامانچت گرتوۋە چەندىك نىزىكن لەيەكەۋە؟ ئايا زۆر قسە دەكەن لەگەل يەكدى؟ ئايا

باوه پيان به يه كدى هه يه؟ ئايا نه و كه سانه ي بيروكه كه ت بلاو ده كه نه وه
چهنديك ناوبانگيان هه يه؟ ئايا بيروكه كه ت كيشي چهنده؟ ئايا ته نها
ناره زوويه كي كاتيه و و پيويسى به ره واجيكي خيرا هه يه پيش نه وه ي
كالاكه ت بمرئت؟ يان بيروكه كه ت خو ي كه وتوته سهر قاچي خو ي و
ده تواني ت به تيپه رپووني كات بلاو ببيته وه؟

هه موو په ره پيداني كالا نوييه كانت به م شيكاريه دا بيه، پاشان بو ت
ده رده كه وي ت كام بيروكه نه گه ري زياتره سهر بكه وي ت و بلاو ببيته وه.
نه وه ي نه گه ري زياتر بوو شايه ني پاره خه رج كردن و بانگه شه يه.

هەلە لىك تىگەشتەنە گەرەكە

كىشەى ئەو پەرتووكانەى لە سەرەتاي ئەم پەرتووكەدا پېشنيارم بۇ
كردن (پەرىنەو بەسەر كەلپنەكەدا، نوکی لوتكە، بلاو كردنەوہى
فايرۆسى بىرۆكە) ئەوہىە زۆرىنەى بازارگەرەكان پىك لە بىرۆكەى
پېچەوانەى ئەم پەرتووكانە تىدەگەن.

ئەو بازارگەرەپانەى ئەم پەرتووكانەيان خويندۆتەوہ زۆر جار وای بۇ دەچن
بىرۆكەكانى ناو پەرتووكەكان ساختەن و پاست نین و لە ھەزارجاردا
جاریك كار دەكەن و سەرکەوتوو دەبن. كاتىك بىرۆكەيەك دەبىتە
فايرۆسى بىرۆكە، بەسەر كەلپنى كۆمەلەكاندا دەپەرپتەوہ و دەچىتە
لوتكە، ھەموو بەكاربەرەكان سەرقال دەبن بە بلاو كردنەوہى بىرۆكەكەت
لە كەسىكەوہ بۇ كەسىكى تر، تۆش دەتوانىت پالى لى بدەيتەوہ و
چاوەپى سەرکەوتنى كالاكەت بىت.

لە ھەمان كاتدا، كەسە نەگبەتەكانى پرۆكتەر و گامبىل و نايكى و
كۆلگەيت-پامۆلىف نىكەى ۷ملىار دۆلار خەرچ دەكەن لە سالىكدا تەنھا
لەبانگەشەدا!

دەزانى چى؟ ھەردوو ئەو دوو كۆمەلە كەسەى سەرەوہ ھەلەن! لە
كاتىكدا ھەندىك جار فايرۆسى بىرۆكە بەھۆى بەختەوہ دروست دەبىت
(وہكو ھەندىك گۆرانى و كالاى سەيروسەمەرە)، بەلام زۆرىنەى جارەكان
كالاكان سەرکەوتن بەدەست دىنن لەوہى كەسىك باسى بكات بۇ
كەسىكى تر و ئەمەش بە ھەوانتە دروست نەبووہ بەلكو زۆر بە وریایى
ھەژمارى بۇ كراوہ.

بازارگه‌پی له سه‌رده‌می پاش بانگه‌شه‌ی سه‌ر ته‌له‌فیزۆندا بریتی نیه له دروستکردنی کالایه‌کی سه‌رنج‌راکێش یان جوان یان هه‌زه‌لی یان هه‌رچه‌ك بیٔت. به‌لكو بریتییه له‌وه‌ی کالایه‌ك دروست بکه‌یت وه‌کو فایرۆس بلاو ببیته‌وه. ئه‌و کالایانه‌ی که‌لێن و که‌نده‌کان ده‌په‌پێن و واده‌که‌ن به‌کاربه‌ره دوودله‌کانیش بیانکړن، ئه‌م کالایانه ئه‌گه‌ری زۆر زیاتره سه‌ربه‌که‌ون وه‌ك له کالاکانی تر. ئه‌و خزمه‌تگوزاریانه‌ی شایه‌نی باس کردن بن دلتیابه باس ده‌کړین.

ئه‌و هه‌موو پاره زۆره‌ی به‌کاری دینیت له‌ کپینی بانگه‌شه‌ی سه‌ر ته‌له‌فیزۆن و بانگه‌شه‌ی سه‌ر کاغه‌ز و دروستکردنی بانگه‌شه‌ی تردا هه‌مووی به‌ خه‌سار ده‌پوات و هه‌چ سودی نابیٔت. ئه‌گه‌ر بازارگه‌پی هه‌چ زیانیکی نه‌بیٔت ئه‌وا زیانی ئه‌وه‌ی هه‌یه که کاتیکی زۆر به‌ فیرۆ ده‌دات و زۆر گران به‌هایه. که‌واته‌ بۆ ئه‌م هه‌موو پاره‌یه له سه‌ره‌تاوه به‌کارناهیینیت بۆ دروستکردنی کالایه‌کی ناوازه؟ ئه‌وه بزانه کالای ناوازه هه‌رزان نیه و ئاسان نیه، به‌لام دلتیابه‌ باشترین ستراتیژییه ته‌ بۆ سه‌رکه‌وتن و گه‌شه‌کردنی کالاکه‌ت.

مانگای مۆر هه‌رزان نیه و ئاسان نایه‌ته ده‌ست. پێویسته له‌وه تیبگه‌ین وه‌به‌ره‌هێنان له دروستکردنی کالایه‌کی ناوازه‌دا هه‌نده‌ی کپینی بانگه‌شه‌یه‌کی زۆر مه‌زن باش و به‌سوودتره.

كى گوى له بانگه شه كهت ده گرى؟

كه ميڭ تاوانبارم به به راوردىكى له پاده به دهر. له گهل هه موو ئه و بانگه شه زۆره ي سهر ته له فيزۆن و پيشبيني له ناوچوونى راگه ياندنه ي له ئارادايه، به ئاسانى پيشبيني ئه وه ده كرىت كه بانگه شه كان چيتر كارى خويان ناكهن و سهركه وتوو نين، هه موو به كار به ران بانگه شه كان پشتگوى ده خهن و گوڤيان پينادهن.

خوى له راستيدا بانگه شه كارى خوى ههر ده كات، به لام شته كه ئه وه به وه كو جارن سهركه وتوو نيه و تيچوويان زۆر گران بووه، به لام به شي خويان سهرنجى به كار به ر پاده كيشن و فروش زياد ده كهن. بانگه شه ي به ئه مانجگيراو بو كۆمه له يه كى ديارىكراو له پرووى تيچووه وه زۆر باشتره، كه چى زۆره ي بانگه شه كان به هه ربه مه كيه و هيچ كۆمه له يه كى به ئامانج نه گرتووه. ئه م بانگه شان به وه كو گهرده لولول وان و خويان ده كيشن به هه موو شتيكدا به هه مان شيوه به بي ئه وه ي بزانييت كى چى ده وييت و چى پيوسته. لي ره دا پاره و كاتيكي زۆر به فيرۆ ده روات، كه واته ده توانين بلتين بانگه شه كه لي ره دا كارى خوى نه كرد و شكستى هينا. به لام جاروبار كارى خوى ده كات و ده زانييت بازار و خه لكى چييان ده وييت و چييان پيوسته، جاروبار! ئه م هه نديك جاره ش زۆر ده گمه نه، هينده ده گمه نه كه واده كات زۆره ي كاته كانى تر پاره و كات به فيرۆ بدات. ئه م به فيرۆدانه ش پووده دات چونكه بانگه شه كان خه لكانيك ده يانبينن ئه وه ي له بازار پداه نايانه وييت، يان ئه و كه سانه ن تاقه تى باسكردنى كالاي نوڤيان بو هاوپى و هاوتاكانيان نيه. به لام بانگه شه ي جياواز كارى خوى ده كات،

چۆن؟ باشە بۆچی ھەندىك بانگەشە بۆ ھەندىك كالا زۆر سەرکە وتوو و
لەكاتىكدا بانگەشەكانى تر شكست دىنن؟ بۆچی ئايا ئەو بانگەشە بچوكە
نوسىنانەى سەر گوگل زۆر بە باشى كارى خويان دەكەن لەكاتىكدا
بانگەشە پراوپرە پەنگدارە برىقەدارەكانى سەر ياهوو ھىچ باش نىن و
شكست دىنن؟

دەبىت لە پوانگەيەكى دىيەو ە پروانىنە ئەو ھىزەى لە ھاوکیشەى
بازارگە پىدايە. كاتى خۆى بازارگە پان كۆمەلەك بەكاربەرانىان دەكرە
ئامانج. شارەزايانى بانگەشە بە سەختى كاريان دەكرە بۆ دلتيا بون
لەو ەى بانگەشەكە گونجاو ە لەگەل ئەو كۆمەلە بەكاربەرە ديارىكراو ە دا و
بانگەشەكە لە راگەياندن ە بلاو دەكرایەو ە بۆ ئەو ەى ئەو كۆمەلەيە
بىيىنن و گوئى بىستى بىن. ئىتر چۆن و كەى بانگەشەكە بلاو دەكرایەو ە
ھەموو ە دەستى بازارگە پاندا بوو. ئەمرو، پىچەوانەى ئەو ەى سەرەو ە
راستە. ئەمرو بەكاربەر خۆى برىار دەدات، بەكاربەر برىاردەدات ئايا
سەرنجت بدەنى و گوئى لىبگرن يان پشتگوئىت بخەن. ئەى چۆن برىار
دەدەن؟ ئايا ھەندىك بەكاربەر ئەگەرى زياترە گوئىگى بانگەشەكان بىن
و ەك لەوانى دى؟ ئەوانەى گوئى دەگرن چى جودايان دەكاتەو ە لە
بەكاربەرانى دى؟ نەئىنە گەرەكەى بانگەشەكانى گوگل لەو ەدايە
دەقاودەق و بە تايبەتى بۆ ئەو كەسانە دەنئىردرئىت كە ئەگەرى زۆرى
ھەبىت كالاكە بکرن و بىانەوئىت و پئوىستيان پئبئىت. ئەگەر ھەر وشەيەك
لە سىرچ (گەران) ى گوگلدا بنوسىت دەبىنئىت پاش ماو ەيەكى زۆر كەم
بانگەشەيەك لەسەر ھەمان بابەت دەبىنئىت! ئەم بانگەشە سادە بئدەنگە
بەرورد بکە بە بانگەشەيەكى دەنگ زلى نەخوازوئى داپچرئنەر بۆ

به كاربه ريك كه تاقه تي بانگه شه ي نه بيت ! دياره جياوازيه كه زور گه وره و
 ناشكرايه .

به لام شتيكيش هه يه نه وه يه له هه موو كاتيكا و له هه موو شويينيكا
 كه سان و به كاربه رانيك هه ن هه ميشه گويكانيان قولاغ ده كه ن بو
 بانگه شه كان . نه م كه سانه ده يانه وييت بزنان چيت پييه . نه م كه سانه
 داواكاري پيشكه شي گوفار و پوزنامه كان ده كه ن بو به شداريكردي
 مانگانه و سهرداني مالپه په كان ده كه ن بو گه پان به دووي زانياري
 زياتردا . هه نديك له م كه سانه جاريوه ها هه يه كالاكه ده كپن و
 هه نديكيشيان ته نها چاو ده گيپن . بيروكه گه وره كه نه مه يه :

كاريكي هه له و بيهوده يه بانگه شه بو هه موو جوره كه سيك بكه يت
 (بيجكه له به كاربه ره خوازياره كاريگه ره كان) تو له كاتيكا ده بيت
 ده ست بكه يت به م بانگه شه يه نه گه ر به كاربه ران به دووي يارمه تيدا
 ده گه پان و له شويينيكا بن بانگه شه كه ت بيپن . بيگومان بانگه شه كردن
 بو كه سيكي خوازيار بيروكه يه كي زور باشه ، به لام سه ركه وتنه گه وره كه
 كاتيكا پووده دات نه گه ر نه م كه سه باسي كالا و بيروكه كه ت بو هاوپي و
 هاوتا و هاوپيشه كانى بكات .

وه كو ناشكرايه ، دوزينه وه ي نه م كومه له تاييه ته بو بانگه شه كه ت زور
 ده گمه نه . زوربه ي كات تو ده بيت خه ريكي دروستكردي كالا ناوازه كه ت
 بيت ، كالا و خزمه تگوزاري و ته كنكيك كه هينده به سوود و سه رنجراكيش
 و ناياب و شايسته ي باسكردن بيت وابكات كه سه كان ناماده ي گويگرتن
 بن له بانگه شه كه ت و بزنان چيت پييه بيليت . كه واته ده بيت نه و كالا و
 خزمه تگوزاريانه دروست بكه يت كه بازار به دوويده ده گه پيت .

گزيكردن

• JetBlue Airways گزي دهكات، ههيكه له ههرزانه كهيان و
فرۆكه خانه نوپيه كانيان و ستافه گه نجه كهيان وادهكات بالادهست بن.

• Starbucks گزي دهكات، دياردهي ميژي قاوه خواردنه وه له لايه
ئه م كۆمپانيايه وه داهيئرا، كه واته له ههركاتيگ و له ههركاتيگدا بين و
بهر له قاوه بكهينه وه ئه م كۆمپانيايه مان ديته وه ياد.

• Vanguard گزي دهكات، سندوقي ئاماره دهره كهيان تيچووي زۆر
كه مه و ئه مهش وادهكات ئاسته م بييت بو كۆمپانياكاني تري ئالوگوي
دراو بتوانن پكابه رييان بكه ن

• Amazon.com گزي دهكات، گهيانده خوراييه كهيان و بژارده
زه به لاحه كهيان وادهكات زۆر بالادهستتر بن به سهركوگا ئونلاينه كاني
تردا.

• Google گزي دهكات، ئه مان له ههله كاني پابردوويانه وه
فيبريون و ههله ي هاوتاكانيشيان دووباره ناكه نه وه.

• Wendys گزي دهكات، چونكه ليستي خواردنه كانيان
بژارده ي زوري تيديايه و ته نها له به شي زه لاتده چاندان جوريان ههيه و
ئه مهش وادهكات بازاريان به شيويهك له شيويهكان بوخويان
داگير كردييت.

- Ducati گزی دهکات، چونکه ماتۆرسکیل بۆ هه موو که سیک دروست ناکه ن، به لکو ماتۆری ئاست بهرز و نایاب دروست دهکهن و هه موو سالتیکیش بریکی باشی لیده فروشریت.
- HBO گزی دهکات، چونکه تهنه یه ک شه و له هه فته که دا بهرنامه پزژی دهکهن بۆ په خشکردن و به ئاره زووی خویان ده توانن کاته کانیا ن بۆ ته رکیزکردن و وه به ره ینان و شتی تر ته رخا ن بکه ن.
- هیچ کام له م کۆمپانیایانه ته کنیکه کۆنه کانی بانگه شه کردن به کارنا هینن بۆ سه رکه وتنی کالاکانیا ن. بۆیه به لای پکا به ره سه رلیشیوا وه دوودله کانیا نه وه واده رده که ویت ئه م کۆمپانیایانه هه ر خه ریکی گزیکردن بن و په پره وی یاساکا ن ناکه ن.

ئه ی تۆ بۆ له م گزیه ی ئه مان ناکه ی ت؟

كى گرنگيت پيده دات؟

تۆ ناتوانيت به زۆر وا له خه لك بكهيت گويت لى بگرن. به لام ده توانيت بزانيت كى نه گهرى ههيه گوى بگريت كاتيك بانگه شهى كالاكهت ده كهيت و پاشان ده توانيت پايه دروسته كانى بانگه شه كردنيكى تاييهت بو ئه و كه سه دروست بكهيت تا سه رنجى پابكيشيت و كالاكهت بكريت.

ته نانهت نه گهر كه سيك گوشت لي بگريت كاتيك بانگه شه ده كهيت ده لئيت كالاكهى من "باشتره" و "هه رزانتره" و "ئاسانتر به كارده هينريت" ئه وا ته نها كاتت به فيرۆ داوه. چونكه ئه و كه سانهى خوازيارى كالاي نوين و پيوستيان پييه ئاماده ن گوى له بانگه شهى كالاكهت بگرن ته نها نه گهر كالاكهت ناوازه بيت، نه گهر كالاكهت ناوازه نه بيت ئه وا كات و پارهت به فيرۆ داوه و وه كو ئه وهيه له به رچاوان ون بيت.

پرسیاری ئه وهى "كى گوى ده گريت؟" نهك ته نها ده بيته سه ركه وتنى كالاكان، به لكو هه موو بازاريش به رپوه ده بات. موسيقای كلاسيكى وه كو نمونه وهرده گرین. پيشه سازى موسيقای كلاسيكى له ئيستادا به شيوهيه كى فه پمى به ره و مه رگ ده چييت. موسيқа نوويه كانى ئه م سه رده مه جيى هه مووى گرتوته وه، ئوركیستراكان چيتر تۆمار ناكرين. موسيقای كلاسيكى نوئ نابینريت خه ريكي تۆمار كردن بيت.

بۆچی؟ چونكه كه س گوئيان لى ناگريت.

خه لكى هه ر جوړه موسيقایه كى بويت له به رده ستى دايه و هه موو جوړه موسيқаكان تۆماركراون و به باشترين ئاستيش. كه واته خه لكى به دووى موسيقای نويدا ناگه رين.

بەھۇي ئەۋەي خەلگەنى پۇمىو ۋەستان لە گەپان ۋە ھەموو كۆمەلەي سەرچەماۋەكەش كە چاۋەپىي ئەم كەسانەن ۋە ھىشتا گوي لە رادىو دەگرن سەرقالن بە كرىنى مۇسقىي ھەرزان بە ھاۋە. كۆمپانىياكانى تۆمار ۋە ئۆركىستراكان پارەي تەۋاويان دەست ناكەۋىت. بەھۇي ئەۋەي گويگران ۋەستان لە گەپان، كەۋاتە مۇسقىي دارپژەرانىش خوويان داۋەتە فلىمسازى يان كارى تر بۇ پەيداكرىنى بىژوي ژيانيان. ئەم دۇخە ۋەكو ئەۋەيە قەيرانى سەرنجراكىشان بوونى ھەبىت ۋە سەرنجراكىشانگەمارو درابىت، ھىچ كەس لە پىشەسازى مۇسقىيادا ھىندە پارەي نىيە ئەم راستىيە بگۇرپىت. بەم ھۇيەۋە تەۋاوي بازاري مۇسقىي پەكى دەكەۋىت ۋە لە جولە دەۋەستىت. (ئەمانەي پىشوو ھەموي باسى مۇسقىي كلاسيكى دەكات).

بىرۆكەي ئەمەي باسەم كىر بىرىتى "نىيە" لەۋەي پىشەسازى مۇسقىي دەست بگەن بە بىركرىنەۋە لە پىگەيەكى باشتر بۇ چارەسەركىرىنى ئەم كىشەيە. چونكە پىيويستيان بەۋە نىيە شىۋازىكى باشترى بانگەشەكرىن بگرنە بەر. بىرۆكەكە لىرەدا بىرىتىيە لەۋەي پىگەيەكى باشتر بوونى "نىيە". كۆمپانىيائى مۇسقىيائى (Naxos) ئەۋانەي سىدى ۸ دۇلارى دەفروشن فروشيان زۆرباشە. بۇچى؟ چونكە شىۋازى بازارپگەپىي كالاكەيان پىكخستوو بەۋە شىۋەيەي كىرپارەكان دەيانەۋىت كە بىرىتىيە لە سىدىيەكى باش ۋە ھەرزان لەۋە مۇسقىيەي پىشتر بىستويانە. ئەم كۆمپانىيائە كارىكى باش دەكات. چونكە بازار چىتر تاقەتى گەپانيان نەبوۋ بەدوى كالاى تردا، لەبەر ئەۋە ئەم كۆمپانىيائە بىردىيەۋە ۋە سەركەۋتوو بوو.

كۆمپانىيائى سۆنى بۇ مۇسقىي كلاسسىكى ناتوانىت پىكابهرى له گەل ئەماندا
بىكات چۈنكه سۆنى له سەر ئاستى به رهه مه كانىان پىكخراو نىن يان ئاستى
بره ودانىان پىكخراو نيه تا بتوانن بىبه نه وه و سه ركه وتوو بن.
كه واته له گيانه لادان.

كاتىك دووچارى بازار و كۆمه له كه سانىك ده بىته وه كه تاقه تى
بانگه شەيان نه بىت، باشتىن و ژىرتىن پلان برىتیه له وازمىنان له و
بازاره. پلانى جىگره وه برىتى ده بىت له وهى بىرۆكه و به جهرگى
پىوستت هه بىت بۇ داهىنان و دروستكردى مانگا مۆره كه ت (كاللى
ناوازه) تا خه لكى بىانه وىت و هىچ نه بىت گوى له بانگه شەكه ت بگرن.

هه موو کړپاران و به کار به ران وه کو یه ک نین

نوسه ر Michael Schrage شتیکی نوسی له سه ر بانکیک، ئەم بانکە بۆی دەرکەوت ۱۰٪ ی کۆی هه موو به کار به ره کانی پۆژانه سیستمه ئۆنلاینه که ی بانکە که به کار دینن، ئەوانه یتر ته نها مانگی جاریک سیستمه که به کار دینن. کاتیک سه ر هتا ئەم بابە ته ده بینیت، له وانه یه بلایت ده بیئت بانکە که بوه ستیئت له خه رجکردنی پاره بۆ ئەم خزمه تگوزاری ئۆنلاینه چونکه ته نها ریژه یه کی که م له به کار به رانی به کاری ده هینن که بریتین له کۆمه له ی داهینه ران و کۆمه له ی له خوگرانی زووبه زوو. به لام پاش قول بونه وه له بابە ته که بینرا ئەم ریژه که مه بری { سه دا ۷۰ پپاره دانرا وه کانیبانکه که بوون.

{ به ته ماشا کردنیکی خیرای هیلکاریه که ی به کار به ران، وای بۆ ده چیت کۆمه له باشه خرپنه پاره داره که ئەوانه ی ناوه راستن، چونکه خه لکانیکی زۆری تیدایه و پاره ی باشیان پییه. به لام ئەمه به ده گمه ن راسته، زۆرجار به شه پرفروشه که یان له مسه ری هیله که ن یان له وسه ر. ئەو بانکە ی باسما ن کرد ده توانیئت ته رکیز بکاته سه ر ئەم دوو کۆمه له یه ی سه ر هتا و به مه ش ده توانیئت به کار به رانی تر رابکی شیی بۆخوی و به کار به ره خاو و خلیچکه کان و ئەوانه ی خویان له مه ترسی لاده ده ن ده توانن به دووی بانکی تر دا بگه رین.

به كار به ره كانت جيا بكه وه. نه و كۆمه له يه بدۆزه وه كه قازانجهينه رترین
(زۆرترین برت لیده کپن). ههروه ها نه و كۆمه له يه ش بدۆزه وه كه وه كو
پژميوه كان بيو كه كه ت بلاو ده كه نه وه. پيگه يه ك بدۆزه وه بۆ چۆنيه تي
په ره پيدان و بانگه شه كردن و خه لات كردن بۆ هه ركام له م دوو كۆمه له يه.
نه وانی تر پشتگوى بخه. بانگه شه كانت (له گهل كالا كانت!) پيوست ناكات
بۆ هه مووان بيت. بانگه شه كانت (له گهل كالا كانت) بۆ نه و به كار به رانه
بگونجینه كه زۆرترین برت لیده کپن، نه مه نه گه ر توانیت به كار به ره كانت
هه لبريت.

ياساي ژماره گه وره كان

سيحر و نهيني راگه ياندى به ربالو و توپى ئينته رنيت ئه وهيه هه مووى ژماره ي زه به لايان ههيه، بۆ نمونه ۲۰ مليون كهس ته ماشاي فلان زنجيره دراماده كه، ۱۰۰ مليون كهس ته ماشاي فلان وهرز شده كه، يهك مليار كهس ته ماشاي بۆنه يهك ده كه، ۳ مليون كهس فلان به رنامه به كاردين، ۱۲۰ مليون كهس خويان له فلان به رنامه د اتومار كردوه، ئه مانه هه مووى له هه مانكاتدا، ئه مژمارانه به راستى سه رسوپهينه روزه به لاجن.

ئهى باشه ئه گه ر له ويهك مليار كهسه ي ته ماشاي بۆنه يهك ده كه تهنه هه زار كهسيان كالاگه تيان كرى؟ يان هه ر خيزانيكى چين تهنه يهك فلسه بۆ بنيرن چهنده كهات؟!

له هه مان كاتدا كي شهيهكى ئه م ژماره زه به لاجانه ئه وهيه تو ئه گه ر بانگه شه كهت ۱۰۰ مليون كهس ته ماشاي كرد به لام تهنه ريژه ي ۱۰۰۰۰۰۰ كهسيان برياريد اكالاگهت بكړن، ئه مه واته توانيوته تهنه يهك كالا بفروشيته!

چهنده ساليك له مه و بهر من پيشبيني ئه وه م كرد بانگه شه ي سه ر ئينته رنيت (بانهر) به ره و له ناو چوون ده چيته، به لام خه لكى گالته يان پيم ده هات. له و كاته دا نرخى هه ر هه زار بانه ريك تهنه ۱۰۰ دولاريو.

زور دىۋاي ئەۋە بانگەشەكاران بۇيان دەرکەۋت لەگەل كېيىنى ھەر ھەزار
بانگەشەيەكى سەر ئىنتەرنىت سىفر كلىكىيان لىدەكرىت! لىرەدا
ھاۋكىشەي ژمارە زەبەلاھەكان كەۋتەۋە كار، چونكە تەنھا پىژەي
...۱۰۰۰۰۰ كەسكلىكىيانلە ھەزاربانەردە كىرد! ئەمەشە ھايىنە بوو.

ئەمىر، نىرخى ھەزار بانە ھەر نۆر نۆر ھەرزانە! لەگەل كەسكىدا گرەوم
كىرد وىم مەن بايى ۶۰۰ دۆلار بانە دەر كىرەم كە دەكاتە ۳۰۰ مىليۇن بانە،
ئەمە شۋاتە ھەر ھاۋلاتىيەكى ئەمىركايەك بانەرى ئىنتەرنىتى
بەردەكەۋىت، بەلام گرەۋەكەم دۆراند چۈنكە لەۋ

بانگەشە ۳۰۰ مىليۇندانەيەدا تەنھا بايى ۵۰۰ دۆلار كالام بۇ فروشا!

لەگەل ئەۋەي بەكاربەران باشتەر و باشتەر فىردەبن پراگەياندىن و بانگەشەي
بەربلاۋ پىشتىگۈي بىخەن، بانگەشەي بەربلاۋ شىكىست دىنىت لە
كارەكەيدا! بىگومان ھەموو كاتىك چەند لايەنىك ھەن بە پىچەۋانەي ياسا
و پىشېينەكانەۋە كارى خۇيان ھەر دەكەن. بەلام بە گىشتى، بانگەشەي
بەربلاۋى ئاسايى قوربانى ئەم ياسا دووبارە نەبۆۋەيە.

كۆمپانىيەكى دەنگ ھەبوو زۆر شارەزا بوون و كالاي نايابيان ھەبوو، ئەم
كۆمپانىيە لەگەل فروشىارانى سىدى و قىۋاندا مامەلايان دەكىرد. ئەم
كۆمپانىيە دەيزانى لە ھەرساتىكىدا چەند سىدى و قىۋان دەفروشىرىت لە
ھەموو ۋلاتەكەدا.

ئەۋەي سەيروسەمەرەيە ئەۋەيە كۆمپانىياكانى سىدى گۆرانى فروشىان
نۆر خراپە.

لە ۲۰۰۲ دا پۆژنامەیی نیویۆرك تایمز ئەو هی خستە پوولە زیاتر
لە ۶۰۰۰ ئەلبوومی گۆرانى لە لایەن گۆرانییژانى بالاو تەنها ۱۲ ئەلبووم
فروشارووە کە دەکاتە ۰۰۰ ۵ هەزار سیدی.

ئەمە شواتە جاریواوەیە لە ماوەیچە نەه فتهیه کیشداتە نهایە کسیدینا فروشری.
باشە چی تێدەچیت کە سێک بدۆزیتە وەو بانگەشە کەت ببینیت و
وایلیبکەیت بچیتە دوکانی سیدیەك و سیدیە کەت بکړیت؟ کارێکی زۆر
زەحمەتە. لە هەموو بازارێکدا، براندێکی براوە و سەرکەوتوو هەیە، ئەم
براندە بالادەستترە بە سەر هەموو براندەکانی تردا. جا گرنگ نیە
براندە کە چیه، ئایا بەرنامە ی کۆمپیوتەر، ستایل و فاشنە، گۆشارە،
مالپەرە، ئارایشتگایە، هەر چیه ک بیّت ئەمان قازانج دەکەن. براندەکانی
تريش هیچ هەلیکی پیشکەوتنیان لە بەردەمدا نیە. راستە بە کاربەرێکی
زۆر زۆر هەن، بەلام هەموویان سەرقالن، کەواتە بە کاربەرە سەرقالە کە
کالا لە براندە سەرکەوتووکان دەکړیت. بێگومان ئەگەر ئەم براندە
سەرکەوتووانە وەستان لە دروستکردنی کالای سەرنجراکێش جا ئوتۆمبیل
بیّت، خواردنەو، بیّت، گۆشار بیّت یان هەرچیه ک، زووبەزوو فروشیان
دەووستیت و براندی پیشەنگی تر دینە کایەو.

لێکۆڵینەو لە دۆخی Chip Conley

هاوێ و هاوپی شەم، Chip Conley زیاتر لە دوازدە ئوتیل لە سان
فرانسیسکو بەرپۆوە دەبات. یەكەم ئوتیلی بە ناوی فینیکس
(Phoenix) هەو بوو، ئەم ئوتیلە لە یەكێک لە هەرە خراپترین
کەرەکەکانی ناوشاردا بوو.

هاورپیکەم بە پارەیهکی نۆر کەم ئوتیلەکە ی کړی. ئەم کەسە دەیزانی ئەم ئوتیلە بۆ ھەموو کەسیک نیه و ھەموو کەسیک نایەت بمیننەو تیایدا. لە راستیدا ھەرچیهکی بکړدایە لەم ئوتیلە ھەر بە دەگمەن خەلکی دەھاتن بمیننەو تیایدا.

خۆی لە راستیدا (بە دەگمەن) ھەر بەشی خۆی باشە و ئوتیلەکەت دەژینن ئەگەر ئوتیلەکەت دە بۆ دوازدە ژووری تیدا بیت. ھاورپیکەم دیزاینی ئوتیلەکە ی گۆپی، بە پەنگی تیکەل و پیکەل و دروشاوە بۆیاخی کرد و گۆفاری سەیرۆسەمەرە ی لە ھەموو ژوورەکاندا دانا و داوای لە ھونەرماندیککی ناوازه کرد ناو حەوزی مەلەکە ی بۆ بۆیاخ بکات و بانگھێشتی باندی گۆرانیبیژانی (پۆک) کرد بمیننەو لە ئوتیلەکەیدا.

تەنھا لە ماوہی چەند مانگیککی کەمدا، پلانەکە ی کاری خۆی کرد و سەرکەوتوو بوو. نھینی ئەم ھاورپیەم لەو دا بوو بە ویستی خۆی ئوتیلەکە ی وا دیزاین کرد کە بۆ ھەموو کەسیک نیه و تەنھا چینیکی کۆمەلگە مەیلیان بە لای ئەم جۆرە پەنگ و ستایلەدا دەچیت، کە بریتی بوو لە ئوتیلێکی دیزاینکراو بە گۆرانی پۆک لە سەنتەری شاری سان فرانسیسکۆدا. خەلکی بە دووی ئەم ئوتیلەدا گەران و دۆزیانەو.

لیستیک لە پکابەرەکانت دروست بکە کە نایانەوێت کالاکانیان بۆ ھەموو کەسیک بیت. ئایا ئەم پکابەرانە پیۆشی تۆیان داوہتەو؟ ئەگەر توانیت بازارپیککی کز دەستنیشان بکەیت بۆ ئەوہی بالادەست بیت تیایدا، چی بازارپیک دەبیت؟ ئە ی بۆ کالایەک دروست ناکەیت پکابەری خۆتی پیۆ بکەیت؟ کالایەک تەنھا سەرنجی خەلکانی ئەم بازارە کزە پابکیشیت؟

كىشەى مانگاگە

...برىتتە لە كىشەى ترسان

ئەگەر دروستکردنى كالاىەكى ناوازە ھىندە كارىكى ئاسان و بى كىشە و
ھەرزان بوايە، بۆچى ھەمووان خەرىكى دروستکردنى ئەم كالا ناوازەيە
نەدەبوون؟ بۆچى كالاى ناوازە ھىندە سەخت و زەحمەتە؟

ھەندىك كەس ھەزدەكەن تۆ وا باوەر بىكەيت كە بىرۆكەى مەزن زۆر كەمە
يان كالا و پىشەسازىەكانيان و كۆمپانىاكانيان ناتوانىت پىشتىوانى لە
بىرۆكەى مەزن بىكات. ئەمەش بىگومان قسەى ھىچە!

دروستکردنى مانگای مۆر (كالاى ناوازە) دەگمەنە چونكە خەلكى
دەترسن.

ئەگەر تۆ ناوازە بىت، ئەگەرى زۆرە ھەندىك كەس چاويان پىتدا
ھەلنەيت! ئەمەش پىنئاسەى ناوازە بوونە خۆى لە خۆيدا. ھىچ كەسىك
بە كۆى دەنگ ستايش ناكىت، ھەرگىز شتى وا پروندادە ھەمووان تۆيان
بەدل بىت. لەم دۆخەشدا باشتىن شتىك كەسانى ترستۆك و بى غىرەت
بىانەوئەت ئەوھىە تىبىنى نەكرىن و دەرئەكەون. پەخنە لەو كەسانە
دەگىردىت كە بە پىوھ دەوھستەن و سەر بلندن.

ئەرى بەراست تۆ لەكۆى فىرى شكست ھىنان بوويت؟ لەكۆى خويندوتە
كە شكست بىنىت؟ ئەگەر وەكو زۆرىەى ھاولاتيان بىت ديارە لە پۆلى
يەكەمەوھ دەزانىت شكست چىە و باشتىن شتىش برىتتە لە خۆ

گۈنجاندىن لەگەل ئەوانى تر و زۆر پىرسىيار نەكردن و ئەنجامدانى ئەركى
مالەو و بەگوڭكردنى زۆرىنە.

ئىمە قوتابخانەكانمان وەكو كارگە بەپۆو دەبەين. مندالەكان پىز
دەكەين و دابەشيان دەكەين بە سەر ئاستەكاندا و زۆر كاريان لەسەر
دەكەين تا هېچ ھەلە و كەموكوپىەكيان تىدا نەبىت. ھەر كەسيك جياواز
بىت لەوانى تر و پىش بكويت و ژاوەژاوە دروست بكات بە شكستخواردو
دادەنریت لەلامان!

سەركىشى نەكردن و خو نەدانە بەر مەترسى و پەپرەوكردنى
ياسادانراوەكان بەلامانەو بەشتىن پىگەن بۆ خوڤادان لە شكست ھىنان.
لە قوتابخانەش بە ھەمان شىو ھىر دەكرىن. بەداخەو ھەم ياسايانە
بۆنەتە نەخشى سەر بەرد بەلاى ھەندىك كەسەو، زۆرجار ھەم كەسانەش
كەسانى پلەدار و دەست پۆشتوون! ھەم نەخشى سەربەردە بوو بە
خو، خوويەكى زۆر خەتەرنەك. دلنبا بە ھەمانە دەبنە ھوى شكستىنان.
لە بازارپىكى جەنجالدا، خو گۈنجاندىن لەگەل چواردەورتدا دەبىتە شكست
ھىنان. لەم جۆرە بازارپەدا ئەگەر ناوازە نەبىت و لەسەر قاچەكانت
نەوەستىت وەكو ئەو ھەيە خۆت شار دىبىتەو.

نوسەر (Jon Spoelstra) لە پەرتووكى (بازارپەپى شېروشىتەنە)
دووپىيانى ناوازەبوونى كالا دەخاتە پوو. ئەگەر لە دۆخىكى سەختى
دارايبەين، ھاوتا و سەروك كارەكەت پىت دەلین كاتى ئەو نە كالاى
ناوازە دەربەكەيت و پارەى تەواوشت پى نە. دەبىت پارەى زیادە خەرج
نەكەين، ئاگادارى خۆت بە، سەركىشى مەكە، پارەى ئەو ھەمان پى نە

ھەلە بگەين. بەلام كاتىك دۆخى دارايى باش دەبىت، ھەمان ئەم كەسانە دەلەين گويى مەدەرى و ترست نەبىت.

ھەوالە خوشەكە ئەوھىە تا داناتر بىت كارەكەت بەلاوہ ئاسانتر دەبىت. چونكە زۆرىنەى كەس لە كالای ناوازه دەترسن، لىرەدا دەتوانىت بە ھەولەيكى كەمتر تۆ كالایەكى ناوازه دروست بگەيت. ئەگەر زۆرىنەى خەلكى نەيانەوئە ھەستەنە سەرپى و دەرېكەون، ئەوا تۆ كىشەت نابىت و كالاكەت سەردەكەوئەت.

كەواتە دوو بژاردەمان ھەيە: يان ئەوھەتا ناديار بىن و خۆمان بشارىنەوہ و نەناسراو بىن و پەخنەمان لى نەگىردىت و سەلامەت بىن، يان تەقەلايەك بدەين بەرەو مەزنىتى و ناوازه بوون و كالای سەرکەوتوو.

بەپى پۆژنامەى نيويۆرك تايمز، شەقامى ئامستەردام لە نيويۆرك ھەفتا و چوار چىشتخانەى تىدايە! ئەوھى ئەم چىشتخانە جودا دەكاتەوہ ئەوھىە زۆر دووبارەبووہن، راستە ھەمويان خۆراكى بىست و سى كەلتورى جياواز پىشكەش دەكەن، بەلام تەنھا چەند دانەيەكيان ناوازنەن، ئەم چىشتخانە بەراورد بەو چىشتخانە ناوازانەى نيويۆرك زۆر بى پەنگ و بىزاركارن.

بۆچى؟ وەلامەكەى زۆر سادەيە، پاش خەرجکردنى ئەو ھەموو پارەيە و ئەو ھەموو ھەول و كاتە لە كردنەوہى چىشتخانەيەكدا، كەچى خاوەنكارەكە تاقەتى نىە سەرکىشى بكات، نايەوئە بەر پەخنە بگەوئەت. وەكو ھەمووان وايە و كىشەى نىە. بەلام ناوازهش نىە. بۆ نمونە كەس ناوى پىتزا فرۆشىكى ئاسايى ناھىنەت، راستە ئەم پىتزا ئاسايىيە كەس نەخۆش ناخات، بەلام تامەكەشى وەكو ئەوانى تر وايە و چىژيەخش نىە.

لە دەرىنجامدا خاۋەنكار پارەيەكى ئاسايى دەست دەكەۋىت و خۇي دەۋىننىت و ترسى نىە لەۋەى توۋشى پەخنە بېتتەۋە.

ئىمە فېرى بىرۋاۋەپىكى ھەلە كراۋىن، فېر كراۋىن پەخنە شىكستمان بېدەھىننىت. ھەر لە قوتابخانەۋە فېر كراۋىن خۇمان نەخەينە بەرچاۋان چۈنكە لەۋانەيە بىنېردىن بۇ ئورۇ بەرپۈۋە بەر نەك بۇ زانكۈيەكى بەناۋانگ. كەس نالېت "بەلى خۇم ئامادە كىردۈۋە بىرېمە بەر پەخنە!" كەچى تاكە پىگەش بۇ دىروستىكرىنى كالاي ناۋازە ئەۋەيە بەر پەخنە بىرېت.

چەندىن سال لەمەۋ بەر، كاتېك (Andrew Weil) چوۋ بۇ كۈلېۋى ھارۋاردى پىزىشكى، مەنەھى جى زانكۈكە ھەر ۋەكۈ مەنەھى ئەمىۋ ۋابوۋ. تەركىز خرابۋە سەر بوۋن بە باشترىن پىزىشك و قسەنە كىردن لەسەر كۈمەلگەى پىزىشكان.

ئەم كەسە پىچكەيەكى جىاۋاز لە ھاۋتاكانى گىرتە بەر. ئەمىۋ، بەرپۈۋەكانى ئەم پىزىشكە بە مىۋنان كۈپى لېدەفرۋىشېت. ئەم كەسە ئاسودەيە بە زانىنى ئەۋەى نوسىن و وتار و قسە و تۈرىنگەكانى يارمەتى سەدان و ھەزاران كەسىان داۋە. ئەم كەسەش زۇر زۇر دەۋلەمەندە. ھەمىۋى بەھۋى ئەۋەۋەبوۋ ھاۋتا و ھاۋپۇلەكانى ئەم كەسە كاتى خۇي پەفتار و پىچكەكانى ئەم كەسىان بە سەرشىتتەنە و سەركەشى ناۋزەند دەكرد. پاستىيە ناۋازەكە لېرەدا ئەۋەيە لە كاتېكدا زۆرىنەى پىزىشكان زۇر ماندوۋن و زۇر كاردەكەن و نېگەرەنن لە سىستەمى پىزىشكى كە خۇيان يارمەتىدەر بوۋن لە دىروستىكرىنىدا و پۇژانەش كاردەكەن لە

ھېستىنە ۋەيدا، Andrew Weil زۆر بە خوشحال ۋە دەئى و پالى
لېداۋە تەۋە !

سەركىشى نەكردن خۇي لە خۇيدا سەركىشى ۋە مەترسىدارە

زۆرجار بۇ ئەۋەى خۇمان لە پەخنە لابدەين خۇمان دەشارىنەۋە ر
خۇمان بەدوور دەگرين لە پاوسەرنجى سىلى و بەمەش زامنى ئەۋە
دەكەين شىكست بىنن ! ئەگەر تاكە پىگە بۇ سەركەۋتن برىتى بىت لە
كالاى ناۋازە، ۋە تاكە پىگە بۇ خۇلادان لە پەخنە برىتى بىت لە
خۇشاردەنەۋە ۋە سەلامەت بوون، كەۋاتە ديارە دەبىت كاميان ھەلېزىرىن،
ۋايە ؟

تۆيەكسان نىت بە پىرۋزەكەت. پەخنەى سەر پىرۋزەكەت پەخنە نىە لە
تۆ. ئەۋ پاستىيەى كە دەبىت زوۋ زوۋ ئەم لايەنەمان ۋەبىر بھىندىرئەۋە
ئەۋە دەردەخات چەندىك ئىمە ئامادەنن بۇ سەردەمى مانگاى مۇر
(كالاى ناۋازە). ئەۋانەى شىكست دىنن ئەۋ كەسانەن كە پىرۋزەكانيان ھىچ
كات پەخنەى لى ناگىردىت !

ئەگەر لە پىشەكەتدا كارىكى ھەلە بكەيت، ئايا پەخنەى ئەۋەت
لېدەگىردىت كە خۇت ئامادە نەكردوۋە ۋە بەدەست و برد نىت و بى
بىرکردنەۋە ھەنگاۋ دەئىت ؟ بىگومان بەلى. بەلام ئەم ھەلانە ھىچ
پەيۋەندىيەكى نىە بەۋ بەرز و نزمىيانەى لە ئەنجامى پەيۋەندىيۋونت بە
دروستكردى كالاىەكى ناۋازەۋە توشت دەبىت. كاتىك پىرۋزە ۋە كالاىەكى
شىكستخواردوۋ دەست پىدەكەيت، پەخنەكان دەربارەى خودى تۆنن،
بەلكو دەربارەى بىرۋكەكە دەبن. مەزىنترين ھونەرمەندان و شاتۇنوسان و

دیزاینەرانى ئۆتۆمبىل و مۇسىقا نوسان و بانگەشەكاران و دەرھىنەران و نوسەران و چىشتلىنەران ھەموويان دوچارى شىكستى گەرە گەرە دەبنەو، ئەم شىكستە بەشىكى گەرەيە لە سەرکەوتنى کارەکانى ئەم کەسانە.

ئۆتۆمبىلى نوۋى CTS ى كۆمپانىي كادىلاك بە پاي من لەوانەيە يەككە بىت لە ھەرە ناشرىنترىن ئۆتۆمبىل دروستكرابىت لە پاش سەردەمى يەككىتى سۆفەتەو! كادىلاك زۆر بە سەختى لەسەر ئەم ئۆتۆمبىلە پەخنى لىگىردا لە گۆقارەكانى ئۆتۆمبىل و پىشانگاي ئۆتۆمبىلەكاندا و چەندان پاپورتى لەسەر نوسرا لە ئىنتەرنىتدا، بەلام دەزانى چى؟ ھىشتا ئەم ئۆتۆمبىلە لىي دەفرۆشرىت و بە خىرايىش. چونكە لەدايكبونەو ھى براندىكى ماندو، كادىلاك گەرەترىن سەرکەوتنى بەدەست ھىنا لەپى ئەم ئۆتۆمبىلەو. پەخنى پەخنى گران چى جياوازيەك دروست دەكات ئەگەر ئۆتۆمبىلىكىان بەدل نەبىت ئەگەر خەلكە بەدلىان بىت؟

لە لىستى پرفرۆشترىن فلىمەكانى سالى ۲۰۰۲دا، لە دواى فلىمى سپايدەرمان و گۆلد مېمبەر، فلىمى (ماي بىگ فات گرىك وىدىنگ) بوو. پەخنى گرانى ھۆلىوود پەخنى ئەوھيان لەم فلىمە دەگرت كە زۆر ئاسايى بوو و چىرۆكى ناوازي تىدا نەبوو. ئەم فلىمە كە تەنھا ۳مىليۇندۆلارىتچىو تەنھالە بەرئەمدو ھۆكارە سەرکەوت. فلىمىكى ھەرزانى كەيفسان لەسەر ژوانگرتن كە ئاسايىبونەكەى ھىندە زۆر بوو بوو ھۆى تىبىنى كردن و بازارپىش پىي قايل بوون.

نزيكەى چل سال لەمەو بەر، (Bob Dylan) ى گۆرانىبىز كە يەككە لە كەسە ناوازي دلخوازيەكانى من، لە فيستىفالى نيوپۆرت فۆلك دەرکەوت.

ھەر لە پەيكەر دەچوو سەرتاپاي پۆشاكى پەش بوو. بپياري ئەوھى ئەم گۆرانىيىژە ئاميرى كارەبايى بژەنيت وەكو خيانەت و ناپاكى تەماشاكرا لەلايەن خەلكانى گۆرانى فۆلكلورىيەو. خەلكى دەيانوت وازى لە گۆرانى فۆلكلورى ھىناو و خويان لى توپەكردبوو. بەلام نۆر ھەلەبوون.

سالى ٢٠٠١، ملىاردىر (Mike Bloomberg) خۆى پالاوت بۆ سەرۆك شارەوانىي نيوئۆرك. ئەم كەسە نۆر پەخنى لىگيردرا و ھوھاي لىكرا و خراپتر لە ھەمووى ناوژەند كرا بەوھى ئەم كارەى وەكو خوليايەك تەمasha دەكات نەك وەكو كاريكى جدى. بەلام ئەم كەسە برديەو و سەرکەوت.

پاش شكستى كۆمپانياي (Apple Newton) ئەو كەسانەى ئاميرى Palm Pilot (كۆمپيوترى دەستى) يان داھينا دووچارى سەختيەكى نۆر بوونەو. مۆدىلە يەكەمينەكانى ئەم ئاميرە كاريان نەدەكرد. ھەولەكانى سەرەتا ھەمووى شكستيان ھىنا. لە جەنگى بەدەستھينانى ناوھەشدا لە دادگادا شكستيان ھىنا بەرامبەر كۆمپانيايەكى يابانى. لىرەدا كارە ئاسان و ژيرەكە ئەوھوو وازيىنن و خويان لە بەشى لىكۆلنەو و پەرەپيىدندا سەرقال بكن. بەلام دامەزىنەرەكانى ئەم ئاميرە كۆلنەدەريوون، بەردەوامبوون لەوھى ئاميرىكى ژيرى دەستى دروست بكن و ھەرزانيش بيت لەكاتيكدە لەو سەردەمەدا ئەم ئاميرانە نۆر گرانبەھا بوون. بەھوى كۆلنەدەريى و ناوازيەيانەو سەرکەوتن و ئاميرەكەش برىكى نۆرى لىفرۆشرا.

بەلام راستەوخۆ پاش ئەوھى ئەم كۆمپانيايە ويستى خۆى لە پەخنى بپاريژيت، شكستى ھىنا. سى سالى دوا بەدواى يەك ئەم كۆمپانيايە ھەر

زهره ریان ده کرد. چیرۆکی ئەم کۆمپانیایە بەراورد بکە بە کۆمپانیای ئۆتۆمبیلی (Buick). ئەم ئۆتۆمبیلە جوان نیە و پەنجا سالیشه هەر ناشرینه. چەند کەسیکی کەم هەن حەز بە کرپینی ئەم ئۆتۆمبیلە بکەن. ئەم ئۆتۆمبیلە بە ئاسانی پەخنە ی لێناگیردریت لەبەر ئەوەی خۆی شاردرۆتەوه، فرۆشیشی هەر کەمە و زیاد ناکات.

باشە تۆ چۆن دەزانیت کام بیرۆکە خراپ دەشکێتەوه بەسەرتدا و کام بیرۆکە شایەنی ئەو هەموو کات و هەول و پارە زۆرەیه؟ وەلامیکی کورت و پوخت بۆ ئەم پرسیارە: ناتوانیت بزانی! بپوانە، ئەگەر بوون بە ئەستێرەیهکی درەوشاوه لە هەر بوارێکدا کاریکی زۆر ئاسان بوايه، هەمووان دەبوون بە ئەستێرە!

هەرگیز پیشووهخت نازانیت ئایا کالاً ناوازهکەت سەردەکهوت یان نا. هەرگیز نازانیت ئایا هیندە ی پێویست ناوازهیه یان نا. ئەم پیشبینی نەکردنە خۆی لە خۆیدا وادەکات هەندیکجار کالاکان سەربکەون و بێرکی نۆریان لی بفرۆشریت.

ئەم وانەیه زۆر ئاسانە، سادەبوون هەمیشە بەرهو شکست دەتبات*. سادەبوون هەمیشە مەترسیدارترین ستراتیژیەتە. خەلکانی کارسازی ژیر درک بەم پاستیه دەکەن و هەول دەن سادەبوون زۆر کەم بکەنەوه (نەک بنهبری بکەن). دەزانن هەندیکجار کالاکان سەرناکەون و ئەم پاستیهیان قبۆلکردووه.

* تەنها لە دۆخێکدا خودی سادەبوون ناوازهبوون بیت.

دوای پېبەر بکەو

بۆچی بالئەکان بە پېکوپېکی دەفېن؟ چونکە ئەو بالئەکانەى دوای پېبەر کەوتوون بە ئاسانتر دەفېن. بالئەکانەى پېشەو بەرگىرى ھەوا کەمىک دەشکىنەت و ئاسانتر دەبەت بۆ بالئەکانەى دواو زىاتر بېفېن. بەبى ئەم شىو سىگۆشە، ھەرگىز بالئەکانەى وزەى تەواوین پېنە دەبوو بتوان گەشتە ماو درېژەکانیان ئەنجام بەن.

تۆرىنەى ئەو کارسازانەى خۆیان لە مەترسى لادە دەن بېرویان واپە دەتوانن ھەمان ستراتیژىەت پەپرەو بکەن. وادەزانن دەتوانن چاوەرپى پېبەرک بکەن و بېرۆکەىەكى ناوازە بېنەتە کایەو و ئەمانىش لەبەرى بگرنەو و لاسایى بکەنەو و پاشان پالى لېبەنەو و قازانچ بکەن.

ئەگەر بە وردى تەماشای پۆلى بالئەکانەى بکەیت، دەبېنەت ھەمىشە بەک بالئە لە پېشەو نە، ھەرچەند خولەك جارێک بالئەکانەى لە دواو دېتە پېشەو و جى پېبەر دەگرېتەو، بۆ ئەوەى پېبەر کەمىک بەوېتەو.

ئەو كېشەىەى دووچارى ئەو کەسانە دېتەو کە خۆیان لادە دەن لەوەى کالای ناوازە دروست بکەن ئەوەىە ھەرگىز نابنە پېبەر. ئەم کەسانە دەچن کار بۆ کۆمپانىا گەرەکان دەکەن و بە وىستى خۆیان وەکو ئامېرىكى نەناسراوین لېدېت و لە پىشتى ھېلەکەو دەمېنەو و ناپەنە پېشەو تا دووچارى پەخنە و مەترسى نەبنەو. ئەگەر ھەلەیان کرد و پاش پېبەرکى ھەلە کەوتن شکست دېنن. کاتێک کۆمپانىاىەک بېرکى نۆد فەرمانبەر لەسەرکارەکانیان دوور دەخاتەو لە پاستیدا ئەم فەرمانبەرە

شاھىنى ئۆزى نىن دەرىگىزىن، چۈنكى تەنھا ئۆزى يان كىردۈرۈپ كەپتىن
 ۋىراۋە ۋە لە سىنۈرەكانى خۇياندا ماۋىتەۋە ۋە پەيپەۋى پىنمايىپەكانىيان
 كىردۈرۈپ. بەلام بەداخەۋە ھەلەي ئۆم فەرمانبەرلەنە ئۆزى بۈۋە پاش
 پىپەرىكى ھەلە كەۋتۈۋەن.

تەننەت نەگەر تۈۋاننىت كۆمەلەيەكى سەلامەت بىۋىتەۋە كارى تىدا
 بىكەيت، لەم جىھانە پىر بەرز ۋە نىزمىيەماندا زۆر زەھمەتە بىتۈۋاننىت لە
 سىنۈرى كۆمەلەكەدا بىمىنىتەۋە، چۈنكى زۆر زۆر بەدۈۋى كۆمەلەيەكەدا
 دەگەرپىن بىتۈۋاننىت پىپەرىتى بىكات. تۈۋاناي پىپەرىتىكىردن زۆر گىرگە
 چۈنكى نەگەر لە كۆمەلەكە جۈدا بۈۋىتەۋە لەۋانەيە كۆمەلەيەكى تىرت
 دەستىنەكەۋىت دۈۋى بىكەۋىت ۋە كارى تىدا بىكەيت.

ئۆم لايەنە نەك تەنھا بۆ پىشە سەربەخۇ ۋە تاكەكان پاستە، بەلكۈ بۆ
 كۆمپانىياكانىش پاستە ۋە ئەمانىش دۈۋچارى ھەمان گىرگە دەبنەۋە.
 لەۋانەيە دۈۋى پىشەسازىيەك بىكەۋن لەپىر شىكىست بىننىت. يان چەندان كالا
 دۈۋبارە درۈست بىكەنەۋە لەۋەي سەرەتا درۈستىان كىردۈرۈپ ۋە
 سەرگەۋتۈۋە بۈۋە، بى ئاگا لەۋەي بازار چىدى ئۆم كالاينەي ناۋىت ۋە
 داخۋازىيەكەي بەرەۋەنەمان دەچىت.

بۆ چەندان سال، پىشەسازىيە تۆماركىردنى گۆرانى لەلايەن چەند
 كۆمپانىيايەكى كەمى زەبەلاخەۋە بەپىۋە دەبرا، ئۆم كۆمپانىيايە زۆر
 سەخت كارىان دەكرد بۆ ئۆۋەي دۈۋى يەكدى بىكەۋن. نەگەر تىبىنىت
 بىكرىايە ھەمۈۋ كۆمپانىياكان ھەمان كالا ۋە نىرخ ۋە پىسا ۋە گىرەست ۋە
 شىۋازى پاكىجىكىردىيان ھەبۈۋ. ئۆم كۆمپانىيايە ھەمۈۋىان خۇيان لە

رەخىنە گىرتىن بەدوور دەگىرت بەۋەى نەبىنە پىيەر و لەنىو سنورى
كۆمەلەكە ياندا بىمىننەۋە .

بەلام كاتىك بازارپ دەگۆرپىت و تەكنۆلۇژيا پىش دەكەۋىت، كۆمپانىياكانى
تۆماركىردن ھەموۋى دەكەۋنە كىشەۋە . بەھۋى ئەۋەى كەسىيان
پىيەرپىتپىيان نەكردوۋە و نازانن چۆن ئەنجامى بدەن و خۇيان لە نادىيار
بدەن، ھەموۋى گىر دەخۆن و دەتوقىن و بەرەۋ شىكست دەپۆن . تەۋاۋى
پىشەسازىيى تۆماركىردن مىليۇنان دۆلار خەرجەدەكات بۆ ئەۋەى شتەكان
نەگۆرپىن و ۋەكو خۇيان بىمىننەۋە . بەلام بىگومان لە كۆتايىدا ھەر جىبھان
دەگۆرپىت و ناتوانن چاۋەپتى ئەۋە بىكەن شتەكان تەنھا لەبەر خاتىرى
ئەمان نەگۆرپىت !

ۋانەى مانگاى مۇر (كالاى ناۋازە) شاينى دووبارەكردنەۋەيە : سەركىشى
نەكردن خۇى لە خۇيدا سەركىشىيە و مەترسىدارە

كۆمپانىيا و شۋىنى كارەكەت چى تاكتىكىك پەيرەۋدەكەن تا ۋابكەن
فەرمانبەرەكان لانەدەن و دۋاى پىيەر بىكەۋن ؟ چى پوودەدات ئەگەر تۆ
{ لاتدا و شتىكى زۆر جىاۋازت ئەنجامدا ؟ ئەگەر زاننىت ناتوانىت ۋەكو ئەۋان
بىكەيت ئەۋا لىستىك دروست بىكە و بزانه چۆن دەتوانىت پىيان بىگەيتەۋە
بەۋەى جىاۋاز بىت . }

ليكولينه وه له كورسي جوري Aeron



پيش كومپانياي (Herman Miller) كورسي ئوفيس زور ئاسايى و ساده بوون و ناويان له ناواندا نه بوو. كورسي ئوفيس له لايه ن به شى سه رچاوه مرويه كانه وه هه لده برژيردرا و له لايه ن به پتوه به رى شويى كاره كه وه په زامه ندى له سه ر ده درا، فه رمانبه ريش هيج نه يده توانى قسه له م پرۆسه يه دا بكات. له وانه شه فه رمانبه ريش هيج نه يزانييت جياوازي نتيوان كورسيه كاني ئوفيس له چيدايه .

كپيارانى كورسي ئوفيس به دووى كورسي سه لامه ت و بى كيشه دا ده گه ران. دروستكارانى كورسيش باش گوڤيان له كپياران گرت و كورسي

سه لامهت و بی کیشیهان دروست کرد. به پراستی نه مه بازارپکی بی چالاکی و ساده بوو.

کاتیک کومپانیای (Herman Miller) کورسی جوری Aeron پیشکش کرد له سالی ۱۹۹۴ دابه نرخی ۷۵۰ دۆلار (!!!)، به م کاره مه ترسیه کی نقد گوره یان نه جامدا.

نه م کومپانیایه کورسیه کی جیاوازیان دروستکرد که به جیاوازی کاریده کر دو نقدیش گرانبه هابوو. به پراستی نه م کالایه ناوازه بوو.

نه وهی نه م کورسیه ی بدیبا حه زی ده کرد له سهری دابنیشیت، و نه وهشی له سهریدا دهنیشت له لای هاوپی و هاوپیشه کانی باسی ده کرد.

دیزاینه ره کانی نه م کومپانیایه ده یانزانی نرخی نه م کورسیه له بازاردا نۆده و خه لکانی ناسایی نه م کورسیه ناکپن، هه روه ها ده شیانزانی نه گه ری نۆده برپکی نۆد که می لیفروشن.

به لام بارودوخه که بۆ نه م کومپانیایه سه رکه وتوو بوو. دانیشتن له سهر نه م کورسیه په یامیکی ده نارد به وهی تو که سیکی تاییه تیت و له شوینیکی تاییه تیدا کار ده که یت. هه ر پاش ماوه یه ک له ده رکه وتنی نه م کورسیه، (Seth Goldstein) دامه زینته ری کومپانیای (Site Specific) ی تاییه تمه ند له بازارپگه ری سه ر ئینته رنیتیدا، پاسته وخۆ دوازه کورسی کپی و نه مه ش بووه هۆی نه وهی نه م که سه بچیته سه ر په ره ی پۆژنامه ی (Wall Street Journal).

لیره دا باسه که نه وه نیه کالایه کی سه یروسه مه ره دروست بکه یت و خوازیاربیت کالایه کی ناوازه ده ربچیت. به لکو نه مه بریتیه له پیشکشکردنی کالایه ک به بازار و وه به ره یئانه له کالاکه دا وه ک له

بانگه شه کردن. له سالی ۱۹۹۴ هوه ملیۆنان کورسی Aeron فرۆشرا و
ئێستاش ئەم کورسیه له مۆزه خانه ی هونهری سهردهم
(Modern Art) دا دانراوه.

Mark Schurman ی کۆمپانیای Herman Miller ده لیت:
"باشترین دیزاینه کان ئەوانه ن کیشه یه ک چاره سه ر ده که ن، به لام ئەگه ر
توانیت کالاکه ت لایه نیکی ناوازه ی تیداییت و سه رنجراکیش بیت، ئەوا
سه رکه وتن به ده ست دینیت"

ئهمه واته ئەم کۆمپانیایه بۆی ده رکه وت دروستکردنی کورسیه کی ناوازه
مه ترسیدارترین کار بووه ئەنجامیان دابیت.

کالای بی خەوش و قازانجدار و کالای ناوازه کان

بانگەشەى بەربلاو پێویستی بە کالای بەربلاوه . کالای بەربلاویش هاوار دەکات بۆ ئەوەى بانگەشەى بەربلاوى بۆ ئەنجام بدرێت .

ئەم هاوکیشەى سەردەکیشتیت بۆ دووریانتیک...

پێگەى یەکەم: کالای سادە . ئەم کۆمپانیایانەى بۆ بازارپەڕى بەربلاو دروستکراون کالای سادە دروست دەکەن، شێوەى کالاکانیان دەگۆرن بە شێوەى ئەم بۆ هەمووان بگونجێت . ئەم کۆمپانیایانە ئەگەر بە هارات دروست بکەن دەچن بە هاراتیک دروست دەکەن کە متر تون بیت، ئاستى خزمەتگوزارى هەرە باش دادەبەزێنن و نرخیشى دادەبەزێنن . ئەم کۆمپانیایانە گۆی دەگرن لە فرۆشیارانى سوپەرمارکێتە گەورەکان بزانن کە پاران چییان دەوێت و چۆن بتوانن کالایەک دروست بکەن سەرنجى هەمووان پابکێشتیت .

ئەم کۆمپانیایانە بانگەشەى یەکەم بەربلاو دروست دەکەن لە پۆژنامە و گۆڤار و تەلەفیزیۆندا کە سەرنجى هەمووان پابکێشتیت بۆ کالایەک کە لەگەڵ هەمووان بگونجێت .

ئەم جۆرە بانگەشانە دەگاتە دوو جۆر بێنەر:

- دامێنەر و لەخۆگرە خوازیارەکانى کالای نوێیەکان بەم بانگەشە بەربلاوه بێزار دەبن و کالاکەت پشتگۆی دەخەن .

- کەپارانى زووبەزوو لەگەڵ درەنگوخت کە ئەگەرى زۆر کەمە گۆی بگرن بۆ بانگەشەى هەر کالایەک و ئەگەرىشى زۆر کەمترە بیکەن ئەگەر گۆیشیان لێگرت .

به نامانجگرتنی ناوجه رگه ی بازار (نۆدترین کپیار) و دیزاینکردنی کالاکان به خواستی ئەمان، ئەم بازارگه پانه هیچ ناکەن تەنها پاره به فیرودان نه بیئت.

وهكو بینیمان، تاكه پێگه یهك به وهی بیروکه یهك بگاته ئەم بازاره بریتیه له بانگه شه کردن به پێی کۆمه له ی کپیاره کان. نهك یهك بانگه شه بۆ هه موو کپیارێک بکهیت. وهكو وتمان نه گهر سه رنجی پزموه کان پانه کیشیت ئەوا دلنیا به کالاکه ت نابیسرتی و له گیانه لادا ده بیئت.

پێگه ی دووهه م: بوجه ی ترسناک. بانگه شه ی به ربلاو پێویستی به بوجه ی قه له ویشه، نه گهر بانگه شه که ت سه رنج پانه کیشیت و وانه کات فروشیارانێ دوکانه کان خوازیار بن ده ستیان بگاته کالاکه ت و کارگه کان په له بکهن له دروستکردنی کالای نویدا، ئەوا بزانه سه رناکه ویت. ئەم هه له ت له ده ستدا و هه لیکی ترت پێنادریته وه و کالاکه ت تیا ده چیئت.

باشه چی ده بیئت نه گهر ئەو بوجه زه به لاحه ی بۆ بانگه شه کردن داتناوه خه رجی بکهیت له سی کالای داهاتوودا و بیدهیت به دیزاینه ره کانت؟

لېكۆلېنەۋە لە باشتىن دوكانى كارى ھەوير

باۋكى (Lionel Poilane) ھەويرسازىكى فەرەنسى بوو، ھەر لە گەنجىيەۋە دوكانى كارى ھەويرى خىزانەكەى بۇ مابۆۋە بە مىرات. لەبرى ئەۋەى ئەم كەسە دابنىشىت و خەرىكى ھەويرسازى ئاسايى بىت، (Lionel) خوى گرت بەۋەى كالای ناۋازە دروست بكات.

ئەم كەسە لېكۆلېنەۋەىيەكى چىرى ئەنجامدا و چاۋپېكەۋتنى لەگەل زياتر لە ھەشت ھەزار ھەويرسازدا ئەنجامدا لەسەر ئەو تەكنىكانەى بەكارى دەھىنن. ئەم كەسە پېشەنگ بوو لە بەكارھىتەنى ئاردى ئەندامىدا لە فەرەنسادا، ئەم كەسە پەتى كەردەۋە جۆرە كولىچەيەك دروست بكات چونكە دەيوت بىتنامە و مۆركى فەرەنسى پېۋە نىە (كاتى خوى لە شۋىنېكى ترەۋە ھاوردەى فەرەنسا كرابوو). ئەم كەسە بېرىكى زۆرى پەرتۋوكى خواردنى ھەموو جىھانى خويندەۋە و لېكۆلېنەۋەى لەسەر كردن.

جۆرىك لەو كولىرەيەى ئەم كەسە دروستى دەكرد تەنھا بە ئارد و ئاو و خومرە و خوى دەريايى دروستى دەكرد و لە فرېنى داردا دەيېرئاند. ئەم كەسە پەتى دەكردەۋە ھەويرساز بخاتە سەركار چونكە دەيوت ھەندىك خوى خراپيان ھەيە پېيان تەرك ناكىت. لەبرى ئەمە ھەويرسازى لاۋى دەخستە سەركار كە خوازىاربوون شاگردى بۇ بكن بۇ چەند سالىك.

لە سەرەتادا كۆمەلگەى فەرەنسى كالاكانى ئەم كەسەى پەت كەردەۋە بە پاساۋى ئەۋەى زۆر جىاۋازن. بەلام كالا ئاست بەرزە ناۋازەكانى ئەم كەسە لە كۆتايىدا سەركەۋتنى بەدەستەيتا و سەركەۋتوو بوو.

لە ئىستاندا نۆرىنەي چىشتاخانە ئاست بەرزەكانى فەرەنسا كالاكانى ئەم
ھەويرسازە پىشكەش دەكەن. خەلكى لە ھەموو جىھانەو دىن و سەرە
دەگىن لە بەردەم دوكانە بچوكە كەيدا لە (Rue de Cherche Midi)
تا كالا ناوازەكانى بکړن. ئىستا كۆمپانیاكەى كالاكانى بۆ ھەموو جىھان
بە پاپۆر دەنیریت.

لە سالى ۲۰۰۲دا، ئەمكەسە بە پرېزىاترلە ۱۰ ملیون دۆلار تەنھانانوسە موونى
فروشت.

بازارگە پانى بەربلاو پقيان لە پيوانە كوردنە

بازارگە پانى راستەوخۇ بە دلتيايىيەو دەزانن پيوانە كارى كليكى سەرگەوتنە. پيوانە كارى واتە دۆزىنەوەى چى سەرگەوتووە و پاشان ئەنجامدانى ئەم كارە بە پيژەيەكى زياتر.

بازارگە پانى بەربلاو ھەميشە پقيان لەم كارە بوو. كاتىك كۆمپانيا كۆنەكەم تەكنۆلۇژيايەكى نوپى ناساند بە يەككە لە چاپكارەكانى گۇڧار بۇ ئەوەى شىكارى بكات چەند كەس كام جۆرە بانگەشەى ديوە و چۆن كاردانەوەى بۆى ھەبوو لەسەر ئىنتەرنىت، سەرۆكى گۇڧارەكە سېپو پاشان راستەوخۇ ئەم بىرۆكەيەى پەت كردهو، چونكە زانى ئەم تەكنۆلۇژيايە بانگەشەكەى دەكۆزىت و كارەكەيان ئالۆزتر دەكات.

پيوانە كارى واتە گەپان بەدووى ئەوەى كارناكات تا چاكى بكەيت. بانگەشەى بەربلاو چجاي سەر تەلەڧىزۆن بىت يان چاپكراو ھەمووى برىتيە لە پاكىشانى سۆز. ئەمەش دوورە لە گەپان بەدووى چى كارناكات و چى كاردەكات.

بىگومان دەبىت ئەوانەى كالائى ناوازە دروست دەكەن پيوانە كارىش ئەنجام بدەن. ھەموو كالا و كاردانەوە و پيسايەك يان سەردەكەويت (سەرنجى كپياران پادەكىشىت و ئەمانىش بىرۆكەكان بلاو دەكەنەو) يان كارناكات. ئەو كۆمپانيايانەى پيوانە كارى ئەنجام دەدەن بە خىرايى دەتوانن كالاكانيان باشتەر بكەن و خەلكى زياتر باسيان بكەن.

كۆمپانياي سەرگەوتو ئەوەى تەكنۆلۇژيا بەكاربىنىت بۇ زانىنى ئەوەى كام كالا باش دەفروشرىت و چى كارى خۆى دەكات و باس دەكرىت، بۇ

ئەۋەى زىاتىر گىرنگى بەم كالايە بدەن و ئەگەر كارىشى نەكرد لەناوى بىەن
و كات و پارەكەيان لە شتىكى تردا خەرج بكن.

كۆمپانىا سەرکە وتووۋەكانى پۆشاك ھەرسى ھەفتە يان چوار ھەفتە
جاريك جۆرى پۆشاكەكانيان دەگۆپن بە تەماشاكردنى وردى ئەۋەى چى
دەفروشرىت و چى نافروشرىت. بەمەش ھەل ناھيئەئەۋە تا پكابەرەكانيان
بەخوياندا بچنەۋە و پيشيان بدەنەۋە.

ئايا تۆ دەتوانىت پيوانەكارى لە كارەكەتدا بكةيت؟

بەراى تۆ چەندىك خيىرا دەرەنجامەكانت پيدەگات؟

Can you do assesment in your buisness?

ليكۆلینه وه له كۆمپانيای Logitech

چۆن ئەم كۆمپانيا تەكنۆلۆژيە بوو يەككە له خيتراترين كۆمپانيای گەشەكردو له جيهانی تەكنۆلۆژيدا له ئەمريکا؟ خو ئامراز و ماوس و كالاكانيان زۆر پيشكەوتوو نين له پووی تەكنۆلۆژيە وه، ئەم سادەبوونی تەكنۆلۆژيە شيان نهینى سەرکەوتنەكە يانە.

بەشی بەرپۆهبردنی ئەم كۆمپانيایە تیدەگات لە وهی ئەمان وهكو ئە وهیە له بواری فاشندا كار بكەن. ناواخن و تەكنۆلۆژيای كالاكانيان زۆر گۆرانکاری بەسەردا نایەت، بەلام شەو و پۆژيان خستۆتە سەریەك بۆ گۆرپين و باشتكردنی بەكارهێنان و ستایلی كالاكانيان.

{ ئەم كۆمپانيایە گوی ناداتە بانگەشە، بەلكو خوازیاری كالاى شیوه ناوازن و دەزانن ئەمە ئە وهیە كریارەكانيان دەیانەویت بیکەن.

كى له جيهانى كالا ناوازه كاندا براوهيه ؟

ئاشكرا و پوونە شىكس خواردووه دۇپاوه گەورەكان كىن، ئەو برانده گەورانەن كە كارگەي گەورەيان ھەيە و ئامانجى زەبەلاحيان ھەيە و كەوتونەتە سەر پىيى خۇيان بەلام ئامادەي دۇخى كىتوپر و مەترسىدار نىن. ھەركات ئالودە بوون بە بانگەشەي سەر تەلەفىزۆنەو ھەم كۆمپانىيانە وايان كرد كالاكانيان زۆر سادە بىت و ناوازه بوونى پىتوھ ديار نەبىت.

ئەوانەي براوھن كۆمپانىيا بچوك و مامناوھندەكانن كە عەودالى گەورەكردنى بازارەكانى خۇيانن ھەم كۆمپانىيانە ھىچيان نىە لەدەستيان بچىت بەلام ئەوھەي زۆر گرنگە ئەوھەي ئەمان دركيان كردووه بەوھەي ئەگەر ياساكان زوو زوو بگۆپن ئەوا زۆر زىاتر دەفروشن. بىگومان كۆمپانىيەي گەورە ھەيە كە ئامادەي مەترسىيە و سەركىشى دەكات، بە ھەمان شىوھ كۆمپانىيەي بچوكىش ھەيە گىريان خواردووه لەسەر پىچكە سادەكەي خۇيان و كالا و ستراتىژىيەتى سادەيان ھەيە.

لېكۆلېنەۋە لە جۆرىكى نوئى مېۋەى كىۋى

كۆتا جار كە ولاتى نېوزلەندە مېۋەىەكى نوئى ناساند بە ئەمىرىكاي باكور
(كە ئەمە خۆى لە خۆيدا بېرۆكەىەكى ناياب بوو) برىتى بوو لە مېۋەى
گوسبېرى (ترى فەرەنگى). بەلام ناۋى ئەم مېۋەىەيان گۆپى و ناۋيان نا
كىۋى و بېنيان لە سوپەماركىت و ئەوانەى شەيداي خۇراكى نوئىن زۆر
پەۋاجى ھەبوو.

ئەمپۆكە، ناساندنى مېۋەىەكى نوئى زۆر سەخت و گرانە. باشە چۆن
بتوانن مېۋەىەكى شىۋە ئالتوۋنى پېشكەش بىكەن كە تونىكلەكەشى
بخورىت؟

كۆمپانىيەك بە ناۋى (Zespri) ئامانجى گرتەۋە لە بازارىكى بچوك،
ئەۋىش ھاولاتىە لاتىنۆكان (خەلكانى ئەمىرىكاي باشور بە گشتى) بوون
كە ھەزىيان لە خۇراكى نوئى بوو. ئەم كىۋىە نوئىە لە شىۋەدا لە مانگۇ و
پاپايا دەچىت بەلام ھىندەش جياۋازى تىدايە تا بېيتە كالايەكى ناۋازە.
ئەم كۆمپانىيە زانى ئەم ھاولاتىانە كات و ھەزىيان ھەيە كالايەكى
سروشتى نوئى بىكېن و تاقى بىكەنەۋە.

بەبى ھىچ بانگەشەيەك، كۆمپانىيەى (Zespri) ئەم مېۋەىەى ناساند و
خستىە بەردەم ئەوانەى بېرۆكەى بلاۋ دەكەنەۋە، بەم كارەش
سەركىشەكى گەۋرەى كرد تەنھا ئامانجى لەم ھاولاتىە لاتىنۆيانە گرت و
توانى سىنورەكان بشكىنىت و بېرۆكى زۆر بفروشىت! لە

۲۰۰۲دائەمكۆمپانىيەبەبېرى ۱۰۰ملىۋندۆلارئەم مېۋەىەىفروشت!

سوده كانی كالای ناوازه

شتیكى راسته وانه یه له كاتیكدا جیهان پوژ به پوژ به رزونی زیاتر به خووه ده بیئت خه لکی زیاتر به دووی نارامگه و سه لامه تیدا ده گه پین، ده یانه ویت چه ندیک بتوانن مه ترسی له کاروبار و پیشه کانیان دوور بخه نه وه.

لیره دا زور کس به هه له دا ده چیت له وهی واده زانن نه گه ر بته ویت سه لامه ت بیت ده بیئت سه رکیشی نه کهیت و خوت بشاریته وه و به مهش تا بیت خه لکانیکی که متر و که متر هه ولی دروستکردنی کالایه کی ناوازه ده ده ن.

له هه مان کاتدا، بازار تا بیت خیراتر ده بیئت و زوو زوو ده گوریت. راسته نیمه زور سه رقالین تا سه رنجی بانگه شه کان بدهین به لام هیشتا به شیکی خه لکی هه ر به دووی کالای نویدا ده گه پین و ئوقره یان نیه. زور کس به خوشحالیه وه زوو زوو کالاً و خزمه تگوزاریه کانیان ده گوپن ته نها بو ئه وهی سه رده میانه و نوی بژین. نه گه ر فروشیاریک وه پست ده کات، ئی خوریک له خوار ئه وه وه فروشیاریکی تر هه یه و له وانه یه کالاکه ی باشت و هه رزانتیش بیت. له کاتیكدا خه لکانیکی که م هه ن بیانه ویت کالای ناوازه دروست بکه ن به لام هیشتا قازانجی دروستکردنی کالای ناوازه له به رزبونه وه دایه.

گرنگ نیه کالاکه ت هه رچیه ک بیت، به لام نه گه ر ناوازه بیت دلنیا به ئه و داها ت و ئیمتیا زات و ده سه لاته ی پیت ده دات هیشتا هه ر زور گه وده و بی

ۋېتەنە. لە بەرامبەر ئەۋەي سەرکېشىيەكى گەۋرەت كىردۈۋە، قازانچىكى گەۋرە ۋە سىتېكى ناياب بەدەست دىنيت.

ئەۋەي زۆر نايابترە ئەۋەيە پىۋىست ناكات بەردەۋام ۋە ھەمىشە كالاكانت ناۋازە بىت. كۆمپانىيە ستارەكس (كۆمپانىيە قاۋە ۋە بابەتەكانى) تەنھا چەند سالىك ناۋازە بوۋ، ئىستە بەلەي ھەمۋانەۋە سادەن، بەلام ئەۋ داهىتان ۋە ناۋازەتەيە دىروستى كىرد كاتى خۆي واىكرد بە ھەمۋە جىھاندا تەشەنە بىكەن ۋە بناسرىن، ئىستاش ئەم كۆمپانىيە قازانچى ئەۋ كاتەيە ۋەرىدەگىتەۋە. پىش ستارەكس كۆمپانىيەكى ترە ھەبوۋ نۆد بە ناۋيانگ بوۋن، بەلام سەرکېشىيان نەكرد ۋە نەياندەۋىست مەترسى بىگرنە خۆ، كۆمپانىيە ستارەكس ھات ۋە پىشى ئەمانى دايەۋە ۋە داهىتانى كىرد ۋە ئىستاش ھەر لە قازانچىدان.

لە ھەر پىشەسازى ۋە پىشەيەكدا بىت، ئەگەر كالا ۋە خىزمەتگوزارىيەكى ناۋازەت دىروستكرد، قازانچى گەۋرە بەدەستىنيت ۋە ناۋيانگىت بلاۋ دەبىتەۋە. ھەر كات كالا ۋە خىزمەتگوزارىيە ناۋازەكەت دىروستكرد، ئاستەنگىيەكە بىرىتى دەبىت لە ئەنجامدانى دوۋشت:

- تا بىتوانىت قازانچ لە كالا ناۋازەكەت ۋەرىگرە. بىزانە چۆن دەبىتوانىت قازانچەكەي بۆ ماۋەيەكى دوۋرودرىژ ۋە چەندىك لە تۋانادايە درىژ بىكەيتەۋە.

- ژىنگەيەك دىروست بىكە تىايدا بىتوانىت كالاى ناۋازەي تر دابىتەنيت بۆ جىگىرتەۋەي كالاكەي يەكەمت لە دۆخى كالبونەۋە ۋە ئاسايى بونەۋەي كالاكەتدا.

بېگومان ئەم دوو ئامانچە تا پادەيەك دژيەكن، چونكە ئەو كەسەي
 كالايەكى ناوازە دادەھىتەيت و دروست دەكات، چىژ لە قازانچ و بەربلاوى
 و ناوبانگەكەي وەردەگريت و ھەولنادات كالايەكى تىرى ناوازە دروست
 بگات، بەلكو پالى لىدەدەنەو و تا دەتوانن لەم كالا ناوازەيەيان دروست
 دەكەن و مەترسى تر ناگرەنە خۆ و سەرکەيشى ناكەن.

چەندان كۆمپانياي وەكو كۆمپيوتهرى دەستى و ياهوو و چەندانى تر
 كالايەكى ناوازەيان دروستكرد و پاشان ئىمپراتۆريەتيكى مەزنيان لە
 دەورى ئەم كالا ناوازەيەيان دروست كرد و پاليان لىدەيەو و وەكو
 دياربوو ھەموويان شەكستيان ھىنا پاش ماوہيەك و كەوتنە پاش.

پال دانەو و پشوو وەرگرتن و ھەولنەدان بۆ دروستکردنى كالاي نوئى نۆر
 ئاسانە و ھەركات پالت لىدەيەو ئالودەي دەبيت و ناتوانيت لە چالى
 پشووگەت بىيتە دەرەو و پىشەكەويت.

ليکولینه وه له گوشت فروشه ئيتاليه که

هه زاران گوشت فروش له ئيتاليادا بوونيان هه يه، به لام تنها يه ک دانه يان به ناوبانگه (هر نم دانه يه ش ده وله مهنده). نه ویش

(Dario Cecchini) يه، نم کهسه له گوفاره کان و پرتووکي خوراکه کاند انا ماژهي پيکراوه. دوکانه که ي نم کهسه ته مهي

۲۵۰ ساله وله ناوچه ي (Panzano) يه، هه ميشه ش جه نجال بووه و پر بووه له کپيار. له چندان ناوچه ي جيهانه وه خه لکي سهرداني نم دوکانه ده که ن و گوي له قسه خوشه کاني نم کهسه ده گرن. نم کهسه بيري له چهن د ريگه يه کي جياواز کرده وه بو فروشتني گوشت و ناردني به شيوه يه کي ژيرانه و به پي پيداويستی خه لکي.

وال ستریت و كالای ناوازه

دۇخى ئىستاي بازار زۇر سەختە، كاتى خۇي لەگەل تەشەنە كىردى
ئىنتەرنېتدا چەندەن كۆمپانىيا گەشەيانكرد و كالای ناوازه يان دروستكرد و
سەلمانيان كالاکانىيان ناوازه ن. جا كالاً ناوازه كان شوينى چاتكردن
بوويىت يان مالىپەرى ھەلگرتنى داتا بوويىت يان كۆمپانىياى تر بوويىت
ھەموويان توانيان وابكەن لە وال ستریت باس بىرىن.

بەلام بەداخو ھەروەكو ھەموو جارىك، كۆمپانىياكان بىريان چۆو چۆن
كالاً ناوازه كەيان بپارىزن، لەبرى ئەو ھى پارە و قازانجە كان بەكارىينن لە
دروستكردن و داھىنانى چەندەن كالاً و خزمەتگوزارى ناوازه ي تردا لەسەر
ئاستىكى گەرەتر و بەرزتر، ئەم كۆمپانىيايانە قازانجە كانيان ھەلگرت و
پاليان لىدايەو ھە. لە پاش ئەمەش بە خىرايى بازار گەشەي كىرد و ئەمان
نەيانتوانى پىيى بگەنەو ھە و شكستيان ھىنا و قازانجە كانيان يان نەمان
زۇر كەمبۆو ھە.

پېچەوانەى ناوازه

ئەو بېرۇكانەى ناوازەن ئەگەرى زۆر زىاترە بلاو بېنەوہ لەوانەى ناوازه
 نېن. بەلام خەلکانىكى زۆر كەم ھەولى دروستکردنى كالای ناوازه دەدەن.
 بەپای من ئەمە دەگەرپتەوہ بۇ ئەوہى بە پای خەلكى پېچەوانەى كالای
 ناوازه بریتىيە لە كالای زۆر خراپ و بى بايەخ و بى سود. بەلام ئەمە
 ھەلەيە، چونكە پېچەوانەى ناوازه بریتىيە لە زۆر باش. كاتىك كالایەكى
 زۆر باش دروست دەكەن سەريان لىتتىك دەچىت و ئەمە تىكەل دەكەن
 لەگەل كالای خراپدا. لىرەدا باسەكە ھىچ لەسەر جۆرايەتى نىە.

تۆ ئەگەر گەشتىكى ئاسمانى بكەيت و بە سەلامەتى و بە باشى بگەيتە
 جىي خۆت، لای كەس باسى ناكەيت. بەلام ئەگەر زۆر دوایان خستىت و
 بە خراپى مامەلەيان لەگەل كرديت و تكتەكەتيان ون كرد و خواردنى
 ناخۆش و خراپيان پېشكەش كرديت لە ناو فرۆكەكەدا تۆش لای
 ھارپىكانت باسى دەكەيت!

بە پای خۆت كالای زۆر باش دروست دەكەيت؟

موروی ناو بوتله که

کاتی خۆی شامپۆیه که هه بوو به ناوی (Prell)، ئەم شامپۆیه بوتلیکی
ناوی بوو وه شامپۆکه شی پهنگی سهوز بوو.

له ناو بوتله که دا مورویه که هه بوو له کاتی جولاندنی بوتله که دا مورویه کیاری
ده کرد و ده جول له سه ره وه بۆ خواره وه و به پیچه وانه وه. ئەمەش له
هه موو بانگه شه کانی ئەم شامپۆیه دا به پوونی پیشان ده درا.

بانگه شه کانی سه ر ته له فیزۆن ئەم جول له خاوه یان زۆر به شیوه یه کی
سه رکه وتوو نیشان دا و بانگه شه یه کی سه رکه وتوو یان بۆ ئەنجام دا،
هه رچه نده باس نه ده کرا بۆ ئەم موروه له م بوتله دایه.

به پای تو له بواری ماکیاژدا کالای ناوازه هه یه؟ چونکه هه موو شامپۆکان
وه کویه کن و ئەوه ی له لایه ن کپیاره وه تیبینی ده کریست شیوه ی
ده ره وه ی بوتله که و وینه و پهنگه کانی سه ر بوتله که یه، نه ک کاریگه ریتی
خودی شامپۆکه.

به راوردی دابه زینی ناو بانگی شامپۆی (Prell) بکه (به هۆی شکسته یینانی
بانگه شه ی سه ر ته له فیزۆنه وه) به شامپۆی (Dr. Bronner).

شامپۆی (Dr. Bronner) هه یچ بانگه شه یه ک ناکات که چی زۆر بلاره و
فرۆشی باشی هه یه. بۆچی؟ به هۆی شیوه و پیچانه وه بی وینه که یه وه.

تۆرىنەي خەلكى باسى ئەم كالايە دەكەن بۇ ھاوپىنكەنلەن يان خەلكان لە
مالى خىزماڭ و دۆستەنلەن دەيىنەن و چەندەن وشە و پىستەي
سەرنجراكىشى لەسەر نوسراو، وەكو (خۇراكى ھاوسەنگ بۇ ھىزو
جەستە و پوھمان وەكو دەرمان وايە بۇمان).

يەككە لە ناوازەيەتە ئەم شامپۇيە ئەوئە ئامانجى لە كۆمەلەنكى تاييەتە
گرتۈتەو، نەك ھەموو كەس. ئەمانىش بە خۇشحالەو باسى شامپۇكە
دەكەن لەلەي ھاوپى و ھاوپىشەكەنلەن و بەمەش بىرۈككە بىلو
دەيىتەو.

{ تۆش ئىستە ھەولەدە ناوازەيەتە لە پىچانەو و شىنەي كالايەكتە بىكەيت }

WTF

this paragraph contradicts the whole
concept of the book

دانیشه، له خۆته وه شت مه که!

Positive

+ maybe it implies grotesque adjustments

به شه کانی بازارگه پری زۆر جار ده یانه ویت بوونی خویان ب سه لمیتن. نه گه
هه ستیان کرد دروشمی سالی پاریان کۆن بووه، ملیۆنان دۆلار خه رج
ده کن بۆ بلاو کردنه وه و داهیتانی دروشمیکی نوی. نه گه ر پێژه ی فروش
که م بیته وه، بازارگه ره کان پاوێژکاریک ده گرن به کری بۆ نه وه ی فریایان
بکه ویت و به رگیکی نوی بکات به به ری کالاکانیاندا.

زۆر جار، نه م هه وه بازارگه پریانه له ده ره نجامی سازانه وه یه. یان کیشه
له بوجه دایه (پاره ی ته واومان له به رده ستدا نیه، با دروشمیکی نوی
دروست بکه ین وه ک له کالایه کی نوی)، یان کیشه له کالادایه (نه م کالایه
نوییه له وانه یه بیته هوی په نجانی کپیاره کانمان، با کالایه کی گونجاوتر
دروست بکه ین). به بی جیاوازی نه م جوړه سازانه زۆر خراپتره له وه ی
هیچ نه که یه.

نه گه ر هیچ نه که یه، به لایه نی که مه وه ترسی نه وه ت نابیت کاریکی هه له
بکه یه و نه و کپیارانه ی هه شته له خۆت بپه نجینیت و لیت دوربکه ونه وه،
نه مه ش به کالای بی هوده و بی سوود. نه گه ر هیچ نه که یه، به لای
که مه وه کپیاره سه رنجراکی شراوه کانت هیشتا به باشه باسی کالاکانت
ده کن و بیروکه کانت بلاو ده که نه وه. نه گه ر هه ر کات نا کاتیک کالاکانت
به کالای سه یروسه مه ره و پپوپوچ بگوریت نه گه ری زۆر که مه کپیارانی تر
بۆخۆت پابکی شیت و نه گه ری زۆر که مه کپیاره کانی نیستات به یلیته وه.

ئايسكرىمى بەناوبانگى (Ben & Jerry) بۇ چەندەن سال خۇيان گرت و
 كارى ھەلەيان نەكرد، ئەمان سالى جاريك لە ھەموو دوكانەكانىاندا يەك
 پۇژ بە خۇپايى ئايسكرىم دەفروشن، نەچون بۇ ماوھى ھەفتەيەك دريژى
 بگەنەوہ يان داشكاندنكى زۆر بگەن و زيان لەخۇيان بدەن!
 كۆمپانيايەكى ترى ئەليكترونى ناچيىت ھەموو ساليك كالايەكى سەيرو
 سەمەرە و بى ھودە و بى سودى ئەليكترونى دەريكات، بەلكو لەماوھى
 دە سالدا چەند دانەيەكى كەم دروست دەكەن.

نەكردنى ھيچ وەكو كردنى كاريكى مەزن نيە. بەلام بازارگەپى و بانگەشە
 تەنھا لەوھى خۆت سەرقال بگەيت و سودى نەبيىت زۆر مەترسيدار ترە
 لەوھى ھيچ نەكەيت.

چى دەبيىت ئەگەر بۇ ماوھىەك بوەستيت و كالاي نوئ دروست نەكەيت و
 لەبرى ئەمە كالا كلاسيكيە كۆنە سەرکەوتووەكانت دروست بگەيتەوہ
 تەنھا بۇ نوئكردنەوھى بازار؟

ليکولینه وه له خزمه تگوزاری پۆسته ی ویلايه ته یه کگرتوه کان

چەند پیکخراو و شوینیکی کاری زۆر کەم هەن بە کارهێنەری دل ناسکیان
هەبێت وه کو خزمه تگوزاری پۆسته ی ویلايه ته یه کگرتوه کان.
بە کارهێنە رانی ئەم خزمه تگوزاریه زۆر و پارێزگار کارن. لە بەر ئەم ئەم
خزمه تگوزاریه زۆر به ئاسته م ده توانیت داهینان ئە نجام بدات. بازار گه پره
کۆنه گه وره کان زۆر خوشحالن لەم دۆخه دا کار بکەن و نایانه ویت بازار
گۆرانکاری به سه ردا بیت. زۆربه ی خه لکانیش هیچ په له یان نیه و خوازیار
نین له وه ی شیوازی پۆسته کردنیان بگۆین.

زۆرینه ی هه وله کانی داهینان لەم خزمه تگوزاریه دا یان پشتگوی ده خرا
یان په ت ده کرایه وه. به لām داهینانی نویسی کۆدی ناوچه سه رکه وتنیکی
گه وره ی به خۆوه دی. ئەم کاره پاش چەند سالیك وای لیها ت ژماره ی
بە کارهێنە ران زۆر زیاد بیت و تۆماری داتا به یسه کانیش گۆرانکاریه کی زۆر
گه وره ی به سه ردا هات.

به نویسی کۆدی ناوچه بازار گه پان توانیان شوین و گه پره که کان
بناسنه وه و به پیتی خواستی گه پره بانگه شه کانیا ن پیکبخه ن و
بگونجینن. له گه ل ئەمه شدا پۆسته کان زۆر خیراتر و ئاسانتر ده گه شته
شوینه کانی خویان. ئەم گۆرانکاریه کالایه کی ناوازه بوو. به هۆی
ئاسانکاری و خیرایی و کەم تیچوویی ئەم گۆرانکاریه وه سه رنجی

بەكارهيتەرانى زۆرى بۆخۆي پاكىشا و بەمەش قازانجى دامەزراوہ كە زۆر
زىادى كەرد.

لايەنىكى تر برىتى بوو لەوہى ئەم خزمەتگوزارىيە بە ژىرانە داهيتانەكەي
تەنھا لەسەر ئەو كەس و رېكخراوانە تاقىكردنەوہ كە لەپوى تەكتۆلۆژيەوہ
ئاگادار بوون و شارەزا بوون و نرخ و خىراييان بەلاوہ زۆر گرنگ بوو. ئەم
كۆمەلەي يەكەم زۆر بە باشى بىرۆكەكەيان بلاو كەردەوہ و گەشتە
كەسانى كەمتر شارەزا لە تەكتۆلۆژىدا.

ئەو وانەيەي لىرەدا فېرى دەبين زۆر سادەيە، تا بازارەكەت جەنجەل ترو
كړپار و بەكارهيتەرهكانت سەرقالتر بن، ئەو زياتر پىويستت بە كالاي
ناوازە دەبىت. نيمچە پىوانەكارى و نيمچە لىكۆلېنەوہ لە بازارەمەيشە
شكست دىننيت. پركردنى كالا و خزمەتگوزارىيەكەت بە چاكسازى بنەپەرتى
كە كړپار و بەكارهيتەره دروستەكان و گرنگەكان پىيان باشە مەيشە
دەبىتە قازانجىكى زۆر باش.

گەپان بەدووى Otaku دا

گەلى يابان بەپاسىتى چەندان وشەى بەسووديان دروست كىردووه. يەككەك
لەو وشانە (ئۇتاكۇ)ە. ئۇتاكۇ باسى شىتەك دەكات كە زىاتىر خوليا بىت
وەك لەو وەى بوبىتە گىرىيەكى دەروونى. ئۇتاكۇ برىتتە لە حەزىكى مەزىن
كە وابكات كەسىك لەمسەرى شارەوہ بىروات بۇ ئەو سەرى شار تەنھا بۇ
تاقىكىرنەوہى خۇراكىكى نوى كە ناوبانگى ھەبىت. ئۇتاكۇ برىتتە لە
حەزى دۆزىنەوہى ھەموو شىتەك دەربارەى كەسىكى بەناوبانگ و پاشان
گىرپانەوہى بە شىوہەيەكى ورد بۇ ھاوپى و خوليا دۆستەكانت.

خەلكى گۇفارىكى تايبەت دەخوئىنەوہ چۈنكە ھەستى ئۇتاكويان ھەيە
بەرامبەر كار. خەلكى سەردانى نمايشەكانى ئۆتۆمبىل دەكەن چۈنكە
ئۇتاكويان ھەيە بەرامبەر تەكنۆلۇژيا و كالالى نوى.

وەكو ديارە، ئۇتاكۇ ھەستىكە لەناواخنى دياردەى مانگاي مۇردايە.
وەكو پىشتىر باسماں كىرد، كۆمپانىياكان ناتوانن سەرىكەون و بەردەوام بن
تەنھا بە پىكرىنەوہى پىويستىيە بنەپەتتەكان. بەلكو دەبىت كىپارە
بەجۇشەكان بدۆزىنەوہ و وابكەن ئەم كىپارەنە بىرۆكەى كالانىيەكانيان
بلاو بىكەنەوہ. ئا لىرەدا ھەستى ئۇتاكۇ دروست دەبىت.

ئەو كىپار و بەكارھىنەرانى ھەستى ئۇتاكويان ھەيە ئەوانەن بىرۆكەكان
بلاو دەكەنەوہ، ئەمانە پىژمىوہكانن. ئەمانە ئەو كەسانەن كاتى خويان

تەرخان دەكەن بۇ فېربوون لەسەر كالاكان و سەركىشى دەكەن بە كېرىنى
 كالاكە و پاشان كاتى ھاۋپىكانىيان دەگىرن بەۋەى باسى كالاكانىيان بۇ
 بىكەن. ھەندىك كۆمەلە و بازار، خەلكانى ئۆتاكويان زۆرتەرە، دەبىت
 بازارگەرە ژىر و ناۋازەكان ئەم بازارپانە بدۆزنەۋە و تەركىزى زىاتىريان
 بىكەنەۋە سەر، بەبى گۆيدانە قەبارەى كېپار و بەكارھىنەرەكان.
 كارسازە ژىرەكان ئەوانەن ئەو بازارپانە دەكەنە ئامانچ كە كەسانىكىيان
 تىدايە خاۋەنى ھەستى ئۆتاكون

پروپوسە و پلانىكە

باشە ئايا پىڭگەيەكى مسۆگەر ھەيە ھەموو كاتىكە بتوانى كالا يەكى ناوازەي
پى دروست بىكەيت؟ ئايا ھاوگىشەيەكى نەينى ھەيە؟ ئايا جادوويەك ھەيە
بتوانى بىخوئىنەيت و راستەوخۇ لايەنى داھىنەريت زىاد بىكات و لە ھەمان
كاتىشدا لە واقىيدا بىمىنەتەو و نەچىتە دونىاي ئەندىشەو؟
بىگومان نەخىر.

ھىچ جۆرە پلانىكە بوونى نىيە. دابەزىنى فرۆشى كالا ناوازەكانى ھەموو
كۆمپانىكان ئەو دەگەيەنەيت ھىچ ياسا و پەرتوكىك بوونى نىيە لەسەر
ئەو ھەموو كاتىكە بتوانەيت كالا ناوازە دروست بىكەيت. ئەمە
ھۆكارىكە لەو ھەيە دۆزىنەو ھەيە پوانگەي دروست بۆ بىنەينى كالا ناوازە زۆر
سەخت بىت. ئەگەر تەماشاي پابردوومان بىكەين لە دروستكردنى كالا
ناوازەكاندا، دەلەين "خۇ ئەو پىڭگەيە كارى خۇي كرد و سەركەوت!"
خۇي لە خۇيدا كالا ناوازە بىرەيتە لەو ھەيە ناوازە بووئىت بەپىي
ھەلومەرج و دۇخى ئەو كاتە. كاتىكە دىنەو ئىستا بۇمان دەردەكەوئىت
دروستكردنى كالا ناوازە بەراستى سەخت و زەھمەتە.

ئەگەر تۆ ئەم پەرتووكەت كىيەو و بۆ ئەو دەيخوئىنەتەو تا بزانەيت چۆن
پلان بۆ كالا ناوازە دابىرەيت، ئەو بە داواي لىبوردنەو پىت دەلەيم من

ھىچ پىلان و پىگەيەكم پى نىە بۆت! بەلام من پىۋسەكە دەزانم.
 سىستەمىك ھىچ تەكتىكىكى تىدا نىە بەلام كارى خۆى دەكات.
 سىستەمەكەش زۆر سادەيە: سەركىشى بىكە، تەخەداى خۆت و تىمەكەت
 بىكە بۆ ئەوھى بزانىت سەركىشىەكان چىن، پاشان تاقى بىكەوھ كام
 سەركىشى سەردەگىرىت و ئەگەرى ھەيە كارى خۆى بىكات و لە بازاردا
 فروشى زۆرى ھەبىت و داھاتىكى باشت بۆ پەيدا بىكات.
 بە پىداچوونەوھى پاىەكانى خۆت، بۆت دەردەكەوئىت سەركىشىەكانت
 لەكوئىدان.
 پاشان بۆت دەردەكەوئىت پىكەبەريەكە لەكوئىدايە و چىە. بەبى تىگەشتن
 لەم پوانگەيە دلىابە ناتوانىت ھەنگاوى داھاتوو بنىيت و بزانىت كام
 داھىنان پشتگىرىت دەكات.
 بزانە چۆن لە خزمەتگوزارى و نرخدا سەركىشى دەكەيت و قازانجىش
 دەكەيت.

هیزی دروشم

دروشم کاتی خۆی نۆر گرنگ بوو چونکه ده‌بوايه به‌هۆی دروشمه‌که‌ته‌وه بانگه‌شه‌که‌ت بۆ کالاکه‌ت بکه‌یت له‌سه‌ر ته‌له‌فیزۆن و په‌يامه‌که‌ت له‌ماوه‌ی چه‌ند چرکه‌یه‌کی که‌مدا بگه‌یه‌نیت. ئه‌مپۆ هه‌مان کورتبیری گرنگه‌ به‌لام بۆ هۆکارێکی جیاواز. دروشمێک که‌ کرۆک و ناواخنی کالای ناوازه‌که‌ت بگه‌یه‌نیت. کرۆکیک واه‌ به‌کاربه‌ر و کپیاره‌کان بکات باسی کالاکه‌ت له‌ای هاوتا و هاوپیشه‌کانیان بکه‌ن. دروشمه‌که‌ ئه‌مه‌ یادی به‌کاربه‌ر و کپیاره‌که‌ ده‌هینیتته‌وه: "له‌به‌ر ئه‌م هۆکاره‌یه‌ ئیمه‌ شایه‌نی باسکردن له‌ای ناسیاوه‌کانت، له‌به‌ر ئه‌م هۆکاره‌ هاوپی و هاوپیشه‌کانت دلخۆش ده‌بن باسی ئیمه‌یان بۆ بکه‌یت" له‌ هه‌مووشی باشت‌ر دروشمه‌که‌ ئه‌وه‌ مسۆگه‌ر ده‌کات بپروکه‌که‌ت له‌سه‌ر وشه‌ی زار به‌باشی بلاو ببیتته‌وه.

تاوه‌ری چه‌ماوه‌ی پیزا سالانه‌ ملیۆنان که‌س سه‌ردانی ده‌که‌ن. ئه‌م شوینه‌واره‌ پێک ئه‌وه‌یه‌ که‌ له‌ بانگه‌شه‌کاندا هه‌یه‌. په‌يامی بانگه‌شه‌که‌ی هه‌یج شتیکی ئالۆزی تیدا نیه‌، هه‌یج "هه‌روه‌ها" و "له‌گه‌ل" و "سه‌ریاری ئه‌مانه‌" ی له‌گه‌لدا نیه‌. بانگه‌شه‌که‌ ته‌نها خودی تاوه‌ره‌که‌ پیشان ده‌دات له‌ناو باخه‌که‌دا. ئه‌گه‌ر وینه‌ی ئه‌م تاوه‌ره‌ بخه‌یته‌ سه‌رتی شیرتیکی په‌يامه‌که‌ی پاسته‌وخۆ و به‌پوونی ده‌گات بۆ هه‌ر که‌سیک ئه‌م وینه‌یه‌ ببینیت. لی‌دا ئه‌وه‌مان بۆ ده‌رده‌که‌ویت تو بانگه‌شه‌که‌ بۆ کالاکه‌ ناکه‌یت، خودی کالاکه‌ خۆی بانگه‌شه‌یه‌.

هه‌یج دروشمێکت پێیه‌ به‌هیز و پاسته‌قینه‌ بیت؟ ئایا جیگیر و به‌رده‌وامه‌؟
ئایا شایه‌نی باسکردن و بلاو کردنه‌وه‌یه‌؟

ئەوہ بفروشه كه خەلكى دەيكړن (باسيشى بكه!)

چەند سالىك لە مەوبەر و پاش شكستىكى تر لە فروشدا دركم به پاستيهكى زور زهق كرد، ئەو هيش بريتيه لەو هى زور ئاسانتره شتانيك بفروشت كه خەلكى لە مەزاجى كړينيدا بن. هەرچەندە ئەم پاستيه زور زهق و ئاشكرايه بەلام بازارگه پان لە مە تيناگەن و بريارى هەلە دەدەن، جارى كړياريان لە كالايەك تينگه شتوون، ئەمان دەچن بانگه شه بۆ جورىكى تری كالاکه دەكەن! ئەمەش هەلەيه و زورجار لە شكستی كالاکه دەبیئت و لیتی نافروشریت.

كىيشەى سازان

ئەگەر ويستت كالايەكى ناوازە دروست بىكەيت، بەلام كالاكەت زۆر ئالوز
بوو، ئەوا دۇنيابە سەرکەوتنى زۆر كەم دەيىتەو.

سازان بىرىتتە لە كەمكىدەنەوئە ئالوزىەكان و گونجاندنى لەگەل بازار و
كىيشەى خەلكىدا. لە زۆرىەى بازارەكاندا، كالا سادەكان و ئاسايىيەكان
مەن. ئەگەر بىتەويىت كالايەكى ناوازە بخەيتە بازارەو، ئەگەرى زۆرە
كارىكى زۆر سەخت بىت.

ئەگەر كەسىك لە شوپىنى كارەكەتدا جۆش و ھاندانى ھەيە بوئەوئە
كالايەكى ناوازە و خزمەتگوزارى و گۇپانكارىەك ئەنجام بدات، پىسى بدە و
پىگىرى لى مەكە !

لىكۆلىنەۋە لە مۆتۆرۇلا و نۆكيا

دەزانى چى؟ خەرىكە ۋاي لىدېت مۇبايل داهىنانى گەرەى تىدا نەكرىت و بېيتە كالايەكى سادە. ئەمۈكە ئەۋەى پىۋىستى بە مۇبايل بوبىت، ئىستا پەنگە لە برى دانەيەك دوانى پىبىت. ئەۋ كۆمپانىيانەى بەم كالايە شۇرشىيان ئەنجامدا ئىستا توۋشى كىشە بوون و نازانن بۆ دواتر چى ئەنجام بدەن!

دەبىت چى زياد بكەن لە مۇبايلەكاندا تا سەرنجى خەلكى پاكىشىت؟ ئايا چىتر دەتوانرىت مۇبايلى ناۋازە دروست بكرىت؟ ئەم دوو كۆمپانىيايە دركيان بەۋەكرد چىتر مۇبايلى بچوك سەرنجى خەلكى پاناكىشىت، بۆيە بپارىاندا مۇبايلى گەرە دروست بكەن. پاشان بپارىاندا مۇبايلى ئاست بەرز و ھەرزان دروست بكەن.

سۈرى كالاي ناوازه

ئايا دروستكردنى كالاي ناوازه لەم جيهانه جه نجاله دا به واتاي ئه وه ديت
ده بيت بيرۆكه كانىشت جه نجال بيت؟

به پاي من پۆلى كپياران زۆر ناگۆرپيت، خه لكان حه زيان به بلاو كردنه وهى
بيرۆكهى ناوازه ههيه، حه ز ده كه ن گوى له بانگه شهى ناوازه بگرن.
هه روه ها هه نديك كپياريش هه ن تاقه تى بانگه شه يان نيه و ئاگايان لى نيه
چى نوئ له بازاردايه. به لام ئه وهى ئيمه به لامانه وه گرنگه كپياره كانى
كۆمه لهى يه كه من، ئه وانى بيرۆكه كان له لاي ناسيا وه كانيان بلاو
ده كه نه وه، ده بيت پز له مانه بگرن بۆ ئه وهى گويمان لي بگرن.

لي ره دا چوار هه نكاو هه يه:

۱. مۆله ت له و كه سانهى كۆمه لهى يه كه مجار وه رگره كه توانيوته
سهرنجيان رابكيشيت، مۆله تيان لي وه ربگره بۆ ئه وهى ئايا پيت پي ده دهن
له جارى داها توودا ئاگاداريان بكه يته وه له بوونى كالايه كى ناوازه يان نا.
۲. يارمه تيده رى ئه و كه سانه به كه بيرۆكه كانت بلاو ده كه نه وه و
ده يگه يه ننه زۆر ترين كه س.

۳. هه ر كات كالا كه ت قازانجى كرد، پي بده تيمى كى ترى شوينى
كاره كه ت قازانج بكات و سوودى لي بيبينيت. پاش ئه وهى كپيار له كالا كه ت
تيگه شت، چه ندان جۆرى ترى لى دروست بكه.

۴. پاشان وه به ره ينانى تيدا بكه، ئه م كاره دووباره بكه وه. پاشان
كالايه كى ترى ناوازه دروست بكه (بۆ هه مان كۆمه له له كپيار)، شكست
لوای شكست كي شه نيه.

بازارگه پېوون له مېړۍ څخه دا واکای چیه ؟

نېگه ر کالای ناوازه یه کیک بیت له پایه کانی بازارگه پې، نهوا ده بیته
گورپنی پیناسی خودی کاری بازارگه پې.

کاتی خوی نه اندازیاری بریتی بوو له داهینان، بیناسازی بریتی بوو له
بنیادنان، بازارگه پې بریتی بوو له بازارگه پې و فروشیش بریتی بوو له
فروشتن. هیلکی جیاکاری ناشکرا له نیوان نه م به شانده دا هه بوو، سه روک
هه موو کاره کانیشی ده برد به پړوه و بوجهی بۆ بازارگه پې داده نا و
بازارگه پېش بانگه شهی ده کړی.

جاران بازارگه پې پېی ده و ترا بانگه شه، بازارگه پې بریتی بوو له گه یانندی
به های کالایه ک پاش نه وهی کالاکه دروست ده کړیت و نامادهی فروش
ده بیت.

به لام، له جیهانی نه مېړدا نه مه ستراتیژه تیکی باش نیه، چونکه
بازارگه پې بریتیه له کروکی کالاکه. بازارگه پې بریتیه له داهینانی کالاکه،
بریتیه له دیزاینکردن و به ره مهینان و دانانی نرخی کالاکه. بریتیه له
ته کنیکی فروشتنی کالاکه. که واته ده بیت کومپانیایه کی ناوازه له لایه ن
بازارگه پیکه وه به پړوه ببریت.

نېگه ر کومپانیایه ک له شکستدا بیت، هه لهی ده ستهی به پړوه به رانه،
چونکه کیشه که بریتیه له وهی نه مان له هه ولی به پړوه بردنی کومپانیاکه دا
بوون، نه ک بازارگه پې بۆ کالایه ک.

دیزانه رانی کومپانیاکه ت بنیره خولیکی بازارگه پې ببین.

ئىمە چىتر بازارگەر نىن، بەلكو دىزاینەرین

هەمان شت پويىدا كاتى خۆى كاتىك (Jerry Hirschberg) ستودىيوى دىزاینى بۇ كۆمپانىيائى نىسان كىرنەوۋە لە ئەمىرىكا، ئەم كەسە داۋاي كۆبونەوۋە يەكى چىرى كىرە لەگەل دەستەي پىلاندانەران و بازارگەر پاندا.

كۆبونەوۋەكان هەمووى دەر بارەي ئەوۋە بوو ئۆتۆمبىلى داھاتوو چۆن بىت و ناۋى چى بىت و چۆن بانگەشەيان بۇ بىكرىت و نىرخيان چەند بىت. لىرەدا ئەم كەسە سەلماندى دىزاینەران دەبىت پۆلىكى گىرنگىيان لەم پىرۆسەيەدا هەبىت و دەبىت دەستيان بىرۋات.

لىرەدا بە دىزاین مەن مەبەستم دىزاینىكە لە دەۋرى بازارگەر پىدا بسورىتەوۋە و بىتتە ھۆى سەر كەوتنى كالاكە و ناساندنى كالاكە.

ئەگەر تۆ بازارگەر پىكىت بالام ھىچ لە داھىتان و دىزاین و كارىگەرى و گونجاندن و ۋەلانى كالانازانىت، ئەوا تۆ بازارگەر نىت، بەلكو جىت گىرتوۋە و بى سوودىت.

مەن ئەم پەرتوۋكەم نوسىيەوۋە تا تۆ بىزانىت چۆن و چى دەكەيت بۇ كالاكەت. پىش ئەوۋە ھىچ پارەيەكى تر خەرج بىكەيت لە سەر ھەلمەتلىكى بانگەشە و نىمايش و كۆنفرانس و ئەندازىاران، بىرۋ كاغەزلىكى سىپى و پىنۋوسىك بىدە تىمەكەت و بلى ئەگەر ھىچ لە شىكست نەترسن، چى جۆرە كالايەك دروست و دىزاین دەكەن؟

ناوازه بوون هه مېشه بریتى نیه له گۆپینی که لوبه ل و نامپازی که وره ی ناو کارگه که ت. به لکو په نگه بریتى بیت له شیوازی وه لامدانه وهت بو کړپاران و گۆرانکاری له نرخدا.

کیشه ی هه رزانیتى

هه رزانیتى به کیکه له تاکه ناوازه ترین شت که کالاکان هه مېشه ده توان سهرنجى کړپارى پی پابکیشن. له هر کالایه کدا بیت، کالاهه رزانتره که یان زیاتری لیده فروشریت.

کیشه ی هه رزانیتى نه وه یه هرکات تو ده ستکرد به هه رزانکردنى کالاکه ت، پکابه ره کانیشته هه مان تاکتیک ده گرته بهر.

هه رزانیتى پڼگه یه کی ته مبه لانه یه بو ده رچوون له جه نگیك دژى کالاهه ناوازه که ت. هه رزانیتى بریتیه له کوتا پڼگه چاره بو په ره پیده ران و بانگه شه کاران که چیتر بیروکه ی مه رنیا ن پینه ماوه.

تاکه جیاوازیه ک بو نه م یاسایه بریتیه له گۆرانکاریه کی پڼشه یی له نرخدا. کاتیک بانگه شه کاریک گۆرانکاری پڼشه یی ده کات له شیوازی دروستکردن و گه یاندنى کالاکاندا، گۆرانکاریه ک پووده دات و نه مه ش واده کات نرخى کالاکه هه رزانتر بیت و قازانجیش بکات.

کالاهه ناوازه کان بو کالاهه گران به هاکان و کړپاره ده وله مهنده کان نابن. نه گه ر ئوتیلک یان سوپه رمارکیتیک به به رده وامی پاک و خاوین و هه رزان بیت نه وا ده بیته ناوازه.

نه گه ر پکابه ره که ت نرخى کالاکه ی زور هه رزانتر بیت له تو، توش ده توانیت وا بکه یت؟ نه گه ر به لى بوچی وانا که یت؟



کاتیك به دووی کاردا ده گه پښت

تا نښستا باسی نه وه مان کرد کومپانیاکان ده پښت چی بکن. به لام نهی
تو؟ نایا تو ده توانیت نه وهی باسماں کرد له کاتی گه پان به دووی کاردا
جیبه چی بکیت؟ له وانه یه له کاتی گه پان به دووی کاردا سهدان و بگره
هه زاران سیفی و کارنامه ی خوتت بو کارسازان نارد پښت چجای به ده سستی
پښت یان له پښی نیمه یل و نښته رنښته وه پښت.

هه موو نه م کاره ی ده یکه یت پښک وه کو بانگه شه کردن وایه. بانگه شه یه ک
جودا له بانگه شه ی سهر ته له فیزوون به لام له هه مان کاتیشدا بانگه شه یه.
له وانه یه کارنامه کت بکه ویتته به رده م که سیك هیچ به لایه وه گرنگ نه پښت
تو کییت و چیت پییه و به ته مای چیت.

به لام پښگه یه کی تر هه یه کارنامه کت بخویندریتته وه و به هه ند
وه ربگیردریت، نه ویش بریتیه له ناوازه بوون. که سانی ناوازه به ناسانی
کاریان ده سته ده که ویت. که سانی ناوازه به گشتی کارنامه یان نیه، به لکو
پشت ده به ستن به قسه ی سهر زاری هاو پښیان و ناسیاوه کانیاں له کاتی
پښشنيارکردنیاندا بو کارساز و خاوه ن کاره کان. که سانی ناوازه نه گهری
نوره نه و کارانه یان ده سته بکه ویت که خو یان ده یانه ویت و هه زیان لییه.

نه پښیه که لیړه دا بریتی نیه له ته کنیکی گه پان به دووی کاردا، به لکو
بریتیه له وهی نه م که سانه خه ریکی چین له کاتی کدا به دووی کاردا

ناگە پىن. زۆر لە كەسە ناوازەكان خەرىكى پىرۆژە تايىبە تىپەكانى خۇيانن.
ئەم كەسانە لە سەركىشى و پووبە پووبونە ۋەى مەترسىدان و زۆرجار
دوچارى شىكسى دەبنە ۋە. بەلام زۆرجار ئەم شىكستانە بەرە و كوتايى
نايان بات و نابىتە ھۆى كوتايى ھاتنى ئەزمونەكانيان.
ئەگەر دەتە ۋىت ناوازە بىت، كاتىك ناوازە بە كە بەدووى كاردا ناگە پىت.
ناوازە بوون دەبىتە ھۆى گرنتى لە دەستكە وتنى كار و زامىن كىرنى
داھاتووى دارايىت.

ليکولينه وه: زور به ناوبانگه، به لام چيتر خه لکي سهرداني ناکه ن

نهمي لاي خواره وه ليکولينه وه يه که له وهی چون سووي ناوازه بوون
کارده کات.

(Stew Leonard) له کونيکتیکت له نهمريکا کؤگايه کی ناسايي
به ره مه شيره مهنه کاني دروستکرد. پووبه په که ی نزيکه ی
۱۸۰۰مه تردووجا بووه شيرپه نيو بابه ته شيره مهنه کاني تري
ده فروشت. به لام نهم که سه نه وه ستا به وهی کؤگايه کی بچوکی هه بيت و
پالي ليبداته وه، به لکو دهستي کرد به ناوازه کردنی کالاکاني.

له دهره وهی کؤگاکه ی شوينيکی دانا بو دهسته ينان به فره روی نازه ل و
ياریکردن له گه ل په له وه ره کاند. پاشان له سه ر به رديکی گرانايت که
کيشه که ی دوو تون و نيو بوو، دوو پيسای زور ساده و ساکاری هه لکولي
و له به ردهم دهرگای کؤگاکه يدا دايئا. پاشان دهستي کرد به نمايشکردنی
کالای سهير و سه ميره و ده گمن، له گه ل هه موو نه مانه دا کالاکاني زور
هه رزان بوون. ناوه وهی کؤگاکه ی پريو له مانگا و سندوقي شيري
سه ماکار و مريشکی که مانچه به دهست، نه مانه هه مووی پويوت بوون.

له گه ل گه شه کردنی چواره وری کونيکتیکت، کؤگاکه ی نهم که سه ش
که شه ی کرد و کالاکاني بوونه ناوازه. نهم که سه توانی کؤگاکه ی

• ۱. ھىندىقە بارەيىيە كە مجارىگە ورە بىكاتولە چەندەن گۇڭفار و بەرنامەى
تەلەڧىزۇنى و پەرتووكى خۇراكدا باسى ئەم كەسە و كۇڭاكەى كراوہ.
كۇڭاكەى ھىندە داھىنان و ناوازەبوونى تىدابو و ھەركاتىك من
فەرمانبەرىكم بىخستايە سەر كار گەشتىكم پىدەكرد بۇ ئەم كۇڭايە و
چۇنيەتى خىزمەتگوزارى كرىار و نمايشكردنى كالاكەنم پىشان دەدان تا
بزانن چۇن ئەم كارە بە شىوازىكى جىھانىى ناياب بەرپۇە دەبەن.
بەلام ھەموو ئەمە چەند سالتىك لەمە و بەر بوو.

ئەمپۇ ئەم كۇڭايە لەلايەن كۇپى دامەزىنەرەكەو بەرپۇە دەچىت و لە
چەند ناوچەيەكى تىرىش كۇڭاي كىرۇتەوہ. يەككە لە كۇڭاكەن تەنھا
۳ كىلۇمەتر لە مالەكەمەوہ دوورە، تا ئىستا سەردانىم نەكردوہ.

بۇچى؟

چونكە زۇر بەناوبانگە و كالاكەنى چىتر ناوازە نىن.

كۇپى دامەزىنەرەكە ناوازەبوونى كالاكەنى سەردەمى باوكى بەكارھىنا بۇ
بلاو كىردنەوہى ناوبانگى كۇڭاكە لەپى زارەوہ. پاش ئەوہى بەناوبانگ
بوو، كۇپەكەى ھەستا بە تەركىزكردنەوہ سەر كۇكردنەوہى قازانجەكان و
وہستان لە ناوازەبوون. چىتر كالاكەنى ئەم شوىنە ناوازە نىن و
برانندەكانى نەناسراون و بەناوبانگ نىن. نىرخەكانىش ھەرزان نىو
خىزمەتگوزارى كرىارىش وەكو جاران نەماوہ. ئەگەر لە بەشى خۇراكى
دەريايىدا بېرسىت لەكوى فلانە كالام دەست بىكەوئىت، ئەم كەسە
ئامازەيەكى ھەپەمەكى دەكات و دەلئىت لەولايەوہى! ئەمە ئەگەر جاران
بووايە يەككە رىك دەبىردىتە سەر ئەو كاللا و شوىنەى دەتەوئىت.

جاران سندوقى پېشنىيار بونى ھەبوو، ھەركات ھەركەسك پېشنىيارى
بىرېبا، دواى ماوھىيەك نامەيەك دەچۆۈە بۆ خواۋەنى پېشنىيارەكە و
سوپاسى دەكرا، لەلایەن دامەزىنەرە خۆيەۋە. ئەمپۆش سندوقى
پېشنىيار بوونى ھەيە، بەلام كەس تەماشای ناكات، چونكە ھەمووان
خەرىكى كۆكردنەۋەى قازانجەكانن و گوی بە ھېچ شتىكى تر نادەن.

باشە ھەركات دوكان و شوئىنى كارەكەت جەنجال بوو ۋە پېر بوو لە كېرپار
ۋە قازانجىكى زۆر باشت دەكرد، ئايا ئەمە واتاى ئەۋەيە چىتر دوودل
نەبىت لەسەر ناۋازەبوونى كالاكانت؟

لە ماۋە كورتدا، ستراتىژىيەتى كۆپى دامەزىنەرەكە زۆر ژىرانەيە.
ناوبانگى باۋكى بەكار دىنئىت بۆ دروستكردن و كۆكردنەۋەى سامانىكى
زۆر. ئەم كەسە كالاكانى كۆگاگەى گشتگىر كرد و كالاىەكى ناۋازەى تىدا
نەما بۆ كەسانى (پژمىو) بۆ بلاۋ كوردنەۋەى ناوبانگەكەى. ئەگەر تۆش لە
ھەمان دۇخدا بىت دۇنيابە ئەم كارە زۆر سەرنجپراكىشە و ئەگەرى زۆرە
ھەمان كار بىكەيت.

ئایا ئەوێ دەیکەین بریتیه له جۆش و حەز؟

(Tom Peters) دەلێت "ئایا خودی کارەکه گرنگه؟" بیروکی زیادکردنی جۆش و گرنگیدان و ئەندیشه بۆ هەر شتێک ئەنجامی بدەین سەرنجپاکێشه بەلای زۆریەمانەوه. زۆر لە بیروکە و سەركێشی و زیادکردنی ئەزموون کە ئەم کەسە و کەسانی تری هاویری ئەم کەسە دەیلێن و بەلایانەوه گرنگه، بەلای زۆریەتی ترەوه گرنگ نیه و سەرنجپاکێش نیه. تۆ پێویستت بە پەرتووکیک نیه لەسەر داھێنان یان بیروکەباران یان بنیادنانی تیم. بەلکو سەدان و هەزاران بیروکەت هەیه کە تیمەکەت ناوێرن بچن بەلایدا و جێبەجێیان بکەن، پێویستت بە کات و پارەش نیه. تەنها پێویستت بەوێه درک بکەیت بەو پاستیەتی هاوکیشەیهکی کارسازی نوێ ئیستا لە ئارادایه، هەركاتیش بیروکی مانگای مۆر (کالای ناوازه)ت پەسەند کرد، دۆزینەوه و دروستکردنی کالایهکی ناوازه زۆر ئاسان دەبێت.

هەرۆه ها لەیادت بێت، لێره دا باسی سەپروسەمەرەبوون ناکەین. بەلکو باسی ئەوه دەکەین کالاکەت هێندە سەرنجپاکێش بێت بۆ چینیکی بچوکی کۆمەلگە وایکات ئەم چینه بچوکه (دەوله مەندی و هەژاری پێوه

نيه) بېنە پەخشكار و بلاو كارى بىرۆكەكت. سەرنجپاكىشى برىتى نيه له
سەيروسە مەرەبوون و گەمژەبوون! بەلكو برىتیه له ناوازه بوون.
پرسىاره مەزنەكەى ئىره ئەمەيه: ئايا دەتەوئەت گەشە بکەيت؟
ئەگەر بەلى، ئەوا دەبىت بىرۆكەى كالای ناوازه پەسەند بکەيت و بگريته
ئامیز. خو دەتوانیت به هەمان پێگە و شیوازه کۆنەكت کارەكت
بەردەوامی پێدەيت، بەلام تاکە پێگە بو گەشەکردن برىتیه له كالای
ناوازه.

بىرۆكە باران

بۆچى بەرپۆەبەرانى فلىمەكان گەشت دەكەن لەمسەرى جىهانەوہ تا
ئەوسەرى جىهان بۆ فىستىقالى فلىمى كان؟ راستە ئاھەنگەكانى خۆشە و
كاتى تىدا بەسەر دەبەن، بەلام ئايا ئەو ھەموو ماندووبوون و كات و
پارەيە دەھىتت؟ بەلى، ئەمان ئەم گەشتە دەكەن تا بزانن چى ناوازە
بوونى ھەيە و ئەجامدراوہ و دروستكراوہ. ئايا فلىمىك، يان دەرھىنەرىك،
يان ئەستىرەيەكى سىنەما دەبىنن؟ ئەم بەرپۆەبەرانە بۆ دۆزىنەوہ و
بىستىنى ھەوالى نوئ دەچن. ئايا كالاكەى تۆ چۆن دەبىتە ھەوال؟

بەلى گومانم نىە بزانىت ئۆتۆمبىلى فۇلقۇ كامەيە. ولاتىكى بچوك
ئۆتۆمبىلىكى باش فروشى دروستكرد كە تەنھا كۆمەلىكى كەم دەيانكېرى،
ئەم كۆمەلە كەمەش باسى ئۆتۆمبىلەكەيان دەكرد بۆ ئەوانەى
نەياندەزانى ئەم ئۆتۆمبىلە كامەيە. ئەو راستىيەى بۆچوونى گشتى لەسەر
ناشرىنىتى ئەم ئۆتۆمبىلە ھەيىو بوہ ھۆى بلاو بونەوہى ناوبانگى ئەم
ئۆتۆمبىلە.

دىارە كۆمپىوتەر نمونەيەكى بالايە لەسەر ئەوہى چۆن تەكنۆلۇژيا
دەكرىت كالاكەى ناوازە بىت، بەلام ئەى چى لەسەر كاترۇمىرى دەستىي
بە دەست دروستكراو؟ ھەندىك دروستكارى كاترۇمىر بېرى پەنجا ھەزار
دۆلار داوا دەكەن بۆ كاترۇمىرە دەستىەكانيان كە تەنھا ھەفتانە يەكجار

قوپمىشكردنەۋەى دەۋىت، كاتژمىرەكە جولەى مانگت پىدەلەيت و هيچ بەرۋارتك ھەلە ناكات. بىگومان تا كاتژمىرەكە نايابتر بىت داۋاي زىياترى لەسەرە. ئالۋزترىن كاتژمىرى دەستىى لە ساتى نوسىنى ئەم پەرتووكەدا سەرەى تا دوو سال بۆ گىراۋە! ديارە ئەمە كالايەكى نۆر بەربلاۋ نىيە بەلام دەفرۆشرىت لەبەر ئەۋەى ئالۋزە (ئەگەر كپىار كاتژمىرىكى سادەى بويت، دەچىت كاتژمىرىكى كاسىۋ بە پەنجا دۆلار دەكرىت).

ئەى باشە بۆچى سىستەمى بەگەپخەرى (Linux) ھىندە بەكارھىنەرى ھەيە؟ خۆ ئەم سىستەمە نۆر ئالۋزە و بە زەحمەت دادەگىردىتتە سەر كومپيوتەر و بەكارھىنەرىكى شارەزاي دەۋىت. بەلام ئەم ئالۋزىانە وايكردوۋە ئەو بەكارھىنەرى ئەم سىستەمە بەكاردىننىت بەپاستى بەكارھىنەرىكى بەۋەفای ئەم سىستەمە بىت. ھەر ئەم ئالۋزى و كەموكورتىانە لە بەكارھىنەنى ئەم سىستەمەدا بۆتە ھۆى بەناۋيانگ بوۋنى سىستەمەكە.

ئەگەر بەشىك لە كالاكەت يان خزمەتگوزارىكەت لە كاركەوت چى دەكەيت؟ چەندىكى پىدەچىت تا كەسىك دەنىرىت و چاكى بكاتەۋە؟ كاتىك ئامىرى (PowerBook) ەكەم لەكار كەوت، پەيوەندىم كرد بە كومپانىيائى Apple ەۋە، پاش دوو كاتژمىر ئۆتۆمبىلىكى كومپانىياكە ھات و ئامىرەكەمى ۋەرگرت و پاش ۴۸ كاتژمىر بەچاك كراۋى بۆ يانھىنامەۋە!

ئەمە نە كارىكى سەركىشىيە و نە كارىكى خۆنەويستانەيە، بەلكو ئەم كۆمپانىيە قازانچەكەي لەوۋەدايە كە خزمەتگوزارى (AppleCare) دەفروشىت، ئەمەش واتە ھەركات نامراز و نامىرەكانيان لەكار بکەون، زووبەزوو دىن و بۆت چاكدەكەنەو. بەمەش ناوبانگيان زياد دەكات و لەسەرزارى خەلكىلاو دەبىتەو.

كۆمپانىيە (IKEA) كۆمپانىيەك نىيە وەكو كۆمپانىيە ھەرزانەكانى تىرى ئەساسى ناومال. دەكرىت لەزۆر شوين كەلوپەلى ھەرزان بکرىت، بەلام زۆربەيان نە ناوازيەتيان ھەيە نە كارى خويان دەكەن! ئەم كۆمپانىيە لە سەرچەم لەقەكانىدا فروشىكى باشى ھەيە، ئەم فروشەش بەھۆى بانگەشەو نىيە، بەلكو بەھۆى جۆرايەتى و نرخەكەيەوۋەيەتى.

ئەگەر من پارىزەر بوومايە، تايبەتەندىم لە بواريكى تايبەتدا وەردەگرت و خۆم زۆر باش تىدا شارەزا دەکرد، بىگومان كاتىك تۆش دووچارى كىشەي ياسايى دەبىتەو لە بواريكى تايبەتدا پەنا بۆ باشترىن پارىزەر لەو بواردەدا دەبەيت.

من دىكتۆرەكەي خۆم خۆش دەوئىت، نەك لەبەر ئەوۋەي ساغم (ھەرچەندە ئەمە بەھۆى ئەوۋەوۋەيە)، بەلكو لەبەر ئەوۋەي كاتىكى باشم بۆ تەرخان دەكات كاتىك سەردانى دەكەم. بەپاي من دىكتۆرەكەم ئەم كات تەرخانكردنە وەكو بانگەشەيەك بۆ كارەكەي ناكات، بەلكو دەزانم لە دلەوۋە دەيەوئىت بزانئىت كىشەم چىيە و چۆن بتوانئىت چارەسەرم بکات. ئەمەش وادەكات خزمەتگوزارىەكانى ئەم دىكتۆرە ناوازيە بن. بەشيوەيەك ناوازيە بن وابكات من ناوئىشانى ئەم دىكتۆرە بدەم بە چەندان نەخۆش.

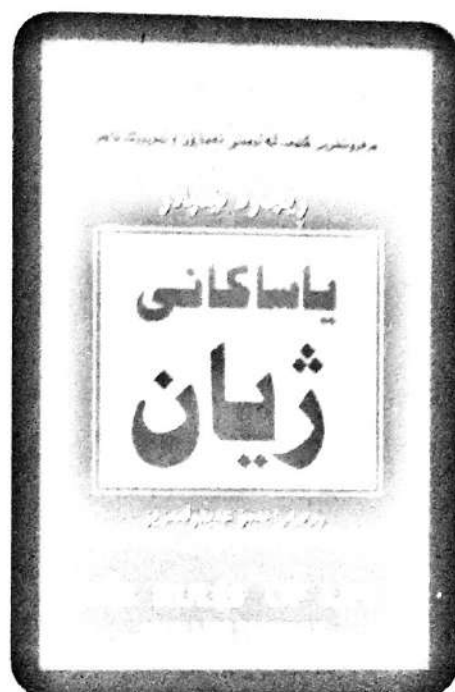
ئەمانەش چەند دروشمىك بۆ تۆ

ئاسمايى و پىرزىزىكار مەبە

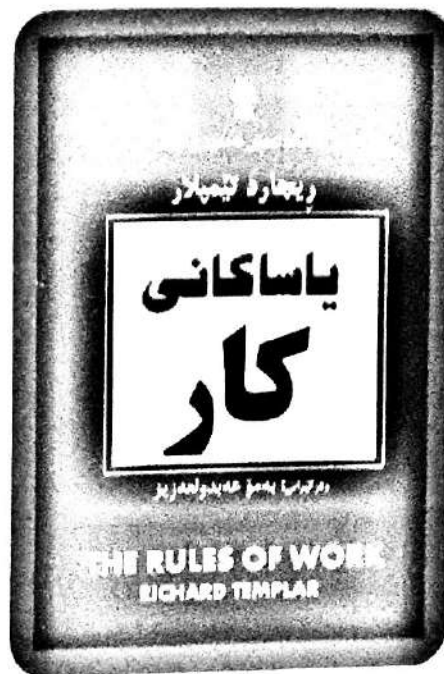
سەلامەتتەن مەقسىددارە

ئىستىلا پىزىزىن مەرجە

زۆر باش يەكسەنە بە خراپ



ژیان بۆ ھەندیک کەس زۆر ئاسان دیت بە دەستەوہ. زۆر بە ئاسانی
 سەردەکەون و ھەمیشە چی راستە ئەو دەلێن و ئەو دەکەن، لە ھەر
 دۆخیکدا بن. ھەموو کەس ئەم جۆرە کەسانە ی خوش دەوێت، شایەنی
 ئەو ھەن کاتیان لە گەڵدا بە سەر بەریت و لە گەڵیان بژیت و لە گەڵیان کار
 بکەیت. ئەم کەسانە دلخۆشن (زۆری کاتەکان) و ئاسودەن و دەزانن
 چۆن لە گەڵ بەربەست و ئاستەنگیەکانی ژياندا خۆیان بگونجینن. کاتیان
 بۆ ھەموو کەسیک ھەیە و ھەمیشە دەزانن چی گرنگە و چۆن مامەڵە
 لە گەڵ ئەو ھەدا بکەن کە گرنگ نیە.



ئايا مەرجە بېمە كەسكى دى؟ نەخىر، لەوانەيە پىويست بىت كەمىك
 رەفتارت بگۆرپىت، نەك كەسىتتيت يان بەھاكانت. خۆت ھەر خۆت دەبىت،
 بەلام خۆتىكى باشتىر و ورياتىر و خىراتىر و سەر كەوتوتىر .

• ئايا ياساكان سەختن بۇ فېرىبون؟ نەخىر، لەوانەيە لە ھەفتەيەك يان
 دوواندا فېرىيان بىت، بەلام شارەزابون لىيان كاتىكى باشى دەوئىت.
 ئىمە ھەمىشە لەفېرىبونداين، فېرىبونى ياساكان زۆر باشتىر لە
 فېرنەبونى ھىچ .

• ئايا بە ئاسانى بۆت دەردەكەوئىت كەسانى تىرىش بەكارى بىنن؟ بەلى،
 ھەندىك جار، بەلام پەپرەوكارە باشەكانى ياساكان ھىچ كات ناھىلن
 بزانىت خەرىكى چىن، لەم شاردنەوہيەدا زۆر شارەزان. بەلام ھەركات
 بوئىتە پەپرەوكارىكى ياساكان، ئاسانتر دەبىت بەلاتەوہ بزانىت
 پەپرەوكارى ياساكان چى بەكاردىنن و چى دەكەن .

کتیبه‌کانی #سایه بۆ مالی خیزانی کورد

باوکی ده‌وله‌مەند باوکی مه‌ژار

مندالی ده‌وله‌مەند مندالی زیره‌ك / رۆبێرت کیۆساکی

وه‌رگێرانی له ئینگلیزییه‌وه: سه‌نگه‌ر عه‌بدولکه‌ریم

#چۆن له‌گه‌ڵ خه‌لکی گفتوگۆ بکه‌ین / لیل لۆندز

بابه‌ت: نه‌ته‌کیته‌ی گفتوگۆ

ریچاره‌ تێمه‌لار

یاسا‌کانی ژیان

یاسا‌کانی کار

یاسا‌کانی خوشه‌ویستی

یاسا‌کانی ده‌وله‌مەندی

یاسا‌کانی به‌ری‌و‌بردن

یاسا‌کانی خه‌لکی

یاسا‌کان بۆ شکاندن

یاسانی دایک و باوک



ناوه‌ندی سایه





PURPLE COW

ئەم پەرتوكە باسى ئەو دەكات بۆچى پيويستە ناوازه
بوون بكهيت به بهرى هه موو ئەو شتانهى دروستيان
دەكهيت، بۆچى تەلەفیزۆن و پاگەياندى گەورە چيتر
بەكەلكت نايەن و بۆچى كارى بازارگەرى بەتەواوەتى
گۆرانكارى بەسەردا هاتووہ.

بانگەشەکردن بوەستينە و دەستبەگە بە داھيتان.

مانگای
مور



9 781447 929505